

Euroopa
Ombudsman

Aasta aruanne
2010

Missiooni kirjeldus Euroopa Ombudsman püüab leida Euroopa Liidu institutsioonide vastu suunatud kaebustele õiglaseid lahendusi, ergutab läbipaistvuse edendamist ja toetab haldus-asutuste teeninduskultuuri arengut. Ombudsmani eesmärk on luua dialoogi kaudu usaldus kodanike ja Euroopa Liidu vahel ning parandada kõrgeimate käitumisharjumuste järgimist liidu institutsioonides.

Euroopa
Ombudsman

Aasta aruanne
2010

Sisukord

Ombudsmani ülevaade	4
1 Kaebused ja uurimised	13
1.1 Ombudsmani pädevus ja menetlused	14
1.2 Ülevaade 2010. aastal läbi vaadatud kaebustest	19
1.3 Algatatud uurimiste analüüs	25
1.4 Ombudsmani uurimiste tulemused	28
1.5 Hea tava tähtjuhtumid	35
1.6 Lõpetatud uurimiste temaatiline analüüs	36
1.7 Edasisaatmised ja nõuanded	55
2 Suhted institutsioonide, ombudsmanide ja muude sidusrühmadega	59
2.1 Suhted ELi institutsioonide, organite ja asutustega	60
2.2 Suhted ombudsmanide ja samalaadsete asutustega	62
2.3 Suhted muude sidusrühmadega	65
3 Ressursid	69
3.1 Personal	70
3.2 Eelarve	72
Kuidas Euroopa Ombudsmaniga ühendust võtta?	74

Ombudsmani ülevaade

Mul on hea meel esitleda teile Euroopa Ombudsmani uue ilme saanud *Aastaruannet*. Loodan, et saate sellest hea ülevaate edusammudest, mida oleme saavutanud kodanike, ettevõtjate ja organisatsioonide esitatud kaebuste uurimisel ning parimate haldusnormide edendamisel Euroopa Liidu institutsioonides, organites ja asutustes.

Oleme aruannet eelmise aastaga võrreldes osaliselt muutnud, et arvestada lugejatel saadud ulatuslikku tagasisidet ja peegeldada institutsiooni uut visuaalset identiteeti. Ombudsmani ülevaade, milles juhin tähelepanu aruandeaasta tippsündmustele, asendab endist sissejuhatust ja kommenteeritud kokkuvõtet. Endised 2. ja 3. peatükk on liidetud üheks peatükiks – 1. peatükiks –, milles antakse põhjalik ülevaade ombudsmani tegevusest kaebuste menetlemisel ning uurimiste läbiviimisel 2010. aastal, sealhulgas ka ombudsmani pädevusest ja menetlustest. 2. peatükis käsitletakse ombudsmani suhteid teiste ELi institutsioonidega, suhteid riiklike, piirkondlike ja kohalike ombudsmanidega Euroopas ning antakse ülevaade ombudsmani suhtlemis- ja teavitusalasest tegevusest. 3. peatükis edastatakse faktid ombudsmani personali ja eelarve kohta.

Loodan, et loete huviga seda uut ja sisutihedamat aruannet, mis väljendab meie kahe-suunalist eesmärki kasutada vahendeid parimal võimalikul viisil, jäädes samas võimalikult ligipääsetavaks ja läbipaistvaks.

Loodan, et loete huviga seda uut ja sisutihedamat aruannet, mis väljendab meie kahe-suunalist eesmärki kasutada vahendeid parimal võimalikul viisil, jäädes samas võimalikult ligipääsetavaks ja läbipaistvaks. Ootame suure huviga teie tagasisidet, et saaksime oma tööd jätkuvalt täiustada.

Euroopa Ombudsmani 15 tegevusaastat

27. septembril 2010 tähistas Euroopa Ombudsmani institutsioon oma 15. aastapäeva. Selle pooleteise kümnendi jooksul on ombudsman vastanud rohkem kui 36 000 kaebusele ning uurinud rohkem kui 3 800 võimalikku haldusomavoli juhtumit. Kaebustele vastates, sõbralikke lahendeid pakkudes ja soovitusi andes on ombudsman aidanud Euroopa institutsioonidel korvata põhjustatud kahju, tõsta oma halduse kvaliteeti ja saada selle tulemusel Euroopa kodanikele lähedasemaks.

Ent veelgi enam: kaebustega tegelemise tulemusel on ombudsman sügavuti tundma õppinud suundumusi haldusomavolis, süsteemseid probleeme ja struktuurseid nõrkusi. Sellise teabega

varustatult on ta püüdnud teha seda, mida paljud kaebuse esitajad kõige rohkem ootavad – hoolitseda selle eest, et nendega juhtunu tulevikus ei korduks. Institutsioone kaasates oleme tegutsenud selle nimel, et kaebuste lahendamiseks õpiks kõik haldusasutused.

Selle kohta on meil 2010. aastast mitu head näidet. Eriti tooksin esile kaht juhtumit, mis on seotud dokumentidele juurdepääsuga ja millega tegelesime seoses Londonis paikneva Euroopa Ravimiametiga. Euroopa Ravimiamet nõustus mõlemal juhul ombudsmani soovitusel anda dokumentidele juurdepääs. Mis veelgi olulisem – Euroopa Ravimiamet võttis vastu ja avaldas uued põhimõtted dokumentidele

Ombudsmani ülevaade

juurdepääsu kohta, mille eesmärk on anda üldsusele hoopis laiem juurdepääs ameti käsutuses olevatele dokumentidele. Avaldasin Euroopa Ravimiametile selle konstruktiivse lähenemise eest avalikult kiitust. Selle olulise poliitilise sammuga suurendas Euroopa Ravimiamet minu antud soovitude mõju. See näitab konkreetseid ja pikaajalisi tulemusi, mida ombudsmani tegevus võib kodanikele anda juhul, kui ELi asutus teeb temaga konstruktiivset koostööd ja aitab kaasa tulemuste saavutamisele.

Samal eesmärgil – tagamaks, et institutsioonid teeksid süstemaatilisi täiendusi – avaldasime 2010. aastal taas kord uuringu ELi institutsioonide

Rohkem kui poolte 2010. aastal lõpetatud juhtumite korral nõustus institutsioon sõbraliku lahendiga või lahendas küsimuse ise.

järeelmeetmetest ombudsmani 2009. aastal tehtud kriitilistele ja lisamärkustele. Uuringust selgus, et kui vaadelda kriitilisi ja lisamärkusi koos, oli rahuldavate järeelmeetmete määr 81 %, mis on natuke parem eelmise aasta tulemusest. Uuringust võib leida palju näiteid tegelike parenduste tegemisest eri valdkondades, alates sisemise töökorra dokumenteerimisest ja lõpetades hangete ning lepingutega. See on äärmiselt innustav. Ent samas märkasid suure murega ebarahuldavate vastuste suhteliselt suurt arvu, mis Euroopa Komisjon on kriitilistele märkustele esitanud (10 ebarahuldavat vastust 32st). See näitab, et nii ombudsman kui ka institutsioonid ise peavad tegema tõsisid tööd veenmaks ametnikke, et kaitsehoiak ombudsmani suhtes tähendab nende institutsiooni jaoks võimaluse kasutamata jätmist ning liidu maine ohtuseadmist.

2010. aasta kaebuste tulemused

Alati on parem, kui ombudsman ei pea olukorra parandamise tagamiseks kriitilist märkust tegema ega soovitusettepanekut välja töötama. Hoopis parem on, kui juhtumi saab lahendada institutsioon ise või nõustutakse sõbraliku lahendiga. Rohkem kui poolte 2010. aastal lõpetatud juhtumite korral nõustus institutsioon sõbraliku lahendiga või lahendas küsimuse ise. Tunnustan institutsioone tervikuna nende pühendumuse eest leida neile juhtumitele lahendused.

Selles aruandes on toodud kümme tähtjuhtumit, mis on head näited kaebustele reageerimise parimast

tavast. Need on eeskujuks kõikidele ELi institutsioonidele selles, kuidas reageerida kõige paremini ombudsmani tõstatatud küsimustele. Kolm juhtumit kümnest on seotud komisjoniga. Euroopa Parlament, nõukogu, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Euroopa Investeerimispank, Euroopa Ravimiamet, Euroopa Lennundusohutusamet ning Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus on esindatud ühe tähtjuhtumiga. Teemade ring on väga lai ja hõlmab nii läbipaistvust ja õiglust kui ka puudega inimeste õigusi, lepinguid ja pakkumisi ning töölevõtmisprotsessi.

2010. aastal viis ombudsman läbi 326 uurimist (võrreldes 318 uurimisega 2009. aastal). 323 neist olid seotud kaebustega ja kolm olid omaalgatuslikud. Ombudsman leidis, et haldusomavoli esines 12 % juhtumitest (40) ja saavutas neist seitsme juhtumi korral positiivse

tulemuse kaebuse esitaja jaoks, tehes soovitusettepaneku, millega oldi nõus. Kuigi ombudsman pidi institutsioonidele tegema kriitilise märkuse vaid 33 juhtumi korral (2009. aastal 35 ja 2008. aastal 44 korral), on arenguruumi veel palju. Lisamärkus tehti 14 juhtumi korral (2009. aastal 28 korral) ja selle eesmärk oli tõsta halduskvaliteeti.

Ombudsman esitas 2010. aastal Euroopa Parlamendile ühe eriettekanne uurimise ajal, mis käsitles kaebust autode CO₂-heiteid käsitlevatele dokumentidele juurdepääsu kohta. Eriettekandes märgiti, et komisjon ei ole suutnud peaaegu 15 kuu jooksul soovitusettepanekule vastata, vaatamata sellele, et asutamislepinguga on tähtajaks kehtestatud kolm kuud. Samuti ei suutnud komisjon täita ombudsmani ees võetud kohustust. Selliste tegematajätmistega rikkus komisjon oma kohustust teha ombudsmaniga siirast koostööd.

Paljusid neid juhtumeid käsitletakse 1. peatükis temaatilise analüüsi raames, kus on välja toodud kõige olulisemad õiguslikud ja faktilised järeldused, mida võib leida ombudsmani otsustest 2010. aasta uurimiste lõpetamisel. Analüüs on esitatud uurimiste temaatilise liigituse alusel, mis põhineb seitsmel põhikategoorial: (i) avatus, üldsuse juurdepääs ja isikuandmed; (ii) komisjon asutamislepingute täitmise järelevalvajana; (iii) hangete sõlmimine ja toetuste andmine; (iv) lepingute täitmine; (v) haldusküsimused ja personalieeskirjad, (vi) konkursid ja valikumenetlused; (vii) institutsioonilised, poliitilised ja muud küsimused. See sisaldab juhtumeid, millel oli märkimisväärne mõju läbipaistvuse ja hea haldustava edendamisele ELi institutsioonides;

juhtumeid, mis lahenesid kaebuse esitaja jaoks eriti soodsalt, ning juhtumeid, mis võimaldasid ombudsmanil tuua selgust olulistesse õiguslikesse seisukohtadesse või tegelda küsimustega, mida talle varem ei oldud esitatud. Pidades silmas ombudsmani tegevust ELi põhiõiguste harta kohaldamise edendamisel, käsitletakse ka selliseid juhtumeid, mis on seotud hartas sätestatud õigustega. Õigluse küsimus kerkib esile väga sageli. Õiglust nimetatakse harta artikli 41 lõikes 1, mis käsitleb põhiõigust heale haldusele ning ombudsman on pidanud õiglust pikka aega hea halduse aluspõhimõtteks.

Mul on hea meel teatada, et uurimiste läbiviimiseks kulunud aeg lühenes keskmiselt 13 kuult 2008. aastal üheksa kuuni 2009. ja 2010. aastal. Enamik uurimisi (66 %) viidi läbi ühe aasta jooksul. Rohkem kui pooled (52 %) teostati kolme kuu jooksul. Kõik see saavutati ametikohtade loeteluga, mis hõlmas 2010. aastal 63 ametikohta, ning eelarveeraldistega, mis ulatusid 9 332 275 EUR.

Strateegia järgmisteks aastateks

Viieteistkümnenda aastapäeva tähistamiseks peetud üritusel käivitati strateegia ombudsmani ametiajaks aastatel 2009-2014². Strateegia väljatöötamist alustati 2010. aasta veebruaris toimunud töötajate mõttekojas, mille teema oli „Euroopa Ombudsmani nägemus järgmiseks viieks aastaks“. Seejärel arendati strateegiat edasi sisemiste ja väliste sidusrühmadega konsulteerides.

Strateegia eesmärk on väljendada sõnaselgelt ombudsmani missiooni, püüdlusi ja juhtpõhimõtteid. Võttes aluseks seni saavutatatu, tuuakse

² Strateegiadokumentiga saab kõigis 23 keeles tutvuda ombudsmani veebisaidil aadressil: <http://www.ombudsman.europa.eu/resources/strategy.faces>

Ombudsmani ülevaade

strateegias välja rida eesmärke ja prioriteete, mis aitavad kaasa ombudsmani peamise eesmärgi saavutamisele, milleks on tagada esiteks see, et ELi kodanikud saavad täielikult kasutada oma õigusi, ja teiseks, tõsta ELi halduse kvaliteeti. Siinkohal tasuks välja tuua viis eesmärki, mis me oleme endale järgmisteks aastateks püstitanud:

- Tahame oma sidusrühmi tähelepanelikult kuulata, kogudes pidevat tagasisidet kaebuste esitajatelt, arendades veelgi tihedamaid kontakte ELi institutsioonidega ning kaasates kodanikuühiskonda; veelgi enam – püüame Euroopa ombudsmanide võrgustiku³ kaudu selgeks teha parimad tavad.
- Tahame saavutada tulemusi kiiremini, lühendades uurimiste läbiviimiseks kuluvat aega ning töötades välja lihtmenetlusi sobivatel juhtudel kaebuste kiire lahendamise edendamiseks.
- Tahame avaldada soodsat mõju liidu halduskultuurile, rõhutades ombudsmani rolli haldustavade täiustamisel ning keskendudes senisest enam süsteemsetele küsimustele.
- Tahame anda õigeaegset ja kasulikku teavet ligipääsetaval viisil nii oma sidusrühmadele kui ka üldsusele. Lühidalt öeldes: tahame paremini suhelda.

Ürituste seas, mis aitasid luua ideid Euroopa Ombudsmani strateegia koostamiseks, oli 12. märtsil 2010 toimunud üritus teemal „Euroopa Ombudsmani uus ametiaeg – mida oodata?“ Ürituse eesmärk oli arutada koos huvitatud pooltega ombudsmani prioriteete aastateks 2009-2014. Aruteludes osalesid kodanikud, vabaühendused, äriühingud, huvirühmad, ajakirjanikud ja piirkondlike ametiasutuste esindajad.

- Tahame pidevalt täiustada oma vahendite kasutamist; püüdleme selle poole, et tagada asutusesiseselt parimad haldusnormid ning jälgime ja tõstame pidevalt oma töö kvaliteeti.

Neile eesmärkidele keskendudes püüdleme selle poole, et aidata liidul täita Lissaboni lepinguga kodanikele antud lubadusi põhiõiguste, läbipaistvuse suurendamise ja paremate võimaluste kohta osaleda poliitikakujundamises. Seda tehes püüame anda oma tagasihoidliku panuse õigusriigi süvendamise kõrge eesmärgi täitmisesse ja demokraatia kvaliteedi tõstmisesse Euroopa õiguskorras.

Ligipääsetav, õiglane ja kodanikukeskne institutsioon

Kodanikeni jõudmine, et teavitada neid õigustest ja nende kasutamisest, on võtmeülesanne. Seetõttu tundsin heameelt selle üle, et meie 15. aastapäevale pühendatud üritusel tutvustati nii Euroopa Ombudsmani kui ka Euroopa ombudsmanide võrgustiku uut visuaalselt identiteeti. Olen veendunud, et meie uus visuaalne identiteet aitab edasi anda meie kuvandit õiglase, ligipääsetava ja kodanikukeskse institutsioonina.

³ Võrgustik hõlmab Euroopa Liidu liikmesriikide, ELi kandidaatriikide ja teatud teiste Euroopa riikide riiklike ja piirkondlike ombudsmanid ning samalaadseid asutusi, samuti Euroopa Ombudsmani ja Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoni.

Võrgustiku uus identiteet peaks tõstma teadlikkust selle olulise töö tähtsusest, mida teevad ombudsmanid üle kogu Euroopa selleks, et aidata kodanikel kasutada oma Euroopa Liidu õigusega tagatud õigusi.

Aitasime jätkuvalt kaebuste esitajatel leida meie veebisaidi interaktiivse juhendi kaudu kõige sobivamaid heastamisvahendeid ja aasta jooksul kasutas juhendit nõu saamiseks üle 19 000 inimese. Kuna senisest rohkem inimesi leidis enda jaoks õige heastamisvahendi ise, saime „mandaadiväliseid“ kaebusi 409 võrra vähem ning kaebuste koguarv vähenes 3 098 kaebuselt 2009. aastal 2 667 kaebuseni 2010. aastal. See on minu jaoks väga julgustav tulemus, kuna see näitab, et meile õigetele põhjustel laekuvate kaebuste osakaal on suurenenud. Tihendasime koostööd ka teiste teabe-, nõuande- ja probleemide lahendamise võrgustikega, nagu Teie Euroopa ja SOLVIT.

Euroopa Ombudsmanina on minu kohus tagada, et iga inimene või organisatsioon, kellel esineb probleeme

ELi institutsioonidega, teab, et tal on õigus esitada mulle kaebus haldusomavoli kohta. Tegelesime ka selle aasta jooksul väga erinevate sihtrühmadega, et juhtida nende tähelepanu teenustele, mida ombudsman saab osutada kodanikele, vabaühendustele, huvirühmadele, ettevõtjatele, piirkondlikele asutustele, eksperdirühmadele ja ühendustele. 2010. aastal korraldatud teemaürituste seas olid seminarid läbipaistvuse, finantsmääruse ja ombudsmani uute pädevuste kohta. 2010. aastal algatatud uurimiste arv jäi peaaegu samaks mis 2009. aastal (vastavalt 335 ja 339). 2010. aasta jooksul lõpetatud uurimistest esitasid 78 % eraisikud ning 22 % ettevõtjad ja ühendused.

Nagu igal aastal, oli enamik ombudsmani 2010. aastal algatatud uurimistest seotud komisjoniga (219 uurimist ehk 65 % koguarvust). Kuna komisjon on peamine ELi institutsioon, kes võtab vastu kodanikke vahetult mõjutavaid otsuseid, on loogiline, et ta on kodanike kaebuste põhiline sihtmärk. Ent siiski tuleb märkida, et 2009. aasta võrdlusnäitaja oli 56 % koguarvust. 35 uurimist (10 %) olid

Nagu igal aastal, oli enamik ombudsmani 2010. aastal algatatud uurimistest seotud komisjoniga (219 uurimist ehk 65 % koguarvust).

Euroopa Ombudsmani logo kujundus rõhutab ombudsmani jõupingutusi laia üldsuseni jõudmisel ning väljendab samas institutsiooni identiteeti ja väärtusi. Sinine ja kollane värv meenutavad Euroopa lippu, ringi kuju väljendab ühtsust ja konsensust. Ringi keskel olevad kahesuunalised nooled väljendavad suhtlemist ja dialoogi, mis on Euroopa Ombudsmani meetodi põhijooned. Üksteise peal asuvate noolte muustrist moodustub võrdusmärk, mis sümboliseerib võrdsust ja õiglust. (Desain: Studio Philippe Apeloig)

Euroopa ombudsmanide võrgustiku uue logo kujundus väljendab võrgustiku identiteeti ja väärsusi. Logo moodustub erksate värvide spektrist, mis annab edasi meie võrgustiku ja selle liikmete mitmekesisust. Euroopa Liidu lipu värvid on kujundi kõige silmatorkavamal kohal kõrvuti. Ringikujuline kompositsioon väljendab suhtlemist, partnerlust ja ühtsust, samas sümboliseerivad nooleotsad paljude eri poolte kohtumist ühes punktis. (Desain: Studio Philippe Apeloig)

Ombudsmani ülevaade

seotud Euroopa Personalivaliku Ametiga (EPSO), 22 uurimist (7 %) Euroopa Parlamendiga, 6 (2 %) Euroopa Liidu Nõukogu ja 4 uurimist (1 %) Euroopa Liidu Kohtuga. Kohtu korral on oluline märkida, et ombudsman saab algatada uurimisi üksnes seoses kohtu töö selle osaga, mis ei ole seotud õigusemõistmisega. Veel 52 uurimist olid seotud 25 ELi muude institutsioonide, organite ja asutustega.

Peamised väidetava haldusliku omavoli liigid, mida ombudsman 2010. aastal uuris, käsitlesid järgmisi rikkumisi: (i) seaduslikkus (sisuliste ja/või menetluseeskirjade ebaõige kohaldamine) (20,6 % uurimistest), mõistlikud tähtajad

Rohkem kui 70 %-l käsitletud juhtumitest saime kaebuse esitajat aidata, algatades juhtumi uurimise, edastades selle pädevale asutusele või andes nõu, kuhu probleemi lahendamiseks pöörduda. Rohkem kui 53 % juhtumitest (1 435 kaebust) jäi mõne Euroopa ombudsmanide võrgustiku liikme pädevusse ning 27 % (744 kaebust) Euroopa Ombudsmani pädevusse, mis kinnitas meie koostöö edasise tugevdamise vajadust. Novembris Austrias Innsbruckis peetud Euroopa ombudsmanide võrgustiku seitsmes piirkondlik seminar andis meile selleks hea võimaluse ning samasugust võimalust pakkus ka juunis Strasbourgis

Rohkem kui 70 %-l käsitletud juhtumitest saime kaebuse esitajat aidata, algatades juhtumi uurimise, edastades selle pädevale asutusele või andes nõu, kuhu probleemi lahendamiseks pöörduda.

otsuste tegemiseks (14,1 %), õiglus (11 %), kohustus esitada otsuste tegemise alused ja edasikaebamisvõimalused (5,8 %), kohustus vastata kirjadele kodanikule arusaadavas keeles, näidates ära pädeva ametniku (5,5 %), hoolsuskohustus (3,1 %) ning (ii) kohustused, mis olid seotud teabenõuetega (30,4 % uurimistest), üldsuse nõuetega dokumentidele juurdepääsu kohta (6,7 %) ning mittediskrimineerimise tagamisega (3,7 %).

Institutsioonide süsteemsete probleemide kohta algatati kuus omaalgatuslikku uurimist: neist kolm olid seotud EPSOga, üks komisjoniga, üks nii Euroopa Parlamendi, komisjoni kui ka nõukoguga ning üks puudutas kaht viimati nimetatud institutsiooni.

korraldatud võrgustiku kontaktametnike seitsmes kokkusaamine. Euroopa ombudsmanide võrgustiku kaheksas riiklik seminar toimub oktoobris 2011 Kopenhaagenis. Seal arutamisele tulevate teemade seas on ka spetsiaalselt ELi ametnikele koostatud avaliku teenistuse põhimõtete sõnastus. Pidasin enne sõnastuse projekti koostamist nõu riikide ombudsmanidega, et olla kindel selles, et tulevane sõnastus võtab igakülgset arvesse liikmesriikide parimat tava. Nad reageerisid positiivselt, tegid väärtuslikke ettepanekuid ja andsid kasulikku teavet, mida arvestatakse sõnastuse koostamise käigus.

Kontaktametnikud tegutsevad esimese kontaktpunktina Euroopa ombudsmanide võrgustiku teiste büroode jaoks. 6.-8. juunini 2010 kohtusid nad Strasbourgis seitsmendat korda. Esimest korda peeti ühiselt nõu SOLVITiga, et arutada ühiseid probleeme ja tugevdada koostööd. Ühisel nõupidamisel käivitati projekt võrgustikku kuuluvate riiklike ombudsmanide pädevuste kindlaksmääramiseks. Projekti eesmärk on koguda selget ja igakülgselt teavet kaebuste liikide kohta, millega riiklikud ombudsmanid saavad või ei saa tegeleda.

Lissaboni leping – aasta hiljem

Pärast tagasivalimist Euroopa Ombudsmaniks 2010. aasta jaanuaris teatasin, et üks mu viie järgmise aasta põhiprioriteete on aidata kindlustada, et Euroopa Liit tagaks kodanikele Lissaboni lepinguga lubatud hüved. 2010. aasta alguses vastasin üldsusega konsulteerimise raames küsimusele, kuidas Euroopa kodanikualgatus võiks tegelikkuses toimida. Rõhutasin, kui tähtis on püüda ette näha küsimusi, mis võivad kerkida selle toimimise käigus, eriti selliseid, mis võivad viia kaebuste esitamiseni. Mulle andis suurt kindlust kodanikualgatuse määruse vastuvõtmine 2010. aasta detsembris ja olen veendunud, et see õigusakt aitab anda Euroopa kodanikele otsustusõiguse. Samuti aitas ombudsman 2010. aastal edendada institutsioonides nüüdseks õiguslikult siduva põhiõiguste harta kohaldamist, menetledes eelkõige kaebusi ja algatades uurimisi sellistel teemadel nagu põhiõigus heale haldusele ja puudega inimeste õigused.

Jätkan seda tööd Euroopa kodanike hüvanguks suure heameelega. Otsustasin tõlgendada Euroopa Parlamendi otsust minu tagasivalimise kohta teiseks täisametiajaks tunnustusena meie büroo senisele tegevusele ning meie julgustamisena, et jätkaksime püüdlemist avatuma, vastutustundlikuma, teenindusvalmima ja kodanikukeskema ELi administratsiooni suunas. Need on kõrged eesmärgid, millele mu kolleegid ja mina kindlaks jääme.

Strasbourg, 14. veebruar 2011

P. Nikiforos Diamandouros

1

Kaebused ja uurimised

1. peatükis selgitatakse ombudsmani pädevust ja menetlusi, antakse ülevaade kaebustest, millega tegeldi 2010. aastal ning tutvustatakse põhjalikku uuringut lõpetatud uurimiste kohta. Peatükk sisaldab tähtjuhtumite osa ja temaatilist analüüsi. Peatüki lõpus antakse ülevaade kaebuste edasisuunamisest teistele kaebusi menetlevatele organitele.

Kaebused ja uurimised

1.1 Ombudsmani pädevus ja menetlused

Euroopa Ombudsmani roll

Ombudsman saab võimalikest haldusomavoli juhtumitest teada eeskätt kaebuste kaudu, kuigi ta viib läbi ka omaalgatuslikke uurimisi.

Euroopa Ombudsmani büroo loodi Maastrichti lepinguga Euroopa Liidu kodakondsuse ühe osana. Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 24 sätestatakse liidu kodakondsuse ühe õigusena õigus esitada Euroopa Ombudsmanile kaebusi. Seda õigust sisaldab ka ELi põhiõiguste harta (artikkel 43). Ombudsman saab võimalikest haldusomavoli juhtumitest teada eeskätt kaebuste kaudu, kuigi ta viib läbi ka omaalgatuslikke uurimisi.

Ombudsmani tegevust reguleeritakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 228, aga ka ombudsmani põhikirjaga¹ ja rakendussätetega, mis ombudsman kooskõlas põhikirja² artikliga 14 vastu võtab. Põhikirja ja rakendussätetega saab tutvuda ombudsmani veebisaidil (<http://www.ombudsman.europa.eu>). Rakendussätete väljatrükki saab küsida ka ombudsmani büroost.

Ombudsmani pädevus

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 228 antakse ombudsmanile volitused kaebuste vastuvõtmiseks Euroopa Liidu institutsioonides, organites ja asutustes esinenud haldusomavoli juhtumite kohta, erandiks on õigusmõistja rolli täitev Euroopa Liidu Kohus.

ELi institutsioonid, organid ja asutused

ELi institutsioonid on loetletud Euroopa Liidu lepingu artiklis 13 ja nende hulka kuulub ka Euroopa Ülemkogu. Definitsiooni või usaldatavat loetelu liidu organite ja asutuste kohta ei ole. Mõiste hõlmab asutamislepingute alusel asutatud organeid, nagu Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Regioonide Komitee, ning õigusaktide alusel moodustatud organeid, nagu Euroopa Kemikaaliamet ning Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet. Lissaboni lepinguga laiendati ombudsmani volitusi võimalikule haldusomavolile ühise välis- ja julgeolekupoliitika, sealhulgas ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika raamistikus.

Liikmesriikide ametivõimude vastu esitatud kaebused ei kuulu Euroopa Ombudsmani pädevusse isegi siis, kui need on seotud ELi õiguse kohaldamise küsimustega. Paljud sellised kaebused kuuluvad Euroopa ombudsmanide võrgustikku kuuluvate riiklike ja piirkondlike ombudsmanide pädevusse (vt jaotis 1.7 allpool).

1. 2008. aasta juunis võttis Euroopa Parlament vastu otsuse ombudsmani põhikirja muutmise ja selle jõustumise kohta alates 31. juulist 2008. Euroopa Parlamendi otsus 2008/587, 18. juuni 2008, millega muudetakse otsust 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriva korra ja üldtingimuste kohta, ELT 2008 L 189, lk 25.

2. Ombudsman vaatas 3. detsembril 2008 läbi rakendussätted, et need oleks kooskõlas 2008. aasta juunis põhikirjas tehtud muudatustega ning võtaks arvesse kogemusi, mida on saadud pärast sätete viimast muutmist 2004. aastal. Uued rakendussätted jõustusid 1. jaanuaril 2009.

Haldusomavoli

Vastuseks Euroopa Parlamendi üleskutsele haldusomavoli mõiste selge määratlemise kohta pakkus ombudsman järgmist mõistet, mille Euroopa Parlament oma määruses heaks kiitis ja millega nõustus ka komisjon:

„Haldusomavoli toimub, kui avalik asutus ei järgi talle siduvaid õigusnorme või põhimõtteid.”

Ombudsman määratles termini „haldusomavoli” nii, et see nõuab õigusriigi, hea halduse põhimõtete ja põhiõiguste austamist.

Ombudsman määratles termini „haldusomavoli” nii, et see nõuab õigusriigi, hea halduse põhimõtete ja põhiõiguste austamist. Ta on järjepidevalt seisukohal, et haldusomavoli on lai mõiste ja hea haldus nõuab peale muu ka õigusnormide ja põhimõtete ning sealhulgas põhiõiguste järgimist. Põhiõiguste harta sisaldab liidu kodakondsuse ühe põhiõigusena õigust heale haldusele (artikkel 41). Harta õiguslikult siduv iseloom ja sellest tulenev inimeste kohtuliku kaitse võimalus suurendavad tõenäoliselt hea halduse õiguse mõju. Tõenäoliselt tugevnevad ka ombudsmani jõupingutused hea halduse edendamiseks üldsuse huvides ja samuti inimeste probleemidele kohtuväliste lahendite leidmisel.

6. septembril 2001 kiitis Euroopa Parlament heaks Euroopa hea halduse tava eeskirja, mida ELi institutsioonid, nende juhtkonnad ja teenistujad peaks avalikkusega suheldes järgima. Eeskirja koostamisel juhinduti Euroopa kohtute praktikas sisalduvatest

Euroopa haldusõiguse põhimõtetest ning võeti eeskju riikide õigusaktidest. Euroopa Parlament kutsus ombudsmani üles ka kohaldama eeskirja kaebuste uurimisel ning omaalgatuslike uurimiste läbiviimisel.

Oluline on silmas pidada, et esitatud mõiste kohaselt ei piirdu haldusomavoli üksnes nende juhtumitega, mille korral rikuti õiguslikult siduvaid eeskirju või

põhimõtteid. Hea halduse põhimõtted on seadusest laiemal tähendusega, nõudes ELi institutsioonidelt lisaks oma seadusjärgsete kohustuste täitmisele ka valmisolekut pakkuda abi ja seista hea selle eest, et ühiskonna liikmeid koheldaks õigesti ning nende õigusi ei piirataks. Seega, kuigi ebaseaduslikkus ombudsmani pädevusse kuuluvates küsimustes viitab alati haldusomavolile, ei ole haldusomavoli tingimata ebaseaduslik. Järelikult ei tähenda haldusomavoli tuvastamine ombudsmani poolt tingimata seda, et tegu on ebaseadusliku käitumisega, millele peab järgnema kohtulik karistus³.

Haldusomavoli mõistel on siiski piirid. Näiteks on ombudsman alati olnud arvamusel, et Euroopa Parlamendi poliitilise tegevuse kohta ei saa tõstatada võimaliku haldusomavoliga seotud küsimusi. Seega ei kuulu ombudsmani pädevusse Euroopa Parlamendi komisjonide, näiteks petitsioonikomisjoni otsuste kohta esitatud kaebused.

³ Vt selles kontekstis ka Üldkohtu 28. oktoobri 2004. aasta otsust liidetud kohtuasjades T-219/02 ja T-337/02, *Herrera vs. komisjon*, punkt 101, ja 4. oktoobri 2006. aasta otsust kohtuasjas T-193/04 R, *Hans-Martin Tillack vs. komisjon*, punkt 128.

Kaebused ja uurimised

Kaebuste vastuvõetavus ja uurimiste alus

Et ombudsman saaks uurimist alustada, peab kaebus vastama täiendavatele vastuvõetavuse kriteeriumidele. Põhikirja vastavates artiklites on need kriteeriumid määratletud järgmiselt:

1. kaebus peab võimaldama tuvastada selle esitaja isiku ja objekti (artikli 2 lõige 3);
2. ombudsman ei või sekkuda pooleliolevasse kohtumenetlusse ega seada kahtluse alla kohtuotsuse õigsust (artikli 1 lõige 3);
3. kaebus tuleb esitada kahe aasta jooksul alates ajast, mil kaebuse aluseks olevad asjaolud said kaebuse esitajale teatavaks (artikli 2 lõige 4);
4. enne kaebuse esitamist peab kaebuse esitaja olema pöördunud selleks ettenähtud halduskorras kõnealuse institutsiooni või asutuse poole (artikli 2 lõige 4);
5. kui kaebused käsitlevad institutsioonide ja asutuste ning nende ametnike ja muude teenistujate vahelisi töösuhteid, peab kaebuse esitaja olema enne kaebuse esitamist ära kasutanud kõik ametkonnasisesed nõuete ja kaebuste esitamise võimalused (artikli 2 lõige 8).

2010. aastal puudus vastuvõetavatest kaebustest 40 % korral uurimise algatamiseks piisav alus.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 228 on sätestatud, et ombudsman korraldab „uurimise, kui ta leiab selleks olevat alust“. Et kaebuste esitajatel ei tekiks põhjendamatu ootusi

ja et oleks tagatud vahendite kõige otstarbekam kasutamine, uuritakse kõiki vastuvõetavaks tunnustatud kaebusi hoolikalt, kontrollides, kas nende korral on alust oodata, et uurimine võiks anda kasuliku tulemuse. Kui see nii ei ole, lõpetab ombudsman juhtumi käsitlemise põhjendusega, et uurimiseks puudub piisav alus. Ühtlasi on ombudsman seisukohal, et kui Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjon on teatavat kaebust petitsioonina juba käsitlenud, siis ei ole tal uurimise algatamiseks üldjuhul alust, välja arvatud uute tõendite esitamise korral. 2010. aastal puudus vastuvõetavatest kaebustest 40 % korral uurimise algatamiseks piisav alus. Kui ombudsman leiab, et uurimise algatamiseks puudub alus, teavitab ta sellest kaebuse esitajat ning esitab mõnel juhul asjaomasele institutsioonile oma otsuse anonüümse versiooni.

Kaebused ja omaalgatuslikud uurimised

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 228 antakse ombudsmanile volitused kaebuste vastuvõtmiseks kõikidelt liidu kodanikelt või füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis. Ombudsman võib ka ise

algatada uurimisi. Seda õigust kasutades võib ombudsman uurida võimalikke haldusomavoli juhtumeid siis, kui neile juhib tähelepanu isik, kel pole õigust kaebust esitada. Sellistel juhtudel on

ombudsmanil tavaks anda asjaomasele isikule uurimise ajaks kaebuse esitajaga võrdsed menetlemisega seotud võimalused. 2010. aastal algatati kuus omaalgatuslikku uurimist. Euroopa Parlamendi toetusel tegi ombudsman teatavaks, et tal on kavas kasutada oma õigust alustada ise uurimist iga kord, kui ainus põhjus, miks kaebust väidetava haldusomavoli kohta Euroopa Investeeringuspangas ei uurita, on asjaolu, et kaebuse esitaja ei ole liidu kodanik või resident. Muude küsimuste osas otsustab ombudsman omaalgatusliku uurimise alustamise õiguse kasutamise iga juhtumi põhjal eraldi.

Peale selle võib ombudsman kasutada õigust algatada ise uurimisi süsteemsete probleemide lahendamiseks institutsioonides. Nagu eespool nimetatud, algatas ta 2010. aastal ise uurimise kuuel korral. Kolm uurimist olid seotud Euroopa Personalivaliku Ametiga (OI/6/2010/IP, OI/7/2010/IP ja OI/9/2010/RT). Jaotises 1.6 allpool on esitatud ülevaade omaalgatuslikust uurimisest seoses konkreetse juhtumiga, kus komisjon ei pidanud kinni maksetähtajast (vt juhtum OI/2/2010/GG alajaotuses „Lepingute täitmine“). Üks uurimistest (OI/4/2010/ELB) oli seotud avalike teenistujate õiguste ja kohustustega ning täpsemalt sellega, kuidas institutsioonid tegelevad nõuetega, mille esitavad personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 alusel ametnikud ja agendid, et asendada arenevat kohtupraktikat arvesse võttes haldusdokumente. See uurimine oli seotud Euroopa Parlamendi, komisjoni ja nõukoguga. 2010. aastal algatas ombudsman ka omaalgatusliku uurimise vastutuse kohta haldusomavoli esinemisel

ELi ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika missioonide tegevuses. See uurimine (OI/12/2010/BEH) oli seotud komisjoni ja nõukoguga. Viit uurimist kuuest ei oldud 2010. aasta lõpuks veel lõpetatud (OI/2/2010/GG lõpetati, kuna edasiseks uurimiseks puudus alus).

Ombudsmani menetlused

Kirjalikud ja lihtsustatud uurimismenetlused

Kõik ombudsmanile saadetud kaebused registreeritakse ja nende kättesaamist kinnitatakse tavaliselt ühe nädala jooksul. Kinnituskirjas teavitatakse kaebuse esitajat järgnevast menetlusest ning lisatakse juhtumi viitenumber ja kaebusega tegeleva isiku nimi ning telefoninumber.

Kaebust analüüsitakse, et teha kindlaks, kas tuleks alustada uurimist, ning kaebuse esitajale teatatakse analüüsi tulemustest tavaliselt ühe kuu jooksul. Kui uurimist ei alustata, teatatakse kaebuse esitajale selle põhjus. Võimaluse korral saadetakse kaebus alati edasi või antakse kaebuse esitajale nõu, millise pädeva asutuse poole ta peaks pöörduma.

Uurimise ajal hoitakse kaebuse esitajat kursis kõikide järgnevate sammudega. Kui ombudsman otsustab uurimise lõpetada, siis teavitab ta kaebuse esitajat uurimise tulemustest ning oma järeldustest. Ombudsmani otsused ei ole õiguslikult siduvad ega tekita ei kaebuse esitajale ega asjaomasele institutsioonile õigusi või kohustusi, mille rikkumise kohta saaks esitada hagi.

Ombudsmani otsused ei ole õiguslikult siduvad ega tekita ei kaebuse esitajale ega asjaomasele institutsioonile õigusi või kohustusi, mille rikkumise kohta saaks esitada hagi.

Kaebused ja uurimised

Võimaliku haldusomavoli kohta kirjaliku uurimise alustamise asemel ja selleks, et probleem kiiresti lahendada, võib ombudsman kasutada asjaomase institutsiooni nõusolekul ja koostöös viimasega mitteametlikku paindlikku menetlust.

2010. aastal lahendati 91 juhtumit pärast seda, kui ombudsmani sekkumise tulemusel oli saadud vastamata kirjadele kiire vastus (sellistel juhtudel kasutatava menetluse kohta vt 1998. aasta aruande jaotis 2.9). Lisaks lahendati veel 73 juhtumit pärast seda, kui ombudsman andis kaebuse esitajale kirjalikult täiendava ja üksikasjalikuma vastuse.

Dokumentide uurimine ja tunnistajate ülekuulamine

Ombudsmani põhikirja artikli 3 lõike 2 kohaselt on ELi institutsioonid kohustatud andma ombudsmanile viimase nõutud teavet ning võimaldama talle juurdepääsu asjaomastele dokumentidele. Ombudsmani juurdepääsuõigus dokumentidele annab talle võimaluse kindlaks teha, kas asjaomase ELi institutsiooni esitatud teave on täpne ja täielik. See on kaebuse esitajale ja üldsusele oluline tagatis selle kohta, et ombudsman saab korraldada põhjaliku ja kõikehõlmava uurimise. 2010. aastal kasutas ombudsman oma õigust uurida asjaomase institutsiooni dokumente seoses 26 juhtumiga.

Põhikirja artikli 3 lõikega 2 on ette nähtud, et ELi institutsioonide ametnikud ning muud teenistujad peavad andma ombudsmani nõudel tunnistusi, ent nad on kohustatud kinni pidama personalieeskirjade asjakohastest sätetest, eriti ametisaladuste hoidmise kohustusest. 2010. aastal ei kasutanud ombudsman oma õigust kuulata üle tunnistajaid.

2008. aastal toimunud põhikirja läbivaatamise käigus muudeti selgemaks ja rangemaks ka need sätted, mis käsitlevad ombudsmani kohustust hoida uurimise käigus saadud dokumentide ja teabe konfidentsiaalsust. Muudetud põhikirjas on sätestatud, et ombudsmani juurdepääs salastatud teabele ja dokumentidele, eriti tundlikele dokumentidele määruse nr 1049/2001⁴ artikli 9 tähenduses, peab olema kooskõlas asjaomase ELi institutsiooni julgeolekueeskirjadega. Salastatud teavet või dokumente edastavad institutsioonid teatavad ombudsmanile salastatuse astme. Ühtlasi peab ombudsman asjaomase institutsiooniga eelnevalt kokku leppima salastatud teabe või dokumentide ning muu ametisaladusena käsitatava teabe käsitlemise tingimused. Juhtumites 523/2009/TS ja 944/2008/OV jõuti nõukoguga üksmeelele nõukogu valduses olevate salastatuse kategooriasse „EU restricted“ kuuluvate dokumentide uurimises.

4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1049/2001, 30. mai 2001, üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

1.2 Ülevaade 2010. aastal läbi vaadatud kaebustest

2010. aastal registreeris⁵ ombudsman 2 667 kaebust (2009. aastal 3 098). Kokku menetleti⁶ 2 727 kaebust, millest 27 % (744 kaebust) jäi Euroopa Ombudsmani pädevusse. Uurimus kaebustest, millega tegelesid teised võrgustiku liikmed peale Euroopa Ombudsmani, on esitatud selle peatüki lõpus.

ombudsmani peamist e-posti kontot enam kui 1 000 e-kirjale vastamiseks, milles küsiti teavet. 2009. aastal oli see arv ligikaudu 1 850, 2008. aastal 4 300 ja 2007. aastal 4 100. Saadud teabenõuete arvu märkimisväärne jätkuv vähenemine 2009. ja 2010. aastal näitab, et alates 5. jaanuarist 2009 kättesaadavat ombudsmani interaktiivset juhendit, mis võimaldab inimestel saada teavet teabenõuet esitamata, on saatnud suur edu. Kokku käsitles ombudsman 2010. aastal üle 3 700 kaebuse ja teabepäringu.

Ligikaudu 58 % 2010. aastal vastu võetud kaebustest saadeti interneti teel.

Ligikaudu 58 % 2010. aastal vastu võetud kaebustest saadeti interneti teel. Suurem osa neist (53 %) esitati ombudsmani veebilehel 23 keeles kättesaadava elektroonilise kaebuse vormi kaudu. 2010. aastal kasutati

Euroopa Ombudsman algatas esitatud kaebuste põhjal 323 uurimist, lisaks käivitas ombudsman 12 omaalgatuslikku uurimist (2009. aastal vastavalt 335 ja 4).

2010. aastal registreeritud kaebused	2 667
2010. aastal menetletud kaebused	2 727
Euroopa ombudsmanide võrgustiku liikme pädevusse kuulunud kaebused	1 435
Euroopa Ombudsmani pädevusse jäänud kaebused, millest:	744 205 vastuvõetamatud 216 vastuvõetavad, kuid uurimise algatamiseks puudus alus 323 uurimist algatati kaebuste põhjal
Algatatud omaalgatuslikke uurimisi	12
Lõpetatud uurimisi, millest:	326 (sh 3 omaalgatuslikku uurimist) 175 aastast 2010 92 aastast 2009 59 varasematest aastatest

5. Euroopa Ombudsmani aastaaruandes kasutatakse „laekunud kaebuste” asemel statistilist kategooriat „registreeritud kaebused”, et teha vahet vastava kalendriaasta jooksul tegelikult registreeritud ja samal perioodil laekunud, kuid järgmisel aastal registreeritud kaebuste vahel.

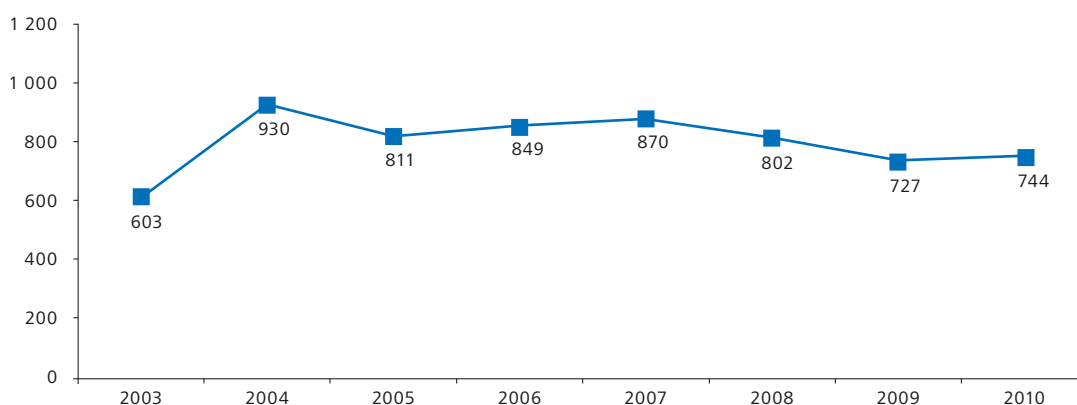
6. Statistiline kategooria „menetletud” tähendab, et kaebus on läbinud analüüsi, mille eesmärk on teha kindlaks, kas kaebus (i) jääb ombudsmani pädevuse piiridesse, (ii) vastab vastuvõetavuse kriteeriumidele ja (iii) annab põhjust uurimise algatamiseks. Kuna selline menetlemine võtab aega, siis erineb asjaomasel aastal menetletud kaebuste arv samal aastal registreeritud kaebuste arvust.

Kaebused ja uurimised

Ombudsman lõpetas 2010. aastal 326 uurimist (2009. aastal 318). Neist 175 registreeriti 2010. aastal, 92 pärines 2009. aastast ning 59 varasematest aastatest.

Nagu on näha⁷ jooniselt 1.1, on ombudsmani pädevusse jäänud kaebuste arv viimase seitsme aasta jooksul tõusnud 603 kaebuselt 2003. aastal 744 kaebuseni aastal 2010. Kaebuste arv oli suurim 2004. aastal (930), sellele järgnes aasta 2007, mil võeti vastu 870 kaebust.

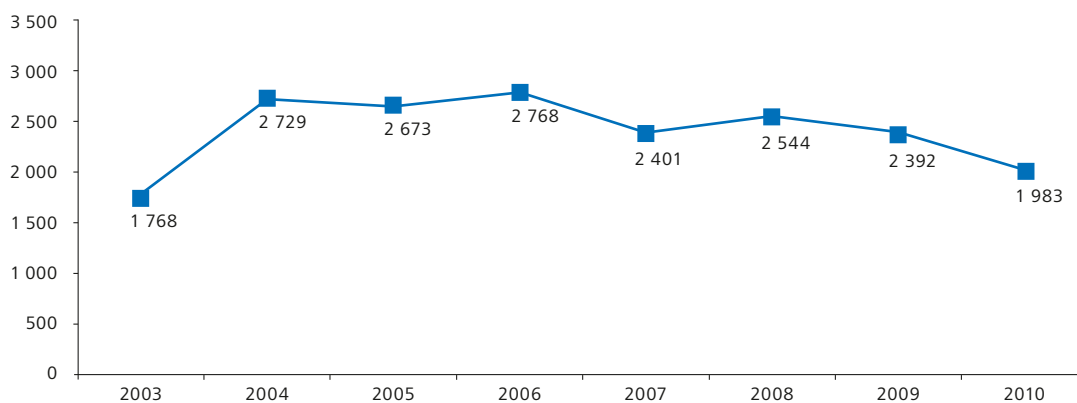
Joonis 1.1: Ombudsmani pädevusse kuulunud kaebuste arv aastatel 2003-2010

Nagu on näha jooniselt 1.2,⁸ vähenes ombudsmani pädevusse mittejäivate kaebuste arv 2010. aastal 1 983 kaebuseni, mis oli väiksem arv alates 2003. aastast, kui kaebusi oli 1 768. Ombudsman jätkab tegevust selle nimel, et vähendada tema

pädevusse mittejäivate kaebuste arvu, edastades selget teavet selle kohta, mida ta saab teha ja mida mitte, ning aidates suunata kaebuste esitajaid õige adressaadini juba esimesel korral.

Joonis 1.2: Ombudsmani pädevusse mittekuulunud kaebuste arv aastatel 2003-2010

⁷ Tuleb märkida, et 2005. aastal käsitleti 335 ombudsmani pädevusse kuulunud kaebuses sama teemat. Et võrdlus oleks aastate lõikes täpsem, on jooniselt 1.1 võetud eraldi arvesse ainult üksteist kaebust.

⁸ Tuleb märkida, et 2006. aastal käsitleti 281 ombudsmani pädevusse mittekuulunud kaebuses sama teemat. Et võrdlus oleks aastate lõikes täpsem, on jooniselt 1.2 võetud eraldi arvesse ainult üksteist kaebust.

Tabelis 1.2 annab ülevaate 2010. aastal registreeritud kaebuste geograafilisest päritolust. ELi kõige suurema elanike arvuga riigist Saksamaalt esitati kaebusi kõige rohkem, järgnesid Hispaania,

Poola ja Belgia. Ent rahvaarvu suhet arvestades saabus kõige rohkem kaebusi Luksemburgist, Küprosel, Belgiast ja Maltalt.

Tabel 1.2: 2010. aastal registreeritud kaebuste geograafiline päritolu

Riik	Kaebuste arv	Kaebuste protsent	Osakaal ELi rahvastikust	Suhtarv
Luksemburg	34	1,3	0,1	12,7
Küpros	22	0,8	0,2	4,1
Belgia	207	7,8	2,1	3,7
Malta	9	0,3	0,1	3,4
Sloveenia	34	1,3	0,4	3,2
Läti	21	0,8	0,5	1,6
Bulgaaria	63	2,4	1,6	1,5
Slovakkia	43	1,6	1,1	1,5
Hispaania	349	13,1	9,0	1,5
Iirimaa	32	1,2	0,9	1,3
Soome	39	1,5	1,1	1,3
Portugal	71	2,7	2,1	1,3
Eesti	9	0,3	0,3	1,1
Tšehhi Vabariik	63	2,4	2,1	1,1
Leedu	20	0,7	0,7	1,1
Kreeka	65	2,4	2,3	1,1
Austria	48	1,8	1,7	1,1
Poola	214	8,0	7,7	1,0
Ungari	51	1,9	2,0	1,0
Saksamaa	375	14,1	16,6	0,8
Madalmaad	60	2,2	3,3	0,7
Rootsi	32	1,2	1,8	0,7
Rumeenia	73	2,7	4,4	0,6
Taani	16	0,6	1,1	0,5
Prantsusmaa	171	6,4	12,8	0,5
Itaalia	132	4,9	11,9	0,4
Ühendkuningriik	132	4,9	12,3	0,4
Muud	131	4,9		
Teadmata	151	5,7		

Märkus: Kaebuste suhtarv on saadud kaebuste protsendi jagamisel liikmesriigi rahvaarvu osakaaluga. Kui saadud arv on suurem kui 1,0, siis näitab see, et asjaomane riik on esitanud ombudsmanile rohkem kaebusi, kui võinuks riigi rahvaarvu põhjal eeldada. Kõik protsentarvud eespool esitatud tabelis on ümardatud ühe komakohani.

2010. aastal esitati 17 liikmesriigist rohkem kaebusi, kui võinuks riigi rahvaarvu põhjal eeldada, seitsmest

liikmesriigist esitati vähem kaebusi ja kahest liikmesriigist esitati nende rahvaarvule vastav arv kaebusi.

Kaebused ja uurimised

Alltoodud kaardil on näidatud graafiliselt, millise tõenäosusega esitavad Euroopa Ombudsmanile kaebuse ühe või teise liikmesriigi elanikud. See põhineb iga liikmesriigi kaebuste arvu ja tabelis 1.2 toodud rahvaarvu suhtel (vt tabelile 1.2 lisatud märkust suhtarvu arvutamise kohta).

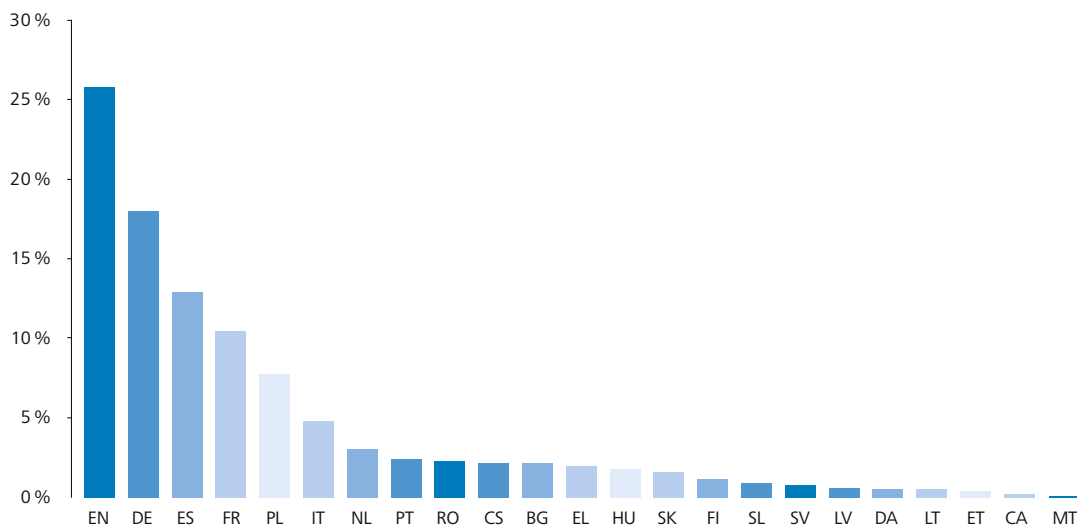

Euroopa Ombudsmanile saab kaebusi esitada kõigis 23 ELi asutamislepingu keeles⁹. Nagu on näha jooniselt 1.3, esitas

enamik kaebuste esitajatest 2010. aastal oma kaebuse inglise keeles, järgnesid saksa, hispaania ja prantsuse keel.

Joonis 1.3: Kaebuste jagunemine keelte järgi

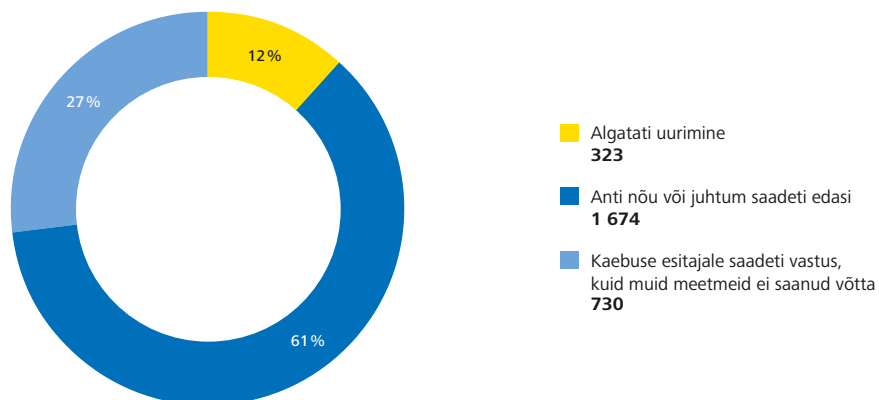
Jooniselt 1.4 on näha, et rohkem kui 70 %-l juhtumitest sai ombudsman kaebuse esitajat aidata, algatades juhtumi uurimise (12 % juhtumitest), edastades selle pädevale asutusele või andes nõu, kuhu probleemi lahendamiseks pöörduda (61 %). Allpool esitatud jaotises 1.7 on esitatud ülevaade juhtumitest, mis saadeti edasi või mille

korral anti kaebuse esitajale nõu. Kõikidest 2010. aastal käsitletud juhtumitest saadeti kaebuse esitajale vastus 27 % juhtumitest, kuid ombudsman leidis, et edasiste meetmete võtmine ei olnud võimalik. Mõnel juhul oli põhjus selles, et kaebuse esitaja ei avaldanud oma nime või ei suutnud selgitada oma kaebuse sisu.

⁹ Bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keel. Pärast kokkuleppe allkirjastamist Euroopa Ombudsmani ja Hispaania valitsuse vahel võivad kodanikud esitada ombudsmanile kaebusi ka kõikides teistes Hispaania ametlikes keeltes (katalaani/valentsia, galeegi ja baski). Kokkuleppe allkirjastamisega viis ombudsman oma tegevuse kooskõlla Euroopa Liidu Nõukogu 2005. aasta juuni järeldustega, milles nähakse ette nende keelte kasutamise, et hõlbustada hispaania kodanike suhtlemist ELi institutsioonidega.

Kaebused ja uurimised

Joonis 1.4: Euroopa Ombudsmani tegevus pärast kaebuse laekumist

Märkus: Eelnev diagramm hõlmab 187 kaebust, mis registreeriti 2009. aasta lõpus ja menetleti 2010. aastal ning ei sisalda 46 kaebust, mis registreeriti 2010. aasta lõpus ja millega aasta lõpus veel tegeleti, et määrata kindlaks võetavad meetmed.

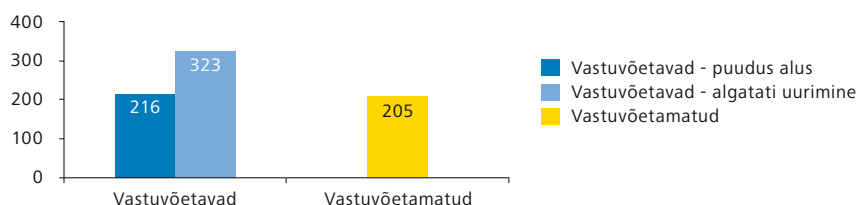
1.3 Algatatud uurimiste analüüs¹⁰

Kõiki ombudsmani pädevusse kuuluvaid kaebusi analüüsiti täiendavalt, et teha kindlaks nende vastuvõetavus. 744-st ombudsmani pädevusse kuuluvast kaebusest oli 205 vastuvõetamatud ja

216 vastuvõetava kaebuse korral leidis ombudsman, et uurimise algatamiseks ei ole alust.

Kaebuste põhjal algatati aasta jooksul kokku 323 uut uurimist. Võrreldes 2009. aastaga märgib see 3,5 %-list vähenemist. Peale selle alustas ombudsman 12 omaalgatuslikku uurimist.

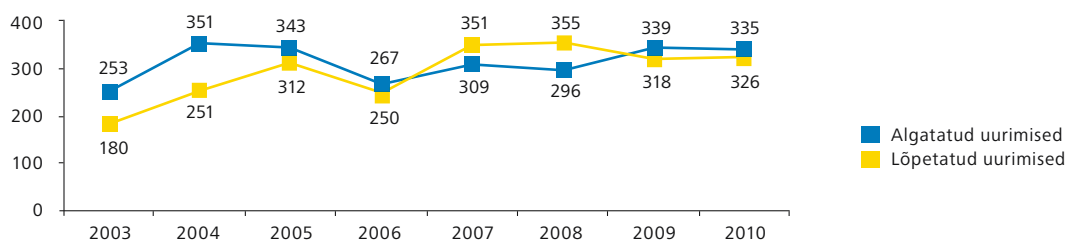
Joonis 1.5: Euroopa Ombudsmani pädevusse kuulunud kaebused

Nagu on näha jooniselt 1.6, algatati 2010. aastal märksa vähem uurimisi

kui 2004. aasta (351) ja 2005. aasta (343) tipptaseme ajal.

Joonis 1.6: Muutused uurimiste arvus

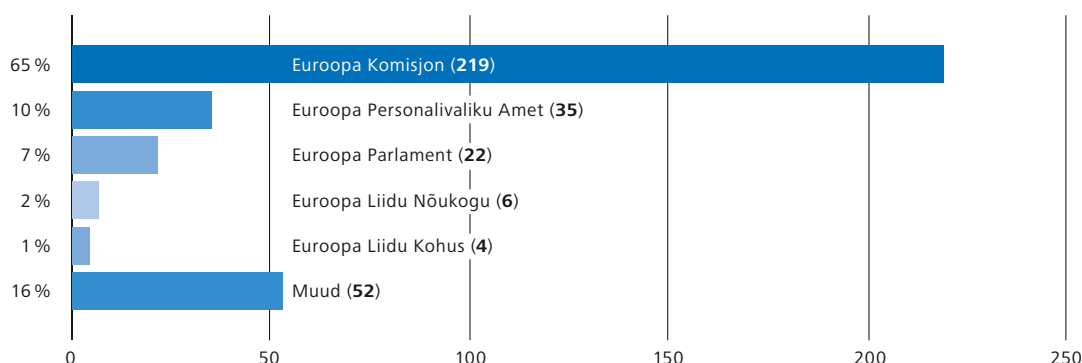
Enamik ombudsmani 2010. aasta jooksul algatatud uurimisi (219) oli seotud Euroopa Komisjoniga (65 %). Kuna komisjon on ELi peamine institutsioon, kes võtab vastu kodanikke vahetult mõjutavaid otsuseid, on loomulik, et kodanikel on kõige enam kaebusi just selle institutsiooni vastu. Teisel kohal oli Euroopa Personalivaliku Amet (EPSO)

35 kaebusega (2009. aastal 30). Euroopa Parlamendi, nõukogu ning Euroopa Liidu Kohtuga seoses algatatud uurimiste arv vähenes võrreldes 2009. aastaga ligikaudu poole võrra. Kohtu korral on oluline nimetada, et ombudsman võib algatada uurimisi üksnes kohtu sellise tegevuse suhtes, mis ei ole seotud õigusemõistmisega. Veel 52 uurimist olid

¹⁰ Sarnaselt 2009. aasta aruandega põhineb käesolevas jaotises esitatud analüüs 2010. aastal algatatud uurimistel, mitte kõikidel aasta jooksul käsitletud uurimistel, nagu varasematel aastatel (st kaasa arvatud varasematel aastatel algatatud juhtumid). Selline statistika koostamise meetod annab parema ülevaate suundumustest aastate lõikes.

Kaebused ja uurimised

Joonis 1.7: Uurimisalused institutsioonid ja organid

Märkus: Kaks 2010. aasta omaalgatuslikku uurimist olid seotud rohkem kui ühe institutsiooniga. Seetõttu ületab eespool esitatud protsentide summa 100 %.

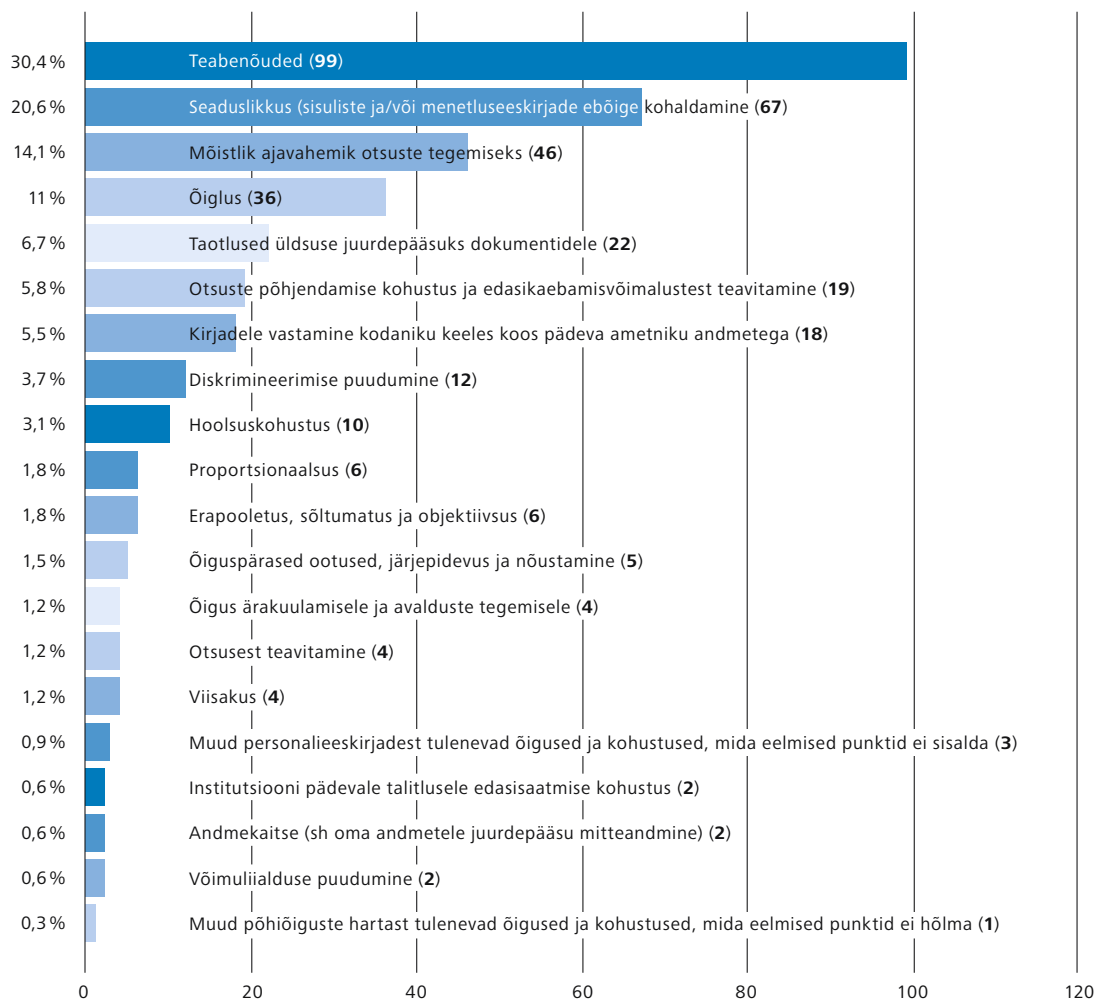
seotud 25 muu ELi institutsiooni, organi ja asutusega¹¹.

Peamised väidetava haldusomavoli liigid, mida ombudsman 2010. aastal uuris, käsitlesid järgmisi rikkumisi: (i) seaduslikkus (sisuliste ja/või menetluseeskirjade ebaõige kohaldamine) (20,6 % uurimistest), mõistlikud tähtajad otsuste tegemisel (14,1 %), õiglus (11 %), kohustus esitada otsuste tegemise alused ja edasikaebamisvõimalused (5,8 %), kohustus vastata kirjadele kodanikule arusaadavas keeles, näidates ära pädeva ametniku (5,5 %), hoolsuskohustus (3,1 %) ning (ii) kohustused, mis olid seotud: teabenõuetega (30,4 % uurimistest), üldsuse dokumentidele juurdepääsu nõuetega (6,7 %) ning mittediskrimineerimise tagamisega (3,7 %).

¹¹ Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (1), Euroopa Liidu Regioonide Komitee (1), Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus (5), Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusamet (2), Euroopa Lennundusohutusamet (2), Euroopa Pangandusjärelvalve (1), Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (1), Euroopa Kemikaaliamet (1), Euroopa Kaitseagentuur (1), Euroopa andmekaitseinspektor (1), Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (3), Euroopa Toiduohutusamet (4), Euroopa Investeerimispank (2), Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (1), Euroopa Raviamet (2), Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet (2), Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet (3), Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond (1), Eurojust (2), Europol (2), Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (2), Siseturu Ühtlustamise Amet (1), Euroopa Pettustevastane Amet (7), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus (3) ja Teadusuuringute Rakendusamet (1).

Joonis 1.8: Väidetava haldusomavoli liigid – (i) rikkumised või (ii) kohustuste rikkumised seoses alljärgnevaga

Märkus: Mõnel juhul käsitleti ühe uurimise raames kaht või rohkemat väidetava haldusomavoli liiki. Seetõttu ületab eespool esitatud protsentide summa 100%.

Kaebused ja uurimised

1.4 Ombudsmani uurimiste tulemused

Nagu näha jooniselt 1.6 eespool lõpetas ombudsman 2010. aastal 326 uurimist. Neist 323 olid seotud kaebustega ja kolm olid omaalgatuslikud.

78 % kaebustest, mille põhjal algatati lõpule viidud uurimine (254), esitasid eraisikud ja 22 % (72) ettevõtjad ja ühendused.

Tabel 1.3: 2010. aastal lõpetatud uurimiste algatamiseni viinud kaebuste allikad

Ettevõtjad ja ühendused	22 % (72)
Eraisikud	78 % (254)

Enamik uurimistest, mis ombudsman 2010. aastal lõpetas, viidi läbi ühe aastaga (66 %). Rohkem kui pooled (52 %) teostati kuni kolme kuuga.

Enamik uurimistest, mis ombudsman 2010. aastal lõpetas, viidi läbi ühe aastaga (66 %). Rohkem kui pooled (52 %) teostati kuni kolme kuuga. Siia kuuluvad sellised juhtumid, mis ombudsman lahendas väga kiiresti, näiteks helistades asjaomasele institutsioonile ja tehes lahendusettepaneku¹² (vt „Kirjalikud ja lihtsustatud uurimismenetlused“ eespool). Rohkem kui 80 % uurimistest lõpetati 18 kuu jooksul. Nagu ka 2009. aastal, kulus nüüdki juhtumi uurimise lõpetamiseks keskmiselt üheksa kuud (võrdluseks: 2008. aastal oli uurimiste lõpetamise keskmine aeg 13 kuud). See suundumus väljendab 2008. aasta aruandes seatud eesmärki institutsiooni jõudlust veelgi suurendada, lahendades juhtumeid kiiremini ja samas säilitades või täiustades kvaliteedinorme.

Tabel 1.4: 2010. aastal pärast uurimisi lõpetatud juhtumid

Uurimise keskmine kestus	9 kuud
3 kuuga lõpetatud juhtumid	52 %
12 kuuga lõpetatud juhtumid	66 %
18 kuuga lõpetatud juhtumid	82 %

Märkus: Arvud põhinevad 30-päevastel kuudel.

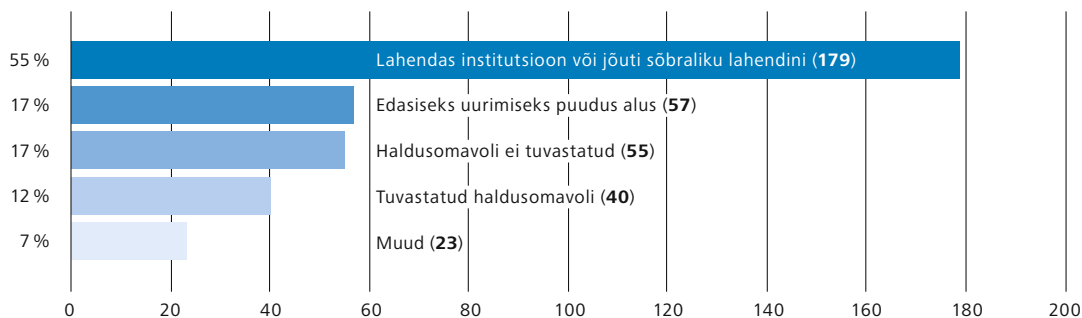
Nagu näha jooniselt 1.9, saavutati 2010. aastal soodne tulemus 179 lõpetatud juhtumi korral, kui asjaomane institutsioon nõustus sõbraliku lahendiga või lahendas küsimuse ise. 55 juhtumi korral haldusomavoli ei tuvastatud. Haldusomavoli tuvastati 40 juhtumi korral: seitsme sellise juhtumi korral (2009. aastal kahe juhtumi korral) nõustus asjaomane institutsioon ombudsmani soovitusettepanekuga ning 33 juhtumit lõpetati kriitilise märkusega (vt joonis 1.10), sealhulgas tehti ühel juhul eriettekanne Euroopa Parlamendile. 14 juhtumi korral tegi ombudsman lisamärkusi, et aidata edasist tegevust täiustada. Üksikasjalikum ülevaade järeldustest on esitatud allpool¹³.

¹². Hõlmab ka juhtumeid, mille korral oleks ombudsman teinud põhjaliku uurimise, kui kaebuse esitaja ei oleks kaebust tagasi võtnud, ning juhtumeid, mille korral ombudsman ei saanud uurimist jätkata, sest kaebuse esitaja otsustas pöörduda kohtusse.

¹³. Järgnev analüüs põhineb 2010. aastal lõpetatud uurimistel. Kui samas uurimises käsitleti mitut väidet või nõuet, võis ombudsman teha mitu otsust.

Joonis 1.9: Lõpetatud uurimiste tulemused

Märkus: Mõnel juhul lõpetati uurimine kahel või enamal põhjusel. Seetõttu ületab eespool esitatud protsentide summa 100%.

Haldusomavoli puudumine

2010. aastal lõpetati 55 juhtumit haldusomavoli tuvastamata. See ei pruugi olla kaebuse esitaja jaoks negatiivne tulemus, sest ta saab asjaomaselt institutsioonilt vähemalt põhjaliku selgituse viimase tegevuse kohta, samuti ombudsmani sõltumatu analüüsi juhtumi kohta. Samas on selline tulemus konkreetne tõend selle kohta, et asjaomane institutsioon on toimunud kooskõlas hea halduse põhimõtetega.

Nõukogu: õigus keelduda dokumentidele juurdepääsu andmisest

Kaebuse esitaja taotles üldsuse juurdepääsu nõukogu eesistuja teatisele väidete kohta, et USA Luure Keskagentuur (CIA) kasutas Euroopa riike vangide transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks. Nõukogu väitis, et avalikustamine kahjustaks ELi ja USA suhteid ning takistaks diplomaatilisi jõupingutusi konstruktiivsete lahenduste leidmisel tundlikes poliitikavaldkondades. Dokumentidele ei olnud võimalik osalist juurdepääsu anda, sest neis

sisalduv teave moodustas lahutamatu terviku. Ombudsman uuris väidetavat suutmatust anda piisavaid selgitusi osalise juurdepääsu andmisest keeldumise kohta. Nõukogu väitis, et põhjalikumaid selgitusi ei ole dokumentide sisu avaldamata võimalik anda. Pärast dokumendiga tutvumist jõudis ombudsman järeldusele, et nõukogul oli esitatud põhjustel õigus keelduda teatisele juurdepääsu andmisest.

523/2009/TS

Lisamärkused

Isegi kui ombudsman leiab, et haldusomavoli ei esinenud või uurimise jätkamiseks ei ole alust, võib ta teha lisamärkuse, kui ta näeb võimalust halduse kvaliteeti parandada. Lisamärkust ei pea võtma kriitikana selle institutsiooni suhtes, kellele märkus on suunatud, vaid nõuandena teatava teguviisi täiustamiseks, et parandada kodanikele osutatava teenuse kvaliteeti. 2010. aastal tegi ombudsman lisamärkuse kokku 14 juhtumi korral, sealhulgas alljärgneval juhul.

Kaebused ja uurimised

Väidetav suutmatus tagada anonüümus ja võrdne kohtlemine

Selle Euroopa Personalivaliku Ametiga (EPSO) seotud juhtumi korral väitis kaebuse esitaja, et ühel tema kirjalikest testidest, mis saadeti parandajatele, oli kirjas nii tema kandidaadinumbr kui ka salajane number, kuigi sellel oleks pidanud olema vaid viimane. Ta väitis, et nii said parandajad ja valimiskomisjon teada tema isiku. EPSO selgitas, et versioon, mille kaebuse esitaja eksikombel sai, ei olnud see versioon, mis saadeti parandajatele. EPSO vabandas eksituse pärast kohe. Ombudsman leidis, et kaebuse esitaja ei olnud suutnud tõendada, et teda koheldi erinevalt. Siiski tegi ta lisamärkuses ettepaneku, et EPSO võiks edaspidi suurendada oma valikumenetluste selgust ja kaaluda võimalust, et hindamisprotsessis testide parandajatele ning ka oma testidokumenti taotlenud kandidaatidele antakse üksnes skaneeritud testidokumendid.

2831/2009/RT

Institutsiooni lahendatud juhtumid ja sõbralikud lahendid

Võimaluse korral püüab ombudsman saavutada positiivset tulemust, mis rahuldab nii kaebuse esitajat kui ka institutsiooni, kelle vastu kaebus esitati.

Võimaluse korral püüab ombudsman saavutada positiivset tulemust, mis rahuldab nii kaebuse esitajat kui ka institutsiooni, kelle vastu kaebus esitati. ELi institutsioonide koostöö on ülimalt tähtis selliste tulemuste saavutamiseks, mis aitavad tugevdada institutsioonide ja kodanike vahelisi suhteid ning vältida kulukaid ja aega nõudvaid kohtuvaidlusi.

2010. aastal lahendasid institutsioonid 179 juhtumit ise või jõudsid sõbraliku lahendini pärast seda, kui ombudsmanile oli laekunud nende vastu kaebus¹⁴.

Väidetav keeleline diskrimineerimine

Komisjoni veebisaidil olid mitmed kodanikukaitsealase konkursikutse dokumendid kättesaadavad ainult inglise keeles. Oma vastuses kaebuse esitajale, kes oli Saksamaa kodanikust Euroopa Parlamendi liige, teatas komisjon, et inglise keel on tunnustatud kodanikukaitseavasuhetuskeelena; taotlejatel on võimalik küsida tõlget; taotlejad võivad esitada oma taotluse mis tahes ELi ametlikus keeles; komisjon ei ole kunagi sekkunud keele valikusse; komisjon saab anda tõlked kümne päeva jooksul ning võib kaaluda taotluste esitamise tähtaja pikendamist. Siiski lubas komisjon, et kodanikukaitse valdkonna järgmiste konkursside korral selgitatakse taotlejatele põhjalikumalt, et nad võivad nõuda asjaomaste dokumentide muukeelseid variante. Kaebuse esitaja jäi vastusega rahule ja ombudsman lõpetas juhtumi.

1266/2009/KM

Kui uurimise käigus tuvastatakse esialgne haldusomavoli, püüab ombudsman võimaluse korral jõuda sõbraliku lahendini. Aasta jooksul lõpetati pärast sõbraliku lahendi saavutamist kaheksa juhtumit. 2010. aasta lõpus oli 18 sõbraliku lahendi ettepanekut veel kaalumisel.

¹⁴. Nagu eespool on kirjeldatud, olid 91 neist juhtumid, mille korral ombudsmani sekkumise tulemusena saadi vastamata kirjadele kiire vastus.

Väidetav teenistuja ebavõrdne kohtlemine

Komisjon nõustus ombudsmani sõbraliku lahendi ettepanekuga hüvitada kaebuse esitajale tema hilinenud ametikohale ennistamine. Ametnik saadeti 1. aprillil 2004 invaliidsuspukusele ja tunnistati 1. aprillil 2005 töövõimeliseks. Ent komisjonil kulus talle sobiva ametikoha pakkumiseks kaks aastat ning seda pakuti peadirektoraadis, kus ta oli enne töötanud ning milles valitsevad olud olid põhjustanud tema haiguse. Komisjon pakkus talle hüvitist alles alates 15. veebruarist 2006. Ombudsman tuletas komisjonile meelde, et personalieeskirjad kohustasid teda ennistama kaebuse esitaja tööle esimesele tema profiilile sobivale ametikohale alates 1. aprillist 2005 tingimusel, et ta vastab asjaomastele nõudmistele. Hea haldustava nõudis komisjonilt ka kaebuse esitajale sobiva ametikoha aktiivset otsimist.

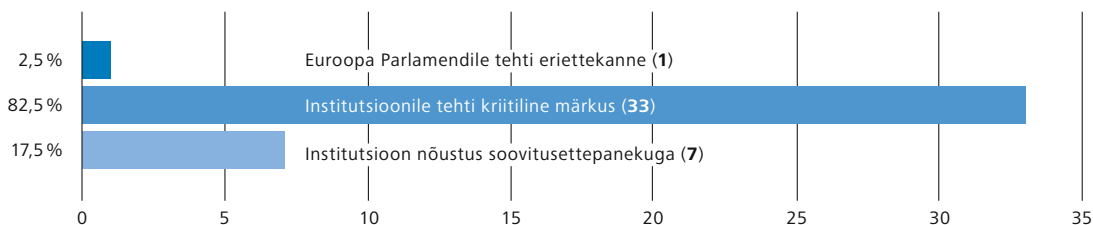
1131/2009/MF

Mõnel juhul on võimalik lahendada kaebus või saavutada sõbralik lahend ka siis, kui asjaomane institutsioon pakub kaebuse esitajale hüvitist. Kõik sellised pakkumised tehakse *ex gratia*, st õiguslikku vastutust võtmata ja õiguslikku pretsedenti loomata.

Haldusomavoli juhtumid

2010. aastal lõpetatud juhtumitest tuvastas ombudsman haldusomavoli 12 % korral. 33 sellist juhtumit lõpetati kriitilise märkusega asjaomasele institutsioonile (2009. aastal 35 juhtumit). Seitse juhtumit lõpetati, kui asjaomane institutsioon nõustus ombudsmani soovitusettepanekuga. Neid juhtumeid analüüsitakse üksikasjalikumalt allpool.

Joonis 1.10: Uurimised, kus tuvastati haldusomavoli

Märkus: Ühe tuvastatud haldusomavoli juhtumi korral lõpetati uurimine eriettekande ja kriitilise märkusega. Seetõttu ületab eespool esitatud protsentide summa 100%.

Kaebused ja uurimised

Kriitilised märkused

Kui sõbralik lahend ei ole võimalik või kui seda ei õnnestu saavutada, lõpetab ombudsman juhtumi kriitilise märkusega asjaomasele institutsioonile või esitab soovitusettepaneku. Tavaliselt teeb ombudsman kriitilise märkuse järgmistel juhtudel: (i) asjaomasel institutsioonil ei ole haldusomavoli kõrvaldamiseks võimalik enam midagi ette võtta, (ii) haldusomavoli juhtumil ei näi olevat laiemaid tagajärgi või (iii) ombudsman ei pea vajalikuks võtta järelmeetmeid. Ombudsman teeb kriitilise märkuse ka siis, kui tema arvates ei ole soovitusettepanekust kasu, või juhtudel, mil asjaomane institutsioon ei nõustu soovitusettepanekuga, kuid Euroopa Parlamendile eriaruande esitamine ei tundu ombudsmanile asjakohane.

Kriitiline märkus kinnitab kaebuse esitajale, et tema kaebus on õigustatud, ja näitab asjaomasele institutsioonile, mida on valesti tehtud, et edaspidi oleks võimalik samalaadset haldusomavoli vältida.

Vaidlus veiseliha impordi üle Brasiiliast

Põllumajandustootjaid esindav organisatsioon kaebas ombudsmanile, et komisjon hoidus veiseliha Brasiiliast ELi importimise keelustamisest, vaatamata 2007. aasta märtsis saadud tõenditele, et selline import tekitab ohte, mis on eeskätt tingitud suu- ja sõrataudist. Samuti väitis organisatsioon, et komisjon, kes oli kätte saanud oma Toidu- ja Veterinaarameti 2007. aasta novembris Brasiiliasse tehtud kontrollkäigu aruande, ei reageerinud mõistlikult ja proportsionaalselt ohule, mida veiseliha importimine Brasiiliast looma- ja rahvatervisele kujutas. Väite osas, et komisjon oleks pidanud kehtestama täieliku keelu, ombudsman haldusomavoli ei tuvastanud. Siiski leidis

ombudsman, et komisjon ei põhjendanud piisavalt, miks ta lubas 1. veebruarist 2008 kuni 15. märtsini 2008 importida Brasiiliast veiselihapartiisid ELi, vaatamata asjaolule, et kõiki põllumajandustootjaid, kellelt selline liha pärines, ei oldud auditeeritud ja kontrollitud kooskõlas nõuetega, mida komisjon pidas vajalikuks loomade tervisele avalduvate riskide vältimiseks. Ta tegi kriitilise märkuse. Samuti tegi ombudsman lisamärkuse selle kohta, et komisjon peaks jätkama regulaarsete kontrollkäikude korraldamist kolmandatesse riikidesse süstemaatilise kontrolli eesmärgil.

2115/2007/FOR

Kriitiline märkus ei ole aga kahjuhüvitis kaebuse esitajale. Juhtumite korral, kus tuleks pakkuda hüvitis, oleks kõige parem, kui pärast kaebuse saamist tunnistaks asjaomane institutsioon omal algatusel haldusomavoli ja pakuks sobilikku hüvitis. Mõnel juhul piisab selleks lihtsast vabandusest. Sellise sammuga näitab institutsioon, et kohustub parandama oma suhteid kodanikega. Samuti näitab see teguviisi, et institutsioon on teadlik sellest, mida ta valesti tegi, ning järelikult saab sarnast haldusomavoli edaspidi vältida.

Kriitiliste märkuste ja lisamärkuste suhtes võetud järelmeetmed

Selleks et institutsioonid oma vigadest õpiksid ning et edaspidi oleks võimalik haldusomavoli vältida, teavitab ombudsman üldsust igal aastal oma järeldustest järelmeetmete kohta, mida institutsioonid on vastusena kriitilistele märkustele ja lisamärkustele võtnud. Sel otstarbel avaldab ombudsman oma veebilehel asjakohase uuringu.

2009. aastal tehtud kriitiliste märkuste ja lisamärkuste suhtes võetud järelmeetmed¹⁵

Ombudsman kutsus asjaomaseid institutsioone üles vastama kuue kuu jooksul tema 2009. aastal tehtud kriitilistele märkustele ja lisamärkustele. Ta sai vastused kõikidele esitatud märkustele, välja arvatud nelja juhtumi korral, mil komisjoni vastused saabusid liiga hilja ja neid ei saanud enam arvesse võtta.

Ombudsmani uurimus kriitiliste ja lisamärkuste suhtes võetud järelmeetmetest andis talle võimaluse institutsioonide edusammude jälgimiseks põhiõiguste austamisel. Uurimuses käsitletud teemade seas on õigus kaitsele ja süütuse presumpatsioon, puudega inimeste õigused ning põhiõigused heale haldusele ning üldsuse juurdepääs dokumentidele.

2009. aastal tehtud kriitiliste märkuste ja lisamärkuste koguarvestuses võeti rahuldavaid järelmeetmeid 81 %-l juhtudest.

2009. aastal tehtud kriitiliste märkuste ja lisamärkuste koguarvestuses võeti rahuldavaid järelmeetmeid 81 %-l juhtudest. Järelmeetmed lisamärkustele olid rahuldavad 94 %-l juhtudest, samas kui kriitiliste märkuste korral võeti rahuldavaid järelmeetmeid oluliselt vähem, 70 %-l juhtudest. See näitab, et nii ombudsmanil kui ka institutsioonidel seisab veel ees suur töö ametnike veenmisel selles, et ombudsmani tegevuse suhtes kaitsehoiaku võtmine on institutsiooni jaoks kasutamata jäetud võimalus, mis ähvardab kahjustada Euroopa Liidu mainet.

Seitse järelmeedet võib eraldi välja tuua juhtumitena, mis peaksid olema teistele institutsioonidele eeskujuks, kuidas kriitilistele märkustele ja lisamärkustele kõige paremini reageerida. Need juhtumid on seotud **Euroopa Parlamendiga (2350/2007/RT), komisjoniga (791/2005/FOR, 834/2007/TN ja 1342/2007/FOR)**, Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusega (2576/2008/GG), Euroopa andmekaitseinspektoriga (491/2008/PB) ja Euroopa Investeerimispangaga (244/2006/JMA). Nende juhtumite suhtes järelmeetmeid võttes tegutsesid asjaomased institutsioonid eeskujulikult.

Soovitusetpanekud

Kui asjaomasel institutsioonil on võimalik haldusomavoli kõrvaldada või kui kõnealune haldusomavoli juhtum on eriti tõsine või kui sel on laiemaid tagajärgi, esitab ombudsman asjaomasele institutsioonile tavaliselt soovitusetpaneku. Ombudsmani põhikirja artikli 3 lõike 6 kohaselt peab institutsioon saatma ombudsmanile kolme kuu jooksul oma üksikasjaliku arvamuse. 2010. aastal esitati 16 soovitusetpanekut. Peale selle tehti 2010. aastal otsus üheteistkümne 2009. aastal esitatud soovitusetpaneku kohta ning lõpetati veel kolm juhtumit, mille korral oli soovitusetpanek tehtud 2008. aastal. Aasta jooksul lõpetati seitse juhtumit, mille korral institutsioon nõustus soovitusetpanekuga ja mille edasine uurimine ei olnud põhjendatud. Kümme juhtumit lõpetati kriitilise märkusega. 2010. aasta lõpus oli kaalumisel 15 soovitusetpanekut, sealhulgas kolm 2009. aastal tehtud ettepanekut ja kaksteist 2010. aastal tehtud ettepanekut.

¹⁵. Ombudsmani järelmeetmete võtmise uuringuga saab tutvuda: <http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/followup.faces/et/5482/html.bookmark>

Kaebused ja uurimised

Väidetava eeskirjade eiramise uurimine

Ajakirjanik juhtis komisjoni tähelepanu väidetavale eeskirjade eiramisele seoses Euroopa Parlamendi hoone rahastamisega Brüsselis. Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) lõpetas juhtumi, ilma et oleks järelmeetmeid soovitanud. Ajakirjanik pöördus ombudsmani poole väitega, et OLAF ei uurinud tõsiselt ja objektiivselt riigihangete direktiivi kohaldamist. OLAF väitis, et ta tegelikult uuris direktiivi kohaldamist. Ent kuna selget eeskirjade eiramist, mis annaks alust distsiplinaar- või kriminaalmenetluseks, ei tuvastatud, ei olnud põhjust küsimust direktiivi kohaldamisest täiendavalt põhjalikult uurida. Ombudsmani seisukoht oli, et selline kitsas arusaam OLAFi pädevustest võib selgelt piirata tema võimet täita täielikult oma ülesannet pettuste, korruptsiooni ja muude ELi finantshuvisid kahjustavate ebaseaduslike tegevuste vastu võitlemisel. Oma soovitusettepanekus kutsus ombudsman OLAFit üles oma uurimise tulemused läbi vaatama. Kuigi OLAF jäi endale kindlaks selles, et ta viis uurimise läbi nõuetekohaselt ja hoolsuskohustust täites, kinnitas ta, et oli määranud uurija juhtumi uueks hindamiseks.

1450/2007/BEH

Eriettekanded

Kui liidu institutsioon ei reageeri soovitusettepanekule rahuldaval viisil, võib ombudsman saata Euroopa Parlamendile eriettekanne. Eriettekanne võib sisaldada soovitusi.

Euroopa Parlamendile eriettekanne esitamise võimalus on ombudsmani töö seisukohast hindamatu väärtusega, nagu märgiti juba ombudsmani 1998. aasta aruandes. Eriettekanne Euroopa Parlamendile on viimane oluline samm, mille ombudsman juhtumit käsitledes astub, sest resolutsiooni vastuvõtmine ja

Euroopa Parlamendi volituste teostamine on selle institutsiooni poliitilise otsuse küsimused. Kahtlemata annab ombudsman Euroopa Parlamendile teavet ja abi, mida viimane eriettekannet käsitledes võib vajada.

Euroopa Parlamendi kodukorras on sätestatud, et parlamendi suhete eest ombudsmaniga vastutab petitsioonikomisjon. Petitsioonikomisjoni 12. oktoobri 2005. aasta koosolekul kohustus ombudsman kooskõlas parlamendi kodukorra artikli 205 lõikega 3 esinema komisjoni ees iga kord, kui ta esitab Euroopa Parlamendile eriettekanne.

2010. aastal esitati Euroopa Parlamendile üks eriettekanne alljärgneva juhtumi kohta.

Suutmatus teha ombudsmaniga siirast ja heausket koostööd

Uurides kaebust autode CO₂-heiteid käsitlevatele dokumentidele juurdepääsu kohta, esitas ombudsman Euroopa Parlamendile eriettekanne. Komisjon keeldus juurdepääsu andmisest kolmele kirjale, mis Porsche AG oli saatnud komisjoni endisele asepresidendile Verheugenile, väites, et nende avalikustamine ohustab Porsche AG ärihuvide kaitset. Ombudsman tutvus dokumentidega ja tegi komisjonile soovitusettepaneku anda nendele kolmele kirjale täielik juurdepääs või kaaluda nende osalist avalikustamist. Komisjon ei vastanud soovitusettepanekule peaaegu 15 kuu jooksul, kuigi asutamislepinguga on tähtajaks kehtestatud kolm kuud. Samuti ei suutnud komisjon täita võetud kohustust teavitada Porsche AG-d oma kavatsusest kirjad avalikustada. Sellised suutmatus juhud tähendasid, et komisjon rikkus oma kohustust teha ombudsmaniga siirast koostööd.

676/2008/RT

1.5 Hea tava tähtjuhtumid

Üheksa 2010. aastal lõpetatud juhtumit on suurepäraseks näideteks heast tavast. Sellised juhtumid on ELi institutsioonidele eeskujuks, kuidas ombudsmani tõstatatud probleemidele kõige paremini reageerida, ning on aruandes esile toodud sinises kirjas.

Läbipaistvuse vallas andis Euroopa Raviamet üldsusele juurdepääsu kahe rasvumisvastase ravimi kliiniliste uuringute aruannetele ja vastavatele uuringuplaanidele ning võttis seejärel vastu ja avaldas uue poliitika dokumentidele juurdepääsu kohta, mille eesmärk on anda üldsusele hoopis laiem juurdepääs ameti käsutuses olevatele dokumentidele ([2560/2007/BEH](#))¹⁶. Juhtumi [793/2007/BEH](#) korral nõustus Euroopa Parlament andma juurdepääsu dokumentidele, mis käsitlesid teatud parlamendi hoonete omandamise rahastamist Brüsselis. Vastuseks kaebuse esitaja täiendavatele väidetele täpsustas Euroopa Parlament tehtud avaldusi ja andis lisateavet välisrahastamise tagamisel järgitud menetluse kohta. Juhtumi [2145/2009/RT](#) korral võttis Euroopa Investeerimispank ühendust Tadžikistani ametivõimudega, et üks vabaühendus saaks tutvuda raamlepinguga. Leping avaldati Tadžikistani Belgia saatkonna veebisaidil ning järgmisel päeval andis Euroopa Investeerimispank kaebuse esitajale vajaliku lingi.

Hangete ja lepingute vallas maksis komisjon kaebuse esitajale 6 025 EUR ja lisaks 1 586 EUR intressidena pärast seda, kui ombudsman oli palunud tal üle vaadata ühenduse väite selle kohta, et komisjon oli lõppmakset

eksklikult vähendanud ([3249/2008/KM](#)). Vastuseks ombudsmani uurimisele juhtumis [255/2009/JF](#) vaatas Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus oma toimikud uuesti läbi ja tühistas oma tagasimaksenõude summas 2 364 EUR. Ühtlasi maksis täitevasutus kaebuse esitajale täiendavalt 2 722 EUR pärast seda, kui ombudsman juhtis tähelepanu sellele, et vabaühendus oli toetuse taotlusvormi täites teinud

Üheksa 2010. aastal lõpetatud juhtumit on suurepäraseks näideteks heast tavast.

ilmselge vea, mille tagajärjel ei makstud talle osalejate reisikulude eest õiget summat. Ombudsman lisas selle juhtumi 2010. aasta tähtjuhtumite hulka näitena sellest, kuidas institutsioonid saavad oma töös kohaldada õigluse põhimõtet.

Kaks juhtumit on seotud puudega inimeste õigustega. Juhtumi [1226/2008/OV](#) korral nõustus komisjon eraldama parkimiskoha komisjoni ametnikule, kelle puue oli põhjustatud raskest õnnetusest. Nõukogu ametnike puudega ülalpeetavate toetusega seotud juhtumi [129/2009/VL](#) korral jõudis ombudsman järeldusele, et nõukogu oli täielikult rakendanud asjaomaseid põhikirjalisi õigusi, taganud nõuetekohased sisemeetmed nende õiguste kasutamise võimaldamiseks ning võtnud täiendavaid meetmeid, mis ületasid personalieeskirjades tagatud õigusi.

Juhtumi [906/2009/JF](#) korral, mis on näide sellest, kuidas hea haldamine nõuab rohkem kui pelgalt seaduse nõuetest kinnipidamist, kutsus ombudsman komisjoni võtma vastutust oma korduvate haldusvigade eest abiteenistujale tasumisel. Komisjon nõustus oma tagasimaksenõude tühistama, vaatamata sellele, et tal oli seaduslik õigus summa tagasi nõuda. Juhtumi [2924/2007/TS](#) korral nõustus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee maksma kaebuse esitajale 3 965 EUR

¹⁶. Selles kontekstis on asjakohane ka juhtum [2493/2008/TS](#). Selle juhtumi uurimine kestab.

Kaebused ja uurimised

rahalist hüvitist komitee tegevuse tõttu kaebuse esitajale põhjustatud aineliste kulutuste eest. Komitee oli kaebuse esitajat ekslikult teavitanud tema valimisest enne, kui ametisse nimetav asutus oli teinud tema töölevõtmise kohta ametliku otsuse. Kaks nädalat enne kaebuse esitaja tööleasumist teavitas komitee, et teda ei võeta tööle. Selleks ajaks oli kaebuse esitaja loobunud oma tööst Soomes ja üürinud Brüsselis korteri.

Vastuseks sõbraliku lahendi ettepanekule juhtumi [1182/2009/JF](#) korral vabandas Euroopa Lennundusohutusamet kaebuse

Selles osas ei püüta kajastada sama palju juhtumeid kui varasematel aastatel, pigem on eesmärk tutvustada kõige tähelepanuväärsemaid õiguslikke ja faktilisi järeldusi, mida ombudsmani otsused 2010. aastal lõpetatud uurimiste kohta sisaldavad.

esitaja ees ja vaatas oma ametlikud hoiatused läbi. Ombudsmani uurimine tuvastas, et tasu nõudes oli Euroopa Lennundusohutusamet teinud ametliku hoiatuse, mis nägi muude asjade seas ette kaebuse esitaja kehtivate tunnistuste tühistamise võimaluse. Ombudsman leidis, et selline hoiatus on ebaproportsionaalne, võimu kuritarvitav ja võib olla isegi ebaseaduslik. Peale selle teavitas Euroopa Lennundusohutusamet ombudsmani, et kaalub kohaldatavatesse õigusaktidesse muudatusettepanekute tegemist.

1.6 Lõpetatud uurimiste temaatiline analüüs

Juhtumeid lõpetavad otsused avaldatakse tavaliselt ombudsmani veebilehel (<http://www.ombudsman.europa.eu>) inglise keeles ja kaebuse esitamise keeles, kui see ei ole inglise keel. Valitud juhtumite kokkuvõtted avaldatakse veebilehel kõigis 23 ELi ametlikus keeles. Kokkuvõtted kajastavad eri teemasid ja ELi institutsioone, mida 2010. aastal lõpetatud 326 juhtumi otsused käsitlevad, ning samuti juhtumite lõpetamise eri põhjuseid.

Selles osas ei püüta kajastada sama palju juhtumeid kui varasematel aastatel, pigem on eesmärk tutvustada kõige tähelepanuväärsemaid õiguslikke ja faktilisi järeldusi, mida ombudsmani otsused 2010. aastal lõpetatud uurimiste kohta sisaldavad. Nende seas on juhtumeid, millel oli oluline mõju läbipaistvuse ja hea haldamise edendamisele ELi institutsioonides, juhtumeid, mis lahenesid kaebuse esitaja jaoks eriti soodsalt, ning juhtumeid, mis võimaldasid ombudsmanil täpsustada tähtsaid õigusküsimusi või tegelda probleemidega, millele tema tähelepanu varem ei olnud juhitud. Pidades silmas ombudsmani tegevust ELi põhiõiguste harta kohaldamise edendamisel, käsitletakse ka selliseid juhtumeid, mis on seotud hartas sätestatud õigustega.

Analüüs on esitatud uurimiste peateemade temaatilise liigituse järgi, mis on jagatud seitsmesse kategooriasse:

- avatus, üldsuse juurdepääs ja isikuandmed;
- komisjon asutamislepingute täitmise järelevalvajana;
- hankelepingute sõlmimine ja toetuste andmine;
- lepingute täitmine;
- haldusküsimused ja personalieeskirjad;
- konkursid ja valikumenetlused;
- institutsionaalsed, poliitilised ja muud küsimused.

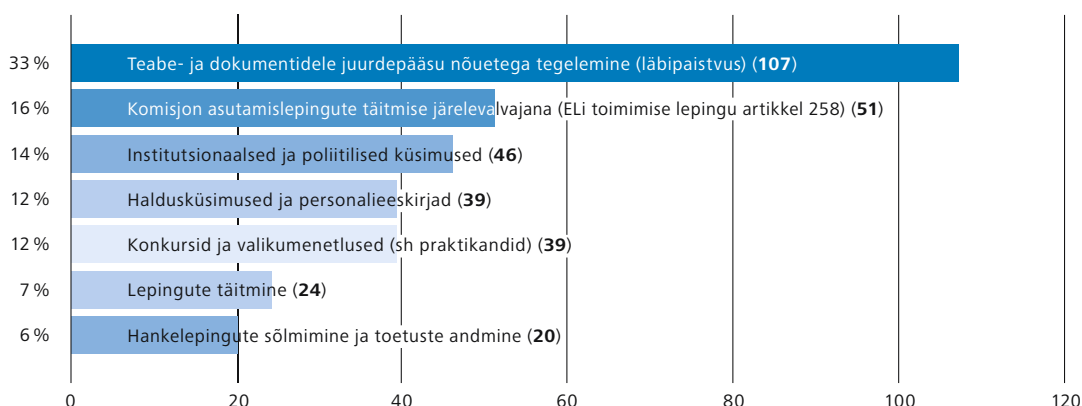
Silmas tuleks pidada seda, et eespool nimetatud kategooriad on omavahel olulisel määral kattuvad. Näiteks tõstatatakse avatuse küsimus sageli kaebustes, mis on seotud töölevõtmise või komisjoni rolliga asutamislepingute täitmise järelevalvajana. Samuti tuleb arvestada sellega, et kõnealused kategooriad ei ole loetletud selles järjekorras, nagu need on esitatud joonisel 1.11¹⁷.

Avatus, üldsuse juurdepääs ja isikuandmed

Üldsuse juurdepääs dokumentidele

Euroopa Liidu lepingu artikli 10 lõikes 3 osutatakse, et liidus tehakse otsused „nii avalikult kui võimalik ja nii kodanikulähedaselt kui võimalik“, samas kui Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 15 lõikes 1 nõutakse, et liidu institutsioonid, organid ja asutused teeksid oma tööd võimalikult avalikult, et edendada head valitsemistava ja tagada kodanikuühiskonna osalemine. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 15 lõikes 3 on sätestatud õigus pääseda ligi liidu institutsioonide, organite ja asutuste dokumentidele. Sama õigus on sätestatud ka harta artiklis 42. Põhiõigus pääseda ligi dokumentidele on reguleeritud määrusega nr 1049/2001¹⁸.

Joonis 1.11: Lõpetatud uurimiste temaatika

¹⁷. Joonisel 1.11 on esitatud andmed kõikide 2010. aastal lõpetatud uurimiste kohta nende teemade põhjal. Joonis peaks andma lugejale ettekujutuse sellest, kui suure osa moodustas käsitletud teema kõikidest juhtumitest, millega ombudsman tegeles.

¹⁸. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1049/2001, 30. mai 2001, üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43. Komisjon esitas 30. aprillil 2008 ettepaneku (KOM(2008)229 (lõplik)) määruse 1049/2001, mis käsitleb üldsuse juurdepääsu Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, muutmise ja asendamise kohta. 2010. aastal jätkus arutelu õigusakti läbivaatamise üle.

Kaebused ja uurimised

Määrusega nr 1049/2001 antakse taotlejale õigus õiguskaitselahend valida: kas algatada täieliku või osalise juurdepääsu andmisest keeldumise korral kohtumenetlus kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 263 või esitada kaebus ombudsmanile. 2010. aastal lõpetas ombudsman 22 kaebuse uurimise, mis olid seotud määruse nr 1049/2001 kohaldamisega, millest 14 olid esitatud komisjoni vastu. Uurimised hõlmasid nii menetlemisküsimusi kui ka määruses sätestatud erandite kohaldamist üldsuse juurdepääsule.

Viivitused ja menetlemisprobleemid

Mitu kaebust käsitles väidetavaid viivitusi. Näiteks juhtumi **1438/2008/DK** korral kritiseeris ombudsman komisjoni selle tõttu, et tal oli kulunud üldsuse juurdepääsu taotluse kohta otsuse tegemiseks viis kuud ning komisjon ei olnud esitanud ühtegi põhjendatud või piisavat selgitust. Juhtumi **1302/2009/TS** korral väitis kaebuse esitaja, et vaatamata asjaolule, et komisjon andis lõpuks osalise juurdepääsu asjaomastele dokumentidele, viivitas ta asjatult kaebuse esitaja esialgsele taotlusele vastamisega¹⁹. Kuna kaebuse esitaja otsustas kordustaotlust mitte esitada, vaatamata oma õigusele seda teha, ei pidanud ombudsman edasist uurimist põhjendatuks. Siiski märkis ombudsman, et komisjon ei teavitanud

kaebuse esitajat sellest, kui kaua aega tal esialgse taotluse menetlemiseks kulub. Ombudsman leidis, et edaspidi peaks komisjon seda tegema, et taotleja saaks teha teadliku otsuse selle kohta, millist kasu ta kordustaotluse kohesest esitamisest saaks.

Juhtumi **355/2007/FOR** (vt ka allpool) korral võttis ombudsman arvesse kaebuse esitaja väidet, et komisjon viivitab sageli taotluste registreerimise ja neile vastamisega. Ta rõhutas, et oli sellele probleemile juba varem tähelepanu juhtinud,²⁰ ja teatas, et jälgib talle esitatud kaebuste põhjal ka edaspidi, kuidas komisjon täidab oma kohustust pidada kinni määruses nr 1049/2001 sätestatud tähtaegadest. Kui selgub, et komisjoni talituses esineb süsteemne probleem, kaalub ombudsman antud küsimuses omaalgatusliku uurimise algatamist.

Juhtumi **3163/2007/KM** menetlemise aspektide kohta tegi ombudsman kaks kriitilist märkust. Ta leidis, et komisjon ei olnud esitanud ühtegi kaalukat põhjust kaebuse esitaja kordustaotluse menetlemise tähtaja pikendamise kohta ja ta oleks pidanud edastama kaebuse esitaja esialgse juurdepääsutaotluse peasekretariaadile või vähemalt teavitama kaebuse esitajat sellest, kellele oma taotlus esitada.

¹⁹. Määruses nr 1049/2001 on sätestatud kaheastmeline menetlus taotluste läbivaatamiseks. Kui institutsioon ei vasta esialgsele taotlusele 15 tööpäeva jooksul, on taotlejal õigus esitada kordustaotlus. Kui kordustaotlust ei rahuldata või taotleja ei saa vastust 15 tööpäeva jooksul, on tal õigus anda asi Üldkohtusse või esitada kaebus ombudsmanile.

²⁰. Oma otsuses juhtumi **3697/2006/PB** kohta tegi ombudsman järgmise lisamärkuse: „Ombudsman tuletab meelde, et kooskõlas määruse 1049/2001 artikli 7 lõikega 1 ja artikli 8 lõikega 1 tuleb taotlusi juurdepääsuks dokumentidele ja kordustaotlusi menetleda õigeaegselt ning anda vastus juurdepääsutaotlusele või kordustaotlusele 15 tööpäeva jooksul alates sellise taotluse registreerimise kuupäevast. Ombudsman on seisukohal, et kohustus menetleda taotlusi õigeaegselt tähendab, et komisjon peaks korraldama oma haldusteenused nii, et tagada taotluse registreerimine hiljemalt esimesel tööpäeval pärast selle saabumist.”

Erandite kohaldamisega seotud vaidlused

Paljud ombudsmani teised uurimised selles valdkonnas käsitlesid erandeid seoses üldsuse juurdepääsuga, mis on ette nähtud määruse nr 1049/2001 artikliga 4.

Kolm juhtumit käsitlesid juurdepääsutaotlusi dokumentidele, mis olid seotud ELi konkurentsioigusega. Juhtum **1039/2008/FOR** oli seotud komisjoni keeldumisega anda juurdepääs dumpinguvastase uurimise dokumentidele. Arvestades Euroopa Kohtu hiljutist praktikat,²¹ asus ombudsman seisukohale, et tõlgendades määruse nr 1049/2001 artiklis 4 sätestatud erandite kohaldamist uurimismenetluses kasutatud dokumentide suhtes, tuleb arvesse võtta erieeskirju, millega kõnealused uurimismenetlused on reguleeritud. Ta märkis, et dumpinguvastase algmääruse kohaselt on selge, et õigus tutvuda kolmandate isikute esitatud konfidentsiaalsete dokumentidega ning institutsioonide või liikmesriikide uurimisega seotud sisedokumentidega ei laiene uuritavale osapoolale. Ta ütles, et määruse nr 1049/2001 eesmärk ei ole muuta dumpinguvastasel algmäärusel põhineva komisjoni uurimismenetluse olemust, lubades üldsuse juurdepääsu dokumentidele, millega uuritaval osapoolal ei ole õigust tutvuda. Ühtlasi täheldas ombudsman, et üldsuse juurdepääsu käsitleva otsuse tegemise ajal ei olnud kõnealune uurimine veel kindlat lahendust saanud. Neid asjaolusid arvesse võttes oli komisjonil õigus tugineda erandile, mis lubab uurimise eesmärgi kaitseks keelduda juurdepääsu andmisest sisedokumentidele (määruse artikli 4 lõike 2 kolmas taane). Samuti leidis ombudsman, et komisjon oli kolmanda osapoolale dokumente konkreetset ja

eraldi hinnanud ning kontrollinud nende konfidentsiaalseks liigitamist ja seda, et aja möödudes on kõnealused dokumendid säilitanud oma tundliku äriteabe olemuse. Juhtum **2953/2008/FOR** oli samuti seotud uurimise eesmärgi kaitse erandiga. Komisjon keeldus üldsuse juurdepääsu andmisest eelhinnangule, mille eesmärk oli panna Saksa energiavarustusettevõtet E.ON täitma oma kohustusi, et lõpetada ELi konkurentsioiguse väidetav rikkumine. Ombudsman märkis, et kohustuste võtmine tugineb nii komisjoni kui ka uurimiseluse osapoolale valmisolekule näidata paindlikkust, koostöövalmidust ja üksteise usaldamist. Ta nõustus, et eelhinnangu avalikustamine enne lõpliku siduva kokkuleppe saavutamist oleks mõjutanud negatiivselt E.ONi soovi teha komisjoniga koostööd. See oleks omakorda ohustanud komisjoni uurimise lõpuleviimist. Ombudsman oli ka seisukohal, et dokumendi avalikustamine ei teeninud ülekaalukaid üldisi huve. Juhtum **3699/2006/ELB** korral soovisid kaebuse esitajad kasutada dokumente, millele viidati Euroopa Liidu konkurentsioigust käsitlevas otsuses seoses liikmesriigi kohtule esitatud kahjumenetlusega ettevõtte vastu, mille suhtes Euroopa Komisjon oli tuvastanud Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise. Ka selle juhtum **3699/2006/ELB** korral toetus komisjon uurimise eesmärgi kaitse erandile ning samuti ärihuvisid käsitlevale erandile (artikli 4 lõike 2 esimene taane). Pärast dokumentidega tutvumist jõudis ombudsman seisukohale, et need sisaldavad ärioliselt tundlikku teavet. Ta palus komisjonil leida tasakaal dokumentide avalikustamise vastu näidatud üldise huvi ning uurimise eesmärgi ja ärihuvide kaitsmise vahel. Täpsemalt palus ombudsman komisjonil kaaluda, kas see on üldsuse huvides,

²¹. Kohtuasi C-139/07 P, komisjon vs. Technische Glaswerke Ilmenau, 29. juunil 2010 tehtud otsust ei ole veel avaldatud.

Kaebused ja uurimised

kui dokumendid avalikustatakse ja selle tulemusena Euroopa Liidu konkurentsioiguse hoiatav mõju suureneb, sest liikmesriikide kohtutes on lihtsam algetada kahjumenetlusi. Kuigi komisjon ei nõustunud põhimõttega, et käesoleval juhtumil on dokumentide avalikustamine üldsuse huvides, viis ta läbi nõutud tasakaalustamise. Ombudsman tegi lisamärkuse selle kohta, et komisjon võiks edendada üldsuse huve eraõiguses.

Kahe juhtumi korral, mis olid muuhulgas seotud liikmesriikidest pärit dokumentidega, tuletas ombudsman komisjonile meelde tema kohustusi kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega kohtuasjas *Rootsi vs. komisjon*²². Juhtumi **355/2007/FOR** korral palus keskkonnaorganisatsioonide liit komisjonilt juurdepääsu mitmele dokumendile, mis on seotud komisjoni otsusega selle kohta, kas Tenerifel Granadillas (Hispaania) asuva tööstussadama projekt vastab Euroopa Liidu keskkonnaeeskirjadele. Komisjon vastas, et teatud sisedokumentide avalikustamine kahjustaks komisjoni otsustusprotsessi (artikli 4 lõike 3 esimene ja teine lõik). Samuti väitis komisjon, et Hispaania oli palunud tal mitte avalikustada tema käsutuses olevaid Hispaaniast pärit dokumente (artikli 4 lõige 5). Ombudsman leidis, et avalikustama ei peaks ainult üht sisedokument. Hispaaniast pärit dokumentide osas jõudis ta otsusele, et komisjon peaks alustama Hispaania võimudega dialoogi, et selgitada, kas nende mitteavaldamine on tõesti põhjendatud. Ombudsmani soovitusettepaneku tulemusena avaldas komisjon sisedokumentid. Juhtumit lõpetades kritiseeris ombudsman komisjoni suutmatust kontrollida Hispaania ametivõimudega peetud

esialgsetel kõnelustel, kas üldsuse juurdepääsust keeldumiseks Hispaaniast pärit dokumentidele olid piisavad põhjused. Juhtum **2219/2008/MHZ** oli seotud komisjoni keeldumisega anda juurdepääs dokumentidele, mis olid seotud rikkumismenetlusega Saksamaa vastu. Saksa ametiasutused olid tuginenud mitmesugustele määruses nr 1049/2001 sätestatud juurdepääsu andmise eranditele ja kaebuse esitaja väitis, et komisjon ei hinnanud ise, kas need erandid on kohaldatavad. Ombudsman leidis, et komisjoni põhjenduses nimetatud eranditest näisid olevat põhjendatud vaid kaks. Peale selle ei olnud komisjon hinnanud, kas avaldamine teeniks ülekaalukaid avalikke huve. Ta kutsus komisjoni üles oma keeldumise kohtuasja *Rootsi vs. komisjon* valguses uuesti üle vaatama. Oma vastuses esitas komisjon enda hinnangu uurimise eesmärgi kaitsmisega seotud erandi kohaldatavuse kohta ega toetanud Saksa ametiasutuste väljatoodud rahvusvaheliste suhete kaitsmisega seotud erandit (artikli 4 lõike 1 punkti a kolmas taane). Ombudsman kiitis uue lähenemise heaks ja nõustus, et kuna ärihuvide ja majanduspoliitika kaitsmisega seotud erandid on kohaldatavad (artikli 4 lõike 1 punkti a neljas taane), ei olnud kirja võimalik avalikustada.

Juhtum **1195/2010/OV** oli seotud komisjoni keeldumisega anda juurdepääs oma sisejuhendile personali karjääriarengu aruannete kohta. Komisjon põhjendas, et juhend sisaldas sisekasutamiseks mõeldud arvamusi ning selle avalikustamine ohustab tõsiselt institutsiooni otsustusprotsessi (artikli 4 lõige 3) ning õigusnõustamise kaitset (artikli 4 lõike 2 teine taane). Ombudsmani uurimisele vastates otsustas komisjon anda kaebuse

22. Kohtuasi C-64/05 P, *Rootsi (IFAW) vs. komisjon*, EKL 2007, lk I-11389.

esitajale täieliku juurdepääsu dokumendile ja vabandas, et polnud talle vastanud määruses nr 1049/2001 ette nähtud tähtaegade jooksul.

Komisjon ei olnud 2010. aastal ainuke institutsioon, mida uuriti seoses dokumentidele juurdepääsuga. Juhtum [793/2007/BEH](#) oli seotud Euroopa Parlamendi keeldumisega anda juurdepääs dokumentidele, mis käsitlesid teatud parlamendi hoonete omandamise rahastamist Brüsselis. Ühtlasi väitis kaebuse esitaja, et kõnealuse omandamise korral võisid Euroopa Parlamendi väited avalikke hankeid käsitlevate Euroopa Liidu direktiivide kohaldamise kohta olla ebakorrektsed ja eksitavad. Ombudsman kutsus Euroopa Parlamenti üles nõutud dokumendid avalikustama. Samuti palus ta parlamendil parandada või selgitada oma väiteid, eelkõige seoses Euroopa Kohtu otsuse asjakohasusega valitud rahastamislepingu kohta. Euroopa Parlament otsustas anda dokumentidele juurdepääsu, kuna dokumentides sisalduv majandusalane teave ei saanud kahjustada ärihuvisid. Jäädes kindlaks, et ta väited ei olnud mingil juhul ebakorrektsed või eksitavad, esitas Euroopa Parlament täiendavaid märkusi nimetatud kohtuotsuse asjakohasuse kohta, selgitades, miks ta pidas seda mittekohaldatavaks. Euroopa Parlament andis lisateavet ka menetluse kohta, mida ta järgis välisrahastamise tagamiseks.

Kaks juhtumit, [523/2009/TS](#)²³ ja [944/2008/OV](#), olid seotud nõukogu keeldumisega anda juurdepääs terrorismiga seotud dokumentidele erandi alusel, mis käsitleb avalike huvide kaitset seoses rahvusvaheliste suhetega. Pärast dokumentidega tutvumist jõudis ombudsman järeldusele, et nõukogu seisukoht oli õigustatud²⁴.

2010. aastal tegeles ombudsman kahe olulise dokumentidele juurdepääsu andmise juhtumiga, mis olid seotud Euroopa Ravimiametiga (EMA). Rahvatervise kaitsmise eesmärgil kiidab EMA ELi turule lubatavad ravimid heaks ja teostab nende üle järelevalvet. Juhtum [2560/2007/BEH](#) oli seotud juurdepääsu taotlemisega kahe rasvumisvastase ravimi kliiniliste uuringute aruannetele ja vastavatele uuringuplaanidele. Kaebuse esitajad soovisid asjaomaseid andmeid sõltumatult analüüsida, sest nende arvates on ravimiuuringute tulemused sageli kallutatud. Eialgu keeldus EMA juurdepääsu andmisest põhjendusega, et avalikustamine võib kahjustada ravimitootjate ärihuve. Ombudsman tutvus dokumentidega ja leidis, et need ei sisalda andmeid asjaomaste rasvumisvastaste ravimite koostise kohta. Samuti ei sisaldanud dokumendid konfidentsiaalset äriteavet. Ta jõudis otsusele, et dokumentide avalikustamine ei kahjustaks ärihuve. Vastuseks teatas EMA, et avaldab uuringute aruanded ja uuringuplaanid. Juhtumi [2493/2008/TS](#) korral soovitas ombudsman ravimiametil avalikustada aruanded akne raskete vormide raviks kasutatava ravimi väidetavate kõrvaltoimete kohta. EMA andis aruannetele juurdepääsu²⁵.

2010. aastal tegeles ombudsman kahe olulise dokumentidele juurdepääsu andmise juhtumiga, mis olid seotud Euroopa Ravimiametiga (EMA). Rahvatervise kaitsmise eesmärgil kiidab EMA ELi turule lubatavad ravimid heaks ja teostab nende üle järelevalvet.

23. Juhtumit on üksikasjalikumalt käsitletud eespool jaotise 1.4 osas „Haldusomavoli puudumine“.

24. Nagu on kirjeldatud ombudsmani menetlusi käsitlevas jaotises 1.1 eespool, viis selline uurimine komisjoni otsuseni oma turvaeeskirjade kohaldamise kohta juhtudel, kui ombudsman tutvub salastatud dokumentidega.

25. Juhtumi edasine uurimine jätkub andmete konkreetse sisu osas, mis tuleb avaldada ravimite tõsistest kõrvalnähtudest teatamise korral. Eeldatavasti viiakse juhtumi uurimine lõpule 2011. aasta alguses ning seda juhtumit käsitletakse üksikasjalikult 2011. aasta aruandes.

Kaebused ja uurimised

Viimase näitena esitatud juhtumi **2145/2009/RT** korral palus vabaihendus Euroopa Investeerimispanngalt (EIP) juurdepääsu panga ja Tadžikistani Vabariigi vahel sõlmitud raamlepingule. EIP keeldus juurdepääsu andmisest põhjendusega, et riigi ametivõimud ei ole veel lepingut ratifitseerinud. Kaebuse esitaja juhtis tähelepanu sellele, et investeerimispannga avalikustamispoliitikas ei ole sellisele erandile viidatud. EIP vastas, et pärast täiendavaid kontakte Tadžikistani ametivõimudega avaldati leping Tadžikistani Belgia saatkonna veebisaidil. Euroopa Investeerimispank andis kaebuse esitajale sellekohase lingi.

Üldsuse juurdepääs teabele

Harta artiklis 41 on sätestatud, et igapähele on õigus sellele, et liidu institutsioonid, organid ja asutused käsitleksid tema küsimusi erapooletult, õiglaselt ning mõistliku aja jooksul. See sisaldab ka õigust saada vastus. 2010. aastal tegeles ombudsman 164 juhtumiga, mille korral kodanikud väitsid, et haldusasutused ei olnud vastanud nõuetekohaselt või olid jätnud üldse vastamata. Selliseid juhtumeid menetleti kiirkorras lihtsustatud menetluse teel. Juhtum **3364/2008/IP** on näide täismahus uurimisest, mis käsitles kaebust seoses väidetava suutmatusega anda teavet. Täpsemalt väitis kaebuse esitaja, et Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus (EACEA) ei vastanud tema palvele täpsustada negatiivsete tulemuste kasutamist tema koordineeritud projekti hindamismenetluses. Uurimise käigus tunnistas EACEA oma viga ja andis kaebuse esitajale soovitud teabe.

Andmekaitse

Põhiõiguste harta artiklites 7 ja 8 sisaldub põhiõigus eraelu puutumatus austamisele ja isikuandmete kaitsele. Need õigused olid asjakohased juhtumi **2682/2008/ELB** korral, kus Itaalia ajakirjanik kaebas ombudsmanile Euroopa Parlamendi keeldumise peale anda talle statistilisi andmeid eri liikmesriikide parlamendiliikmete tervislikel põhjustel puudumiste kohta. Ombudsman konsulteeris Euroopa andmekaitseinspektoriga, kes oli seisukohal, et teatud olukorras võib küsitud statistiliste andmete põhjal üksikute parlamendiliikmete nimed kindlaks teha. Arvestades andmekaitse määruse nr 45/2001²⁶ sätteid, jõudis ombudsman järeldusele, et keeldudes kaebuse esitaja palvet täitmast ei pannud Euroopa Parlament toime haldusomavoli.

Komisjon asutamislepingute täitmise järelevalvajana

Euroopa Liidu üks aluspõhimõtteid on õigusriik. Komisjoni üks tähtsamaid kohustusi on tegutseda asutamislepingute täitmise järelevalvajana²⁷. Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 258 on kehtestatud üldine kord, mille kohaselt võib komisjon uurida ELi õiguse võimalikke rikkumisi liikmesriikide poolt ja edastada need juhtumid Euroopa Kohtule. Komisjon võib alustada uurimisi omal algatusel, kaebuse alusel või Euroopa Parlamendi palvel tegeleda parlamendile Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 227 alusel esitatud petitsioonidega. Konkreetsete küsimuste, näiteks ebaseadusliku riigiabi suhtes rakendatakse teistsuguseid menetlusi.

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 45/2001, 18. detsember 2000, üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutuses ning selliste andmete vaba liikumise kohta, EÜT 2001 L 8, lk 1.

²⁷ Euroopa Liidu lepingu artiklis 17 sätestatakse, et „komisjon tagab aluslepingute ja institutsioonide poolt aluslepingute alusel võetud meetmete rakendamise“.

Siinkohal on oluline nimetada süsteemi „EU Pilot”,²⁸ mis on komisjoni ja liikmesriikide vahel välja töötatud töömeetod eesmärgiga korrigeerida ELi õigusaktide rikkumisi võimalikult varases järgus rikkumismenetlustele tuginemata. Projekti eesmärk on tagada, et liikmesriigid rakendaksid ELi õigust tulemuslikumalt ning kodanike ja ettevõtjate kaebused lahendataks kiiremini. Ombudsman on tähelepanelikult jälginud projekti „EU Pilot” arengut alates selle käivitamisest 2007. aastal, et tagada selle võimalikult läbipaistev toimimine kaebuste esitajate jaoks.

Ombudsman võtab vastu ja käsitleb kaebusi, mis on esitatud komisjoni kui asutamislepingute täitmise järelevalvaja vastu.

Ombudsman võtab vastu ja käsitleb kaebusi, mis on esitatud komisjoni kui asutamislepingute täitmise järelevalvaja vastu. Kui ombudsman algatab sellise kaebuse uurimise, selgitab ta kaebuse esitajale alati põhjalikult, et uurimist ei korraldata rikkumise tuvastamiseks, sest Euroopa Ombudsmanil puudub pädevus uurida liikmesriikide ametivõimude tegevust. Ombudsmani uurimise ainus eesmärk on uurida komisjoni käitumist talle esitatud rikkumiskaebuse analüüsimisel ja käsitlemisel. Ombudsman võib tegeleda nii komisjoni käitumise menetluslike kui ka sisuliste tahkudega.

Menetluslikud kohustused

Komisjoni menetluslike kohustuste osas kaebuste esitajate suhtes tugineb ombudsman eelkõige komisjoni 2002. aasta teatisele²⁹. Teatises on sätestatud kohustused seoses komisjonile esitatud kaebuste registreerimisega, teatud erandid sellest kohustusest ning kaebuse käsitlemise ja kaebuse esitajate teavitamise tähtsajad. See teatis anti välja vastusena ombudsmani varasematele uurimistele ja nendes küsimustes komisjoni aadressil tehtud kriitikale. Ombudsmani arvates on teatis väga tähtis samm kodanike usalduse suurendamisel

komisjoni kui asutamislepingute täitmise järelevalvaja vastu.

Nagu on näha allpool esitatud näitest, leiti ombudsmani 2010. aasta uurimiste käigus mitmeid vajakajäämisi. Ühtlasi on oluline märkida, et kahe uurimise käigus (juhtumid **219/2009/PB** ja **294/2009/PB**) teavitas komisjon ombudsmani meetmete võtmisest, mille eesmärk on rikkumiste kohta esitatud kaebuste menetlemise märkimisväärne parandamine. Ombudsman tunnustas komisjoni algatust ja märkis, et soovib saada uute meetmete võtmise ja nende otsese mõju kohta kaebuste menetlemisel konkreetset teavet.

²⁸. Vt komisjoni teatist: Tulemuslik Euroopa – ühenduse õiguse kohaldamine, KOM(2007)502.

²⁹. Teatis Euroopa Parlamendile ja Euroopa ombudsmanile suhete kohta kaebuse esitajaga ühenduse õiguse rikkumisega seotud asjades, EÜT C 244, 10.10.2002, lk 5.

Kaebused ja uurimised

Kaebuste registreerimata jätmise

Selles vallas on üks korduv probleem seotud kaebuste registreerimisega. Komisjoni 2002. aasta teatise punktis 3 on ette nähtud komisjoni kohustus registreerida laekunud kaebused keskregistris. Sätestatud on kuus erandit selle kohustuse täitmisel. Juhtumi **1009/2009/KM** korral märkis ombudsman, et komisjon ei teatanud kõnealuse kaebuse kättesaamisest ega registreerinud seda rikkumiskaebusena, kuigi kaebuse esitaja oli kasutanud vastavat kaebuse vormi ja märkinud oma esildise kaebusena rikkumise kohta. Komisjon ei saa õigustada kaebuse registreerimata jätmist asjaoluga, et ta oli kaebuse esitajaga eelnevalt kirjavahetuses, sest tegemist ei ole punktis 3 sätestatud erandiga. Ombudsman kritiseeris sellist menetluslikku vajakajäämist, rõhutades, et komisjon peab registreerima kõik kaebused, välja arvatud juhul, kui saab kohaldada teatise punktis 3 sätestatud põhjusti.

2009. aastal algatas ombudsman omaalgatusliku uurimise komisjoni tava suhtes, mis on seotud kirjavahetuse

keskkonnateabele, kui riikliku õigusega sätestatud kahjuhüvitusmeetmed ei ole veel ammendatud. Selliseid erandeid ei ole punktis 3 ette nähtud. Komisjon selgitas oma vastuses, et „eelisjärjekord“ ei kehti kirjavahetuse kaebusena registreerimise suhtes, vaid hilisemal haldusetapil, kui kaebus on juba registreeritud. Kirjavahetuse osas keskkonnateabele juurdepääsu kohta asus komisjon esmalt seisukohale, et tema tõlgenduses kuulub selline kirjavahetus 2002. aasta teatise punktis 3 sätestatud erandi „kus ei selgitata rikkumise olemust“ alla. Seejärel nõustus komisjon ombudsmani üleskutsega kitsendada selle erandi tõlgendamist.

Sisulised küsimused

Ombudsman võib rikkumiskaebusi uurides kontrollida ka komisjoni analüüside ja järelduste sisu, näiteks nende mõistlikkust, põhjendatust ning põhjalikku selgitamist kaebuse esitajale. Otsuste tegemisel rikkumise kohtusse andmise kohta austavad ombudsmani uurimised ja järeldused

Otsuste tegemisel rikkumise kohtusse andmise kohta austavad ombudsmani uurimised ja järeldused täielikult komisjoni kaalutusõigust, mida tunnustatakse asutamislepingutes ja Euroopa Kohtu praktikas.

ja kaebuste registreerimisega ELi keskkonnaõiguse väidetavate rikkumiste kohta (**OI/3/2009/MHZ**). Uurimine algatati pärast seda, kui Hispaania vabaihendus väitis, et komisjon näib jätvat kirjavahetuse kaebusena registreerimata, kui komisjoni arvates (i) ei vääri kaebuse teema eeliskohtlemist ja (ii) kirjavahetus käsitleb juurdepääsu

täielikult komisjoni kaalutusõigust, mida tunnustatakse asutamislepingutes ja Euroopa Kohtu praktikas. Kui ombudsmani seisukoht peaks komisjoni hinnangust täielikult erinevama, ütleb ta seda, rõhutades samas, et ELi õiguse tõlgendamisel on kõrgeim organ Euroopa Kohus. Seda laadi lahkarvamused on siiski väga erandlikud.

Vaidlused komisjoni kaalutusõiguse kasutamise osas³⁰

Juhtum 3307/2006/JMA oli seotud sellega, kuidas komisjon käsitles Austria vastu esitatud rikkumiskaebust, mis oli seotud metsloomade tsirkustes pidamise täieliku keeluga. Oma soovitusettepanekus palus ombudsman tungivalt komisjonil selgitada kaebuse esitajale selgelt ja üheselt oma seisukohta selles, kas Austria oli või ei olnud tõestanud, et Austria õigusaktid on asutamislepinguga kooskõlas. Komisjon märkis oma vastuses, et rikkumismenetlust lõpetades oli ta kasutanud oma kaalutusõigust. Ta väitis ka seda, et loomade heaolu küsimusi ei tuleks lahendada Euroopa Liidu tasemel, vaid need tuleks pigem jätta liikmesriikide otsustada. Ombudsman nõustus, et komisjon saab rakendada oma kaalutusõigust, otsustades lõpetada uurimine enne tulemusteni jõudmist ja enne seda, kui on otsustatud, kas liikmesriik rikub Euroopa Liidu õigust. Selle juhtumi lõpetas ombudsman siiski kriitilise märkusega komisjoni arutluskäigu kohta. Tema arvates näib komisjoni avaldus, et loomade heaolu küsimused tuleks pigem jätta liikmesriikidele, tähendavat komisjoni loobumist oma rollist asutamislepingute täitmise järelevalvajana kõigis küsimustes, mis on seotud loomade heaoluga, ja mitte üksnes nendes, mis on seotud käesoleva juhtumiga. Selliselt ei põhjendanud komisjon õigel, selgel ja arusaadaval viisil oma kaalutusõiguse kasutamist.

Juhtum 1528/2006/VL järgnes varasemale rikkumiskaebusele, mille tulemusel Euroopa Kohus mõistis Saksamaa süüdi vajalike meetmete võtmatajätmises regenererimise eelistamiseks vanaõli

töötlemisel. Kuigi Saksamaa võttis pärast seda teatud meetmed, et täita oma kohustusi kooskõlas asjaomase direktiiviga, ei pidanud kaebuse esitaja neid piisavaks ning esitas uue rikkumiskaebuse, mille komisjon tagasi lükkas. Ombudsman uuris juhtumit ning jõudis järeldusele, et komisjon ei olnud oma seisukohta nõuetekohaselt selgitanud ning kutsus teda üles oma arvamust uuesti kaaluma. Komisjon jäi oma seisukohale kindlaks ja viitas oma kaalutusõigusele selles valdkonnas, juhtides tähelepanu uuele direktiivile, mille liikmesriigid peavad rakendama 2010. aasta detsembriks. Ombudsman rõhutas, et komisjon oli rikkumiskaebuse tagasilükkamist põhjendanud sellega, et Saksamaa rakendas varasemat direktiivi õigesti. Seetõttu ei saanud ta toetuda hilisemale muudatusele õigusaktides. Ombudsman rõhutas samuti, et komisjoni kaalutusõigus ei anna talle õigust keelduda oma rollist asutamislepingute täitmise järelevalvajana – selle juhtumi korral ei taganud komisjon konkreetse seadusliku kohustuse täitmist palju aega enne seda, kui õigusakt muutus kehtetuks ning kohustus ise tühistati. Ta lõpetas juhtumi kriitilise märkusega.

Suutmatus esitada piisavaid põhjendusi

Juhtumi 953/2009/MHZ korral leidis ombudsman, et komisjon ei olnud võtnud põhjendatud seisukohta selle kohta, kas Hispaania ametivõimud rakendasid asjakohast direktiivi piisavalt. Täpsemalt ei võtnud komisjon õigesti arvesse Euroopa Kohtu otsuses esitatud tõlgendust³¹. Ombudsman tegi kriitilise märkuse ja kritiseeris ühtlasi komisjoni põhjendamatu viivituse pärast kaebuse menetlemisel.

30. Veel üht asjakohast juhtumit 2115/2007/FOR käsitletakse jaotise 1.4 osas „Kriitilised märkused” eespool.

31. C-278/05, *Carol Marilyn Robins jt vs. Secretary of State for Work and Pensions*, EKL 2007, lk I-1053.

Kaebused ja uurimised

Hankelepingute sõlmimine ja toetuste andmine

Ombudsman käsitleb kaebusi hankelepingute sõlmimise või mittesõlmimise ning toetuste andmise või mitteandmise kohta. Ta on siiski seisukohal, et institutsioonidel, eriti hindamiskomisjonidel ja tellijatel on ulatuslik kaalutusõigus ja selliste juhtumite läbivaatamisel peaks tema osa piirduma menetluseeskirjadest kinnipidamise, faktide õigsuse ning oluliste hindamisvigade või võimalialduse esinemise uurimisega. Ühtlasi uurib ta, kas institutsioonid on esitanud ettenähtud põhjendused ning kas need on selged ja mõistlikud.

Ombudsman on pidanud õiglust pikka aega hea halduse aluspõhimõtteks.

Hankelepingute ja toetuste valdkonnas uuris ombudsman 2010. aastal selliseid probleeme, nagu väidetav diskrimineerimine,³² asjakohaste eeskirjade väär kohaldamine, piisavate põhjuste esitamata jätmine ja ebaõiglus. Viimase korral on oluline rõhutada, et õiglust nimetatakse harta artikli 41 lõikes 1, mis käsitleb põhiõigust heale haldusele. Ombudsman on pidanud õiglust pikka aega hea halduse aluspõhimõtteks. Tema eesmärk on leida mõistlik ja õiglane tasakaal vastandlike õiguste ning huvide vahel ja, nagu näitab järgnev näidisjuhtum ebaõigluse kohta, aidata teistel seda sama teha.

Ebaõiglus

Kaks juhtumit olid seotud Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusega (EACEA). Juhtumi **1598/2008/MHZ** korral otsustas EACEA mitte kinnitada ühe konverentsi kulusid, sest ta pidas kohaliku partneri ja kõnealuse valitsusvälise organisatsiooni vahelisi sidemeid võimaliku huvide

konflikti allikaks. Samuti keeldus täitevasutus kinnitamast (i) teise konverentsi kulusid, mida juba kattis teine toetus ja (ii) kulusid, mida nõuti sisse kaks korda. Valitsusväline organisatsioon väitis, et EACEA otsus oli ebaõiglane ja ebaproportsionaalne. Ombudsman võttis seisukoha, et lepingu huvide konflikti sätte tõlgendamisel tuleks pöörata tähelepanu ka asjaomaste poolte heausksele ja õiglasele kohtlemisele ning lepingu laadile ja eesmärgile. Ta tõstis esile asjaolu, et tegelikku huvide konflikti ei olnud ja üheski projekti etapis ei saadud isiklikku kasu. EACEA oli ombudsmani lähenemisega nõus ja otsustas asjaomaseid summasid mitte sisse nõuda. Ülejäänud kulutuste osas rõhutas ombudsman, et kaebuse esitaja on pankrotiohus. Täitevasutus selgitas, et finantsmääruse vastav säte ei võimalda tal käesoleval juhul käituda halduslikult oma äranägemise järgi. Ombudsman oli selle selgitusega nõus. Juhtum **255/2009/JF** oli seotud EACEA esitatud nõudega valitsusvälisele organisatsioonile tagastada tema korraldatud seminari kulusid kokku 2 364 EUR väärtuses. Ombudsmani uurimise järel vaatas EACEA oma toimikud üle ja leidis, et kulud, mis olid tema arvates esialgu abikõlbmatud, olid tegelikult abikõlblikud. Ta tühistas tagastusnõude. Samas leidis ombudsman uurimisel, et kaebuse esitaja oli toetuseavalduses teinud ilmselge vea. Selle tõttu ei makstud kaebuse esitajale osalejate reisikulude eest õiget summat. Kuna EACEA tähelepanu juhiti sellele veale asjakohasel ajal, leidis ombudsman, et oleks ebaõiglane ja ebaproportsionaalne, kui kaebuse esitaja sellistel asjaoludel kantud tegelikud kulud jääksid hüvitamata. EACEA nõustus ombudsmani sõbraliku lahendi ettepanekuga ja maksis kaebuse esitajale 2 722 EUR.

32. Vt jaotise 1.4 osas „Institutsiooni lahendatud juhtumid ja sõbralikud lahendid“ kirjeldatud juhtumit **1266/2009/KM**.

Eeskirjade väär kohaldamine

Juhtumi 485/2008/IP esitas Itaalia teadlane, kes polnud rahul viisiga, kuidas menetleti tema edasikaebust teadustöö ettepaneku tagasilükkamise otsuse kohta. See oli seotud Euroopa Teadusnõukogu (ERC) ühe esimese projektikonkursiga. Kaebuse esitaja ei olnud rahul sellega, et apellatsioonikomisjon ei arvestanud tema põhjendust, et läbivaatajad kohaldasid teatud kriteeriume valesti või kohaldasid mitteasjakohaseid kriteeriume. Ombudsman leidis, et kaebuse esitaja väide on põhjendatud ja tegi kriitilise märkuse. Ent ta tunnustas asjaolu, et uue menetluskorraga anti taotlejatele juurdepääs sõltumatute läbivaatajate individuaalsetele hinnangutele. Sellega loodi Euroopa Liidu projektikonkurssidele uus oluline läbipaistvuse standard, mille ombudsman heaks kiitis.

Väidetav suutmatus esitada piisavaid põhjendusi

Juhtumi 1793/2009/MHZ esitas konsortsium, kelle toetusettepaneku oli komisjon tagasi lükanud. Ettepanekut hindas sõltumatute ekspertide kogu ja komisjon põhjendas tagasilükkamist osaliselt nende hinnanguga. Konsortsiumi esindaja väitis, et tagasilükkamine ei olnud piisavalt põhjendatud. Kaebuse kohta esitatud arvamuses selgitas komisjon ekspertide hindamise põhiseisukohti. Ombudsman leidis, et selgitus on piisav. Ta asus seisukohale, et kuna lõpliku otsuse teeb komisjon ning ta peab oma otsust piisavalt põhjendama, saab ja peab komisjon võtma kohaseid meetmeid juhul, kui ta märkab ilmselgeid vigu. Nii komisjon antud juhtumi korral ka tegi, muutes ja täpsustades oma esialgset põhjendust kaebuse esitaja ettepaneku tagasilükkamise kohta.

Lepingute täitmine

Ombudsman leiab, et haldusomavoliga on tegemist siis, kui avalik asutus ei järgi tema jaoks siduvat õigusnormi või põhimõtet. Seega võib haldusomavoli esineda ka ELi institutsioonidega sõlmitud lepingutest tulenevate kohustuste täitmisel.

Ombudsman saab selliseid juhtumeid läbi vaadata siiski vaid piiratud ulatuses. Ombudsman on seisukohal, et kui vaieldakse lepingu rikkumise üle, ei ole tema ülesanne välja selgitada, kas mõni pool on seda teinud. Selle küsimuse saab tõhusalt lahendada üksnes pädeva jurisdiktsiooniga kohus, kellel on võimalus ära kuulata poolte väited asjakohase riikliku õiguse kohta ja hinnata vasturääkivaid tõendeid mis tahes vaidlusaluse küsimuse korral.

Lepinguliste vaidlustega seotud juhtumite korral peab ombudsman põhjendatuks uurida ainult seda, kas liidu institutsioon on esitanud talle selge ja mõistliku ülevaate oma tegevuse õiguslikest alustest ning selle kohta, miks ta peab oma seisukohta kõnealuse lepingu küsimuses põhjendatuks. Kui see on nii, järeldeb ombudsman, et tema uurimise käigus ei ole haldusomavoli leitud. See järelendus ei mõjuta poolte õigust kasutada oma lepinguvaidluse uurimiseks ja lõplikuks lahendamiseks pädeva jurisdiktsiooniga kohtu abi. Kui pooled seda teevad, lõpetab ombudsman vastavalt oma põhikirja artikli 2 lõikele 7 oma uurimise viivitamata ja ilma edasise hindamiseta.

Kaebused ja uurimised

2010. aastal olid kõik täielikud kirjalikud uurimised, mis ombudsman viis läbi lepingute valdkonnas, seotud komisjoniga.

2010. aastal olid kõik täielikud kirjalikud uurimised, mis ombudsman viis läbi lepingute valdkonnas, seotud komisjoniga. Uuritud küsimused hõlmasid makseviivitusi, vaidlusi abikõlblike kulude üle ning alltöövõtuga seotud probleeme. Neli juhtumit³³ oli seotud õigluse põhimõttega, mille edendamise nimel kooskõlas harta artikli 41 lõikega 1, mis käsitleb põhiõigust heale haldusele, on ombudsman tõsiselt tööd teinud.

Makseviivitused

2009. aastal algatas ombudsman järeluurimise seoses oma varasema omaalgatusliku uurimisega (OI/5/2007/GG), mis käsitles komisjoni väljamaksete õigeaegsust. Uurimine (OI/1/2009/GG) peaks välja tooma selles valdkonnas tehtud edusammud. Selle omaalgatusliku uurimise raames sai ombudsmanile teatavaks juhtum, kus maksega oli viivitatud 754 päeva. Esmapilgul tundus õige arvata, et see juhtum oli erandlik. Ombudsman märkas ka seda, et makseviivituse eest oli tasutud intressi ja ühtegi kaebust selles asjas ei olnud esitatud. Ta otsustas uurida seda juhtumit eraldi oma üldisest omaalgatuslikust uurimisest ning algatas omaalgatusliku uurimise OI/2/2010/GG. Märkimisväärset viivitust selgitati tollaegse väga tõsise töötajate nappusega, mis oli omakorda põhjustatud tööjõu väga suurest voolavusest. Rõhutati, et sellest ajast peale on maksete tegemise õigeaegsus asjaomases direktoraadis märkimisväärselt paranenud. Pärast dokumentidega tutvumist nõustus ombudsman, et antud juhtumi korral polnud tegu süsteemse probleemiga. Ühtlasi märkis ombudsman, et kõnealust juhtumit ja probleeme, mida see tekitas, on kontrollikoda juba uurinud.

Vaidlused abikõlblike kulude või auditeerimise üle

Juhtumi 1962/2009/KM korral väitis kaebuse esitaja, et komisjoni liikuvuse ja transpordi peadirektoraat on teinud Euroopa Liidu toetuse arvutamisel vea ja kohaldanud toetuse määrasid, mis asjaomases lepingus puudusid. Samuti väitis kaebuse esitaja, et liikuvuse ja transpordi peadirektoraat on tegelenud projektiga aeglaselt. Komisjon vaatas küsimuse üle ja maksis projektipartneritele välja 38 000 EUR. Väidetava viivituse osas rõhutas komisjon, et makseotsuseni viiv protsess on pikk, kuid seda jälgitakse alati aktiivselt.

Juhtum 3249/2008/KM oli seotud osalise maksenõudest keeldumisega lepingulises juhtumis. 2005. aastal taotles asjaomane ühendus eelarve muutmist, kuna näitust eksponeeriti rohkemates linnades, kui esialgu oli kavandatud. Komisjoni ametnik oli kavandatud muudatustega nõus. Ent komisjon vähendas oma lõppmakset ühendusele rohkem kui 6 000 EUR võrra, väites, et teda ei olnud eelarvemuudatusest nõuetekohaselt teavitatud. Pärast juhtumi uurimist järeldas ombudsman, et komisjon ei suutnud anda selget ja mõistlikku selgitust selle kohta, kuidas ta kaebuse esitaja maksenõuet menetles. Seejärel vaatas komisjon nõude uuesti läbi ja nõustus maksma kaebuse esitajale välja nii tasumata 6 025 EUR kui ka 1 586 EUR intressidena.

Juhtum 2834/2007/BEH oli seotud komisjoni algatatud auditiga. Ombudsman jõudis järeldusele, et komisjon ei olnud suutnud algatada auditit mõistliku aja jooksul. Ühtlasi asus ta seisukohale, et komisjon ei olnud

33. Juhtumid 173/2009/RT, 2945/2008/FOR, 2509/2008/ELB ja 2486/2008/MF.

suutnud tagada kaebuse esitajale esialgse auditaruande saksakeelset tõlget. Lõpuks tuvastas ta täiendava haldusomavoli juhu komisjoni suutmatuses esitada piisavaid selgitusi selle kohta, miks neljapäevane audit oli antud juhtumi korral proportsionaalne.

Ebaõiglus

Juhtumi **2509/2008/ELB** korral sõlmis mittetulundusühing komisjoniga toetuslepingu Alžeerias terrorivägivalla ohvriks langenud naiste abistamisele suunatud projekti teostamiseks. Probleemid tekkisid siis, kui ühendus müüs projekti alguses ostetud sõiduki. Komisjoni arvates ei tohtinud toetuslepingu kohaselt sõidukit müüa, seega tegi komisjon ühingule korralduse raha tagastada. Ombudsman märkis, et kaebuse esitaja oli sõidukit müües vea teinud, ent leidis samas, et komisjoni otsus, millega kogu sõiduki maksumus loeti abikõlbmatuks, on eaproportsionaalne. Ta tegi sõbraliku lahendi ettepaneku. Kulutõhususe huvides otsustas komisjon tagastamiskorraldusest loobuda.

Alltöövõtuga seotud probleemid

ELi rahastatud meetmete või programmide teostamiseks sõlmib komisjon lepingu ettevõtte või konsortsiumiga, kes seejärel teostab kõnealuse projekti, kasutades selleks alltöövõtjaid, eksperte või oma töötajaid. Paljudel juhtudel saab komisjon kasutada teatud õigusi alltöövõtja ekspertide või töötajate suhtes. See eriline lepinguline keskkond võib tekitada vaidlusi komisjoni töötavõtjate ning nende personali ja ekspertide vahel ning ombudsman leiab, et sellistel juhtudel on komisjon teataval määral vastutav. Ombudsmani

panus üldsusega konsulteerimisse seoses finantsmääruse läbivaatamisega sisaldas konkreetseid ettepanekuid sellise probleemiga tegelemiseks³⁴. Järgmises lõigus kirjeldatud huvitav juhtum 2010. aastast on seotud komisjoni vastutusega oma töövõtjate ees.

Juhtumis **760/2009/JMA** väitsid kaebuse esitajad, et komisjon ei olnud nõuetekohaselt juhendanud Hollandis tegutsevat värbamisega tegelevat eraettevõtet, kes korraldas komisjoni nimel testimisi. Pärast agentuuri ja komisjoni vahel sõlmitud lepinguga tutvumist jõudis ombudsman järeldusele, et kandidaatidel ei olnud õigust nõuda komisjonilt vahetu kontrolli teostamist selle üle, kas agentuur viis valiku läbi õiglaselt ja läbipaistvalt, just selle tõttu, et lepinguga oli selline võimalus välistatud. Ombudsman tegi siiski lisamärkuse, kutsudes komisjoni üles agentuuriga uuesti ühendust võtma, et saada asjakohaseid selgitusi selle kohta, miks agentuur oli esialgu teatanud kaebuse esitajatele, et nad on testid edukalt sooritanud, ja seejärel, kuus kuud hiljem teatanud, et nad olid testides läbi kukkunud.

Haldusküsimused ja personalieeskirjad

Igal aastal saab ombudsman teatava hulga kaebusi institutsioonide haldustegevuse kohta (39 uurimist ehk 12 % kõikidest 2010. aastal lõpetatud uurimistest). Sellised haldustegevused on seotud ametnike personalieeskirjade ja muude asjakohaste dokumentide kohaldamisega. Juhtumid hõlmavad peaaegu kõiki institutsioone ja nagu allpool esitatud

³⁴. Ettepanekutega saab tutvuda ombudsmani veebisaidil: <http://www.ombudsman.europa.eu/en/resources/otherdocument.faces/en/4592/html.bookmark>

Kaebused ja uurimised

Mitmel juhul olid kaalul puudega inimeste õigused ja nende korral oli ombudsmani siht tagada harta artikli 26 järgimise tagamine, mis käsitleb puudega inimeste lõimumist.

näidetest selgub, on nende sisu väga erinev, kuid ka selles vallas esineb pidevalt juhtumeid, mis on seotud õigluse põhimõttega. Mitmel juhul olid kaalul puudega inimeste õigused ja nende korral oli ombudsmani siht tagada harta artikli 26 järgimise tagamine, mis käsitleb puudega inimeste lõimumist. Ombudsmanil on hea meel teatada, et tänu büroo ennetavale tegutsemisele lahendati paljud sellised juhtumid positiivselt³⁵.

Suutmatus austada puudega inimeste õigusi

Juhtumi **1226/2008/OV** korral nõustus komisjon andma reserveeritud parkimiskoha kaebuse esitajale tema karjääri viimaseks kaheks aastaks. Kõnealune ametnik oli sattunud raskesse õnnetusse, mille tagajärjel tuvastati tal püsiv töövõimetus 4 % ulatuses. Ta väitis, et komisjon ei käsitlenud tema parkimiskohataotlust õiglaselt ja nõuetekohaselt. Juhtumis **2710/2009/RT** väitis kaebuse esitaja, et komisjon ei tasunud talle tema püsiva invaliidsuse astmele vastavat summat, kuigi oli teda teavitatud, et on seda teinud. Peale selle andis komisjon talle eksitavat teavet. Seejärel teatas kaebuse esitaja ombudsmanile, et komisjon oli vahepeal tasunud maksmisele kuuluva summa ja intressid viivituse eest.

Kaks juhtumit, mis olid seotud personalieeskirjade sättega, mille kohaselt töötaja ülalpeetava lapse toetust võib kahekordistada, kui lapsel on raske

haigus, millega kaasnevad suured kulud, jõudsid väga erineva tulemuseni. Juhtumi **1963/2009/ELB** korral nõustus komisjon ombudsmani sõbraliku lahendi ettepanekuga anda kaebusele esitajale kahekordset toetust alates 2006. aastast, kui tema poja haigus diagnoositi, ja mitte alates 2008. aastast, mil taotlus komisjoni sõnul esitati. Euroopa Parlamendi vastus asjas **1953/2008/MF** oli sellest täiesti erinev. Kaebuse esitaja väitis, et Euroopa Parlament ei käitunud õiglaselt ja kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega, keeldudes talle ülalpeetava lapse kahekordset toetust tagantjärele välja maksmast. Samuti ei võtnud parlament tema sõnul piisavalt arvesse Euroopa Kohtu otsust. Ombudsman leidis, et kuigi Euroopa Parlamendil ei ole õiguslikku kohustust rakendada kohtuotsust ametnike suhtes, kes on samasuguses olukorras, saaks ta seda täiesti seaduslikult ja kooskõlas hea halduse põhimõttega teha. Ombudsman märkis, et Euroopa Parlamendi keeldumine oli eriti kohatu selle tõttu, et kaebuse esitaja oli tal sõnaselgelt palunud enne vähendamist oodata ära kohtu otsus, ent parlament ei teinud seda. Euroopa Parlament ei nõustunud ombudsmani ettepanekuga maksta kaebuse esitajale vaidlusalune summa, mis oli 5 500 EUR. Ombudsman rõhutas puudega laste vanematele makstava toetuse sotsiaalset tähtsust. Ta lõpetas juhtumi kriitilise märkusega ja teavitas Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoni parlamendi haldustalituste seisukohast laste ja puuetega inimeste põhiõiguste küsimuses.

35. Vt näiteks jaotise 1.4 osas „Institutsiooni lahendatud juhtumid ja sõbralikud lahendid“ kirjeldatud juhtumit **1131/2009/MF**.

Viimases näites, milleks on juhtum [129/2009/VL](#), väitis nõukogu ametnik, kelle poeg põeb rasket haigust, et nõukogu ei vastanud tema küsimustele ega suutnud tagada nõukogu ametnike ülalpeetavatele puuetega pereliikmetele piisavat toetust. Nõukogu teatas ombudsmanile, et ta oli otsustanud anda kaebuse esitaja pojale nimetatud toetust tähtajatult, jättes endale siiski õiguse mis tahes asjaolusid vajadusel kontrollida. Ühtlasi andis nõukogu kaebuse esitajale sõnaselge kinnituse, et täidab oma kohustust toetada poega isegi pärast ametniku surma. Ombudsman jõudis järeldusele, et nõukogu oli täielikult täitnud oma ametnike suhtes võetud õiguslikud kohustused, juhul kui asjakohased sisemeetmed võimaldavad neid õigusi rakendada, ja on võtnud lisameetmeid, mis ületavad personalieeskirjades tagatud õigused.

Ebaõiglus

Järgnevas näites ([906/2009/JF](#)) selle kohta, kuidas hea haldus ei tähenda ainult seaduse järgimist, näitas komisjon oma valmisolekut teha ombudsmaniga koostööd soodsa lahenduse leidmisel. Pärast seda, kui komisjon oli teinud abiteenistujale raha maksmisel mitu viga, nõudis ta enam makstud kogusummast osa tagasi. Kaebuse esitaja vaidlustas ülejäänud summa tagasinõudmise. Oma väite toetuseks tõi ta välja komisjoni arvukad vead ning oma keerulise finantsolukorra sellel ajal. Ombudsman märkis, et komisjonil oli seaduslik alus kõnealune summa tagasi nõuda.

Sõbralikku lahendit välja pakkudes kutsus ombudsman aga komisjoni üles oma korduvate haldusvigade eest vastutama ja tagasinõudmisest loobuma. Komisjon tühistas tagastusnõude.

Suutmatus tagada erapooletus

Juhtum [3289/2008/BEH](#) oli seotud parlamendiametnikuga, kes esitas kaebuse artikli 90 lõike 2 alusel seoses talle 2005. aastal antud väärtuspunktidega. Ombudsmanile esitatud kaebuses väitis ametnik, et vastuolus hea halduse põhimõttega võttis otsuse tema artikli 90 lõige 2 alusel esitatud kaebuse kohta vastu Euroopa Parlamendi peasekretär. Kuna peasekretäril oli otsustav roll vaidlusaluse otsuse tegemisel, oleks ta pidanud jätma otsuse Euroopa Parlamendi presidendi teha. Ombudsman rõhutas, et parlamendi sise-eeskirjade eesmärk on delegeerida otsuste tegemise pädevus artikli 90 lõike 2 alusel esitatud kaebuste kohta nii kaugele kui võimalik asutusest, kes võttis vaidlustatud otsuse vastu. Seda eesmärki ei täideta, kui otsuse tegemisega lähedalt seotud asutus, kes küll otsust ametlikult vastu ei võta, teeb otsuse artikli 90 lõike 2 alusel esitatud kaebuse kohta. Arvestades peasekretäri seotuse ulatust otsuse tegemisel, mille alusel anti kaebuse esitajale kaks väärtuspunkti, jõudis ombudsman järeldusele, et eelnimetatul ei olnud võimalik piisavalt tagada, et tema erapooletust ei saa õigustatult kahtluse alla seada. Ta lõpetas juhtumi kriitilise märkusega.

Kaebused ja uurimised

Konkursid ja valikumenetlused

EPSO

Enamik avalike konkursside ja muude valikumenetlustega seotud ombudsmani uurimisi käsitleb Euroopa Personalivaliku Ametit (EPSO). Kuna EPSO on paljude Euroopa kodanike jaoks silmapaistvaks kontaktorganiks, on eriti oluline, et ta järgiks kindlalt kodanike teenindamise kultuuri ning tegutseks läbipaistvalt.

Paljud EPSO korraldatud konkursside korral tuvastatud probleemid on lahendatud kiirmenetlusega, mis näitab EPSO avatust nendele probleemidele kiire ja õiglase lahenduse leidmisel. Üheksast täiemahulisest EPSOga seotud uurimisest 2010. aastal seitsme korral ombudsman ei avastanud haldusomavoli, kaheksanda juhtumi korral ei olnud edasine uurimine põhjendatud ja järelejäänud juhtumi korral loobus kaebuse esitaja oma kaebusest. 2009. aastaga võrreldes on see märkimisväärne edasimineku.

Väidetav suutmatus kindlustada võrdne kohtlemine

Juhtum **1994/2008/IP³⁶** oli üks EPSOga seotud juhtumitest, mis lõpetati haldusomavoli tuvastamata, kuna ombudsman leidis, et EPSO oli kaalukalt ja piisavalt põhjendanud oma otsust pidada kõnealusel avatud konkursil kandideerijatega kirjavahetust kolmest keelest ainult ühes – kas inglise, prantsuse või saksa keeles. EPSO selgitas, et selle põhimõtte eesmärk oli tagada kandideerimise ajal tõhus suhtlemine. Samuti oli konkursi üks tingimus, et kandideerija peab hästi oskama vähemalt üht keelt kolmest.

Muud institutsioonid, organid ja asutused

Kuigi enamik töölevõtmise kohta esitatud kaebustest on esitatud EPSO vastu, saab ombudsman aeg-ajalt kaebusi ka teiste institutsioonide kohta, eriti vastloodud ametite kohta, mis alles ühtlustavad oma töölevõtmismenetlusi.

Suutmatus tagada edasikaebamisõiguse austamist

Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuriga (Frontex) seotud juhtumi **923/2009/FOR** korral väitis kaebuse esitaja, et Frontexi käitumine oli ebaõiglane, läbipaistmatu, ebaviisakas ja ebaprofessionaalne. Veelgi enam, see kahjustas tema edasikaebamisõigust, mida ta ei saanud kasutada, sest Frontex ei suhelnud temaga. Kaebuse esitaja oli kandideerinud Frontexis kolmele ametikohale. Ombudsman leidis, et selle juhtumi korral ei järginud Frontex hea haldamise põhimõtteid. Selline suutmatus oli eriti tõsine, kuna see takistas kaebuse esitajal kasutada oma põhiõigust kaevata teda kahjustav otsus edasi. Ombudsman osutas oma otsuses hartale ja täpsemalt selle artiklile 47, milles sätestatakse õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele. Ta lõpetas juhtumi kriitilise märkusega.

Õiguspäraste ootuste väidetav rikkumine

Juhtumi **2924/2007/TS** korral teatas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) kaebuse esitajale, et ta on ametikohale valitud. Kaks nädalat enne kokku lepitud töö alustamise kuupäeva teatas aga EMSK, et teda ei saa tööle võtta, sest ta polnud läbinud

Üheksast täiemahulisest EPSOga seotud uurimisest 2010. aastal seitsme korral ombudsman ei avastanud haldusomavoli, kaheksanda juhtumi korral ei olnud edasine uurimine põhjendatud ja järelejäänud juhtumi korral loobus kaebuse esitaja oma kaebusest.

36. Vt ka jaotise 1.4 osas „Lisamärkused“ kirjeldatud juhtumit **2831/2009/RT**.

keskharidusejärgset kolmeaastast õpet. Selleks ajaks oli kaebuse esitaja loobunud oma tööst Soomes, üürinud korteri Brüsselis ja üürinud välja oma korteri Soomes. Ombudsman leidis, et EMSK ei olnud kaebuse esitaja avalduse ja CVga piisava põhjalikkusega tutvunud. Ühtlasi oli ta kaebuse esitajat ekslikult teavitanud tema valimisest enne, kui ametisse nimetav asutus oli teinud tema töölevõtmise kohta ametliku otsuse. Pärast ombudsmani sõbraliku lahendi ettepanekut³⁷ nõustus EMSK maksma kaebuse esitajale 3 965 EUR materiaalsete kulude hüvitamiseks, mida kaebuse esitaja kandis asutuse tegevuse tagajärjel.

Institutsionaalsed, poliitilised ja muud küsimused

See viimast kaebuste kategooriat käsitlev osa hõlmab mitmesuguseid institutsioonide poliitikat kujundava tegevuse või üldise toimimise kohta esitatud kaebusi. Sellised süüdistused käsitlevad taas kord ebaõiglust, haldusvigu, võimu kuritarvitamist ja kohustuste täitmata jätmist³⁸.

Ebaõiglus

Juhtumi **3272/2008/BEH** korral, mis käsitles Euroopa Parlamendi liikmete juurdepääsu Euroopa Ülemkogu kohtumiste ajal nõukogu pressitsooni, leidis ombudsman, et kaebuse esitaja ei tõendanud, et nõukogu käitus omavoliliselt, andes Euroopa Parlamendi delegatsioonile sama palju juurdepääsulubasid kui muudele delegatsioonidele. Lisaks oli ombudsman arvamusel, et nõukogu otsus kehtestada üldiselt kohaldatavad piirangud selle

asemel, et kehtestada piirangud iga üksikjuhtumi korral eraldi, ei kujuta endast haldusomavoli. Selles osas arvestas ombudsman nõukogu kaalutusõigust. Kaebuse esitaja nõude osas, et parlamendiliikmetele tuleks tagada piiramatult juurdepääs, leidis ombudsman, et arvestades parlamendiliikmete arvu, mis on hetkel rohkem kui 700, ja nõukogu hoone piiratud mahutavust, ei ole alust kritiseerida nõukogu keeldumist nõustuda kaebuse esitaja seisukohtadega.

Juhtumi **2905/2008/GG** korral, mis oli seotud sisenemiskeelu kehtestamisega teadlasele ELi personali väidetava ahistamise pärast, selgitas ombudsman, et ta kiitis kogu südamest heaks komisjoni nulltolerantsi põhimõtte ahistamise osas, ent rõhutas samuti, et austada tuleb ka süüütuse presumptsiooni. Ühtlasi leidis ombudsman, et kaebuse esitajale ei oldud enne sisenemiskeelu kehtestamist antud võimalust oma tähelepanekute esitamiseks ja selle tegemata jätmine oli ärakuulamisõiguse ränk rikkumine. Peale selle märkis ombudsman, et komisjon ei olnud kaebuse esitajat oma otsusest teavitanud ega esitanud kaalukaid põhjendusi selle kohta, miks ta kopeeris kolmandale isikule kirja, mis sisaldas negatiivseid märkusi kaebuse esitaja kohta. Ombudsman kutsus komisjoni üles sisenemiskeeldu tühistama, vabandama tehtud vigade pärast ja teavitama kolmandat poolt sisenemiskeelu tühistamisest. Komisjon vabandas selle pärast, et ta ei olnud kaebuse esitajat sisenemiskeelust teavitanud, kuid ei nõustunud ombudsmani järelduste ja soovitusetega juhtumi muudes osades. Ombudsman tegi mitu kriitilist märkust.

³⁷ Sõbraliku lahendi ettepanek tehti selle põhjal, et EMSK oli tekitanud kaebuse esitajale kahju. Ombudsman ei teinud analüüsi õiguspärase ootuste rikkumise kohta ELi kohtute kehtestatud tingimuste alusel.

³⁸ Vt ka jaotise 1.4 osas „Soovitusettepanekud“ kirjeldatud juhtumit **1450/2007/BEH**.

Kaebused ja uurimised

Juhtum **647/2010/RT** oli seotud komisjoni väidetava suutmatusega teha bilansiline makse mestimisprojektile Serbias. Kaebuse esitaja väitis, et komisjon oli tegutsenud ebaõiglaselt ja ebaproportsionaalselt, keeldudes maksmast teatud kulutuste eest, mis projektiga seoses kanti. Uurimise käigus teavitas kaebuse esitaja ombudsmani, et komisjon oli nõus bilansilise makse tegema, nõustudes tasuma peaaegu kogu nõutud summa.

Juhtumis **296/2009/OV**, mis oli seotud nõukogu järeldestega säästude kaitse kohta, väitis kodanik, et nõukogu ei olnud pidanud kinni oma lubadustest, ta oli petnud Euroopa kodanikke ja rikkunud õiguspärase ootuste põhimõtet. Nõukogu esitas ombudsmanile oma kindla seisukoha, et kaebus ei olnud haldusomavoliga seotud. Nõukogu põhjendas samuti, et järeldest ei olnud õiguslikult siduvad. Ombudsman tuletas meelde, et kaebuse esitaja väitis, et nõukogu suutmatuse näol rakendada oma poliitilist otsust oli tegemist haldusomavoliga. Just seepärast leidis ombudsman, et on pädev selle süüdistusega tegelema, ent rõhutas, et seda küsimust puudutav kaebus oleks põhjendatud ainult siis, kui nõukogu oleks võtnud täpseid kohustusi ja seejärel jätnud need täitmata. Ombudsman märkis, et kõnealust direktiivi oli vahepeal muudetud ja liikmesriike oli kohustatud tagama hiljemalt 1. juulist 2009 järeldestes ette nähtud kaitsetase. Ta lõpetas juhtumi märkides, et küsimus ei olnud enam asjakohane ning edasine uurimine ei ole põhjendatud.

Haldusvead

Juhtum **865/2008/OV** oli seotud väidetava haldusveaga Šotimaa lääneosa kalastuskvootide osas. Kaebuse esitaja väitel vahetas komisjon ekslikult

omavahel ära vastavad Šotimaa lääneosa ja Põhjamere tulbad tabelis, millega sätestati vähendamise ettepanekud. Ombudsman kinnitas viga, ent komisjon lükkas tagasi ombudsmani soovitusettepaneku oma viga tunnistada ning võtta võimalusel parandusmeetmeid. Ta kordas oma väidet, et asjakohane ettepanek tehti teadlikult ning see põhines teaduslikel tõenditel, mille kohaselt tursavarud Šotimaa lääneosas on kriitilises seisus. Lisaks väitis komisjon, et isegi kui viga tehti, ei ole parandusmeetmete võtmine enam võimalik. Ombudsman lõpetas juhtumi kriitilise märkusega. Seejärel tunnistas komisjon oma viga ombudsmanile saadetud kirjas, millega ta asus uurimise ajal võetud seisukohast vastupidisele seisukohale.

Võimulialdus

Juhtumis **1182/2009/(BU)JF** kaebas väike kergõhusõidukite hooldusettevõtja ombudsmanile tasu pärast, mida Euroopa Lennundusohutusamet (EASA) nõudis õhusõiduki väikest ohutusmuudatust käsitleva taotlusega tehtud toimingute eest. Ombudsmani uurimise käigus ilmnes, et olemasolevate kohaldatavate õigussätete ja kaebuse esitajale kättesaadava teabe põhjal oli EASA-l õigus tasu nõuda. Sellest hoolimata selgus uurimise käigus ka see, et nimetatud tasu nõudes esitas EASA ametliku hoiatuse, millega nähti muu hulgas ette võimalus tühistada kaebuse esitaja kehtivad sertifikaadid. Ombudsman leidis, et selline hoiatus oli ebaproportsionaalne, õigusi kuritarvitav ja isegi potentsiaalselt ebaseaduslik ning EASA peaks kaebuse esitaja ees vabandama. EASA palus kaebuse esitajalt vabandust ning vaatas oma ametlikud hoiatused läbi. Peale selle teatas ta ombudsmanile, et kavatses teha ettepaneku muuta kohaldatavaid õigusakte.

1.7 Edasisaatmised ja nõuanded

Rohkem kui 70 % 2010. aastal käsitletud juhtumite (1 997) korral sai Euroopa Ombudsman kaebuse esitajaid aidata, algatades juhtumi uurimise, edastades selle pädevale asutusele või andes nõu, kelle poole pöörduda. Kaebused, mis ei kuulu ombudsmani pädevusse, on tihti seotud ELi õiguse väidetava rikkumisega liikmesriikide poolt. Paljusid sellised juhtumeid saavad paremini käsitleda Euroopa ombudsmanide võrgustikku

või soovitati kaebuse esitajal võtta ühendust mõne võrgustiku liikmega (546 korral suunati kaebuse esitaja riikliku või piirkondliku ombudsmani või samalaadse organi poole ning 145 juhul soovitati pöörduda Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoni poole).

Mõnel juhul peab ombudsman asjakohaseks edastada kaebus Euroopa Komisjonile või SOLVITile – see on komisjoni loodud võrgustik, mille eesmärk on aidata ELi siseturul oma õiguste kasutamisega raskustesse sattunud inimesi. Enne kaebuse

Kaebused, mis ei kuulu ombudsmani pädevusse, on tihti seotud ELi õiguse väidetava rikkumisega liikmesriikide poolt.

kuuluvad riiklikud või piirkondlikud ombudsmanid. Võrgustiku töös osaleb täisliikmena ka Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjon. Võrgustiku üks eesmärk on hõlbustada kaebuste kiiret edasisaatmist pädevale riiklikule või piirkondlikule ombudsmanile või samalaadsele asutusele.

Kokku jäi kõikidest Euroopa Ombudsmani 2010. aastal menetletud kaebustest 53 % (1 435 kaebust) mõne Euroopa ombudsmanide võrgustiku liikme pädevusse, neist 744 kaebust jäi Euroopa Ombudsmani pädevusse. Nagu näha jooniselt 1.12, edastati kaebus³⁹ 691 juhul mõnele võrgustiku liikmele

edasisaatmist või kaebuse esitajale nõu andmist teevad ombudsmani talitused kõik endast oleneva, et nende nõuanded oleksid võimalikult asjakohased. 2010. aastal soovitati 176 kaebuse esitajal pöörduda komisjoni⁴⁰ poole ning 601 kaebuse esitajal soovitati pöörduda muude institutsioonide ja asutuste, sealhulgas SOLVITi ja spetsialiseerunud ombudsmanide või kaebusi käsitlevate liikmesriikide asutuste poole.

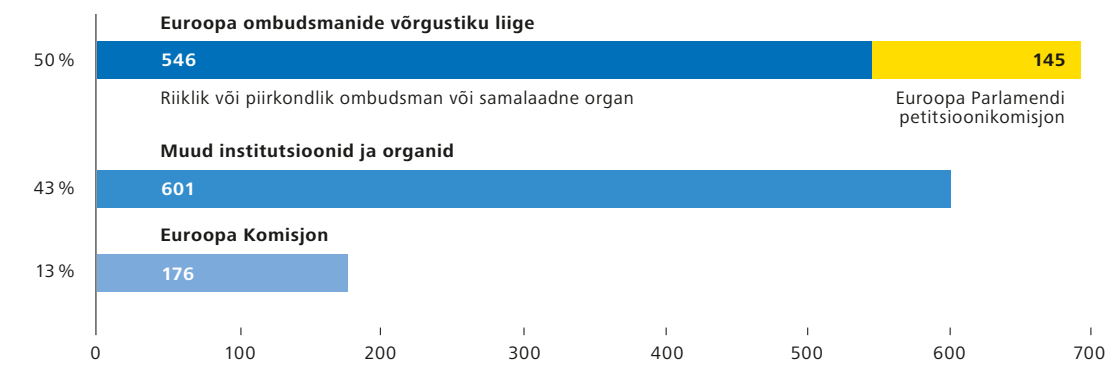
Kõikidest 2010. aastal uuritud juhtumitest 61 % korral anti kaebuse esitajale nõu või saadeti tema kaebus edasi. Allpool on toodud mõned näited.

³⁹. Kaebus saadetakse edasi ainult kaebuse esitaja eelneval nõusolekul ja tingimusel, et kaebus on põhjendatud.

⁴⁰. See arv sisaldab juhtumeid, mille korral komisjoni vastu esitatud kaebus loeti vastuvõetamatuks, sest kaebuse esitaja ei olnud enne ombudsmaniga ühenduse võtmist kasutanud kohaseid haldusvõimalusi institutsiooni poole pöördumiseks.

Kaebused ja uurimised

Joonis 1.12: Teistele institutsioonidele ja organitele edasi saadetud kaebused
Kaebuste esitajad, kel soovitati pöörduda teise institutsiooni või asutuse poole

Märkus 1: Eelnev diagramm hõlmab 187 kaebust, mis registreeriti 2009. aasta lõpus, aga menetleti 2010. aastal ning ei sisalda 46 kaebust, mis registreeriti 2010. aasta lõpus ja millega aasta lõpus veel tegeleti, et määrata kindlaks võetavad meetmed.

Märkus 2: Mõne juhtumi korral anti kaebuse esitajale rohkem kui üht liiki nõuandeid. Seetõttu ületab eespool esitatud protsentide summa 100%.

Euroopa ombudsmanide võrgustiku liikmete roll

Zamora kohaliku omavalitsuse juht kaebas kohalike teede viletsa olukorra pärast, mille eest vastutab Castilla y Léoni (Hispaania) regionaalvalitsus. Kaebuse esitaja teatas ombudsmanile, et linna volikogu oli esitanud regionaalvalitsusele mitu kaebust, ent ei ole saanud rahuldavat vastust. Arvestades kaebuse sisu, saatis ombudsman juhtumi edasi Castilla y Léoni piirkondlikule ombudsmanile.

3071/2009/PL

Alžeeria kodanik palus Prantsuse ametivõimudel Strasbourgis anda talle oma vanaisa abielutunnistus, kes oli Esimese maailmasõja ajal võidelnud Prantsusmaal. Ta väitis, et kohalikud ametivõimud ei vastanud ta palvele. Kaebuse esitaja nõusolekul saatis ombudsman juhtumi edasi Prantsusmaa ombudsmanile.

1785/2010/PF

Kaebuse esitajal soovitati võtta ühendust Euroopa Komisjoniga

Kodanik väitis, et Saksamaa Liitvabariigi migratsiooni ja põgenike büroo diskrimineerib mitte-sakslastest ELi kodanike abikaasasid, kohustades neid enne föderaalvalitsuse korraldatud lõimumiskursustele vastuvõtmist kolm kuud ootama. Kaebuse esitaja soovis diskrimineerimisest teavitada Euroopa Komisjoni ja taotles büroole või Saksamaale ettekirjutuse tegemist. Kaebuse esitaja volitas ombudsmani saatma kaebuse komisjonile edasi.

2313/2010/NF

Saksamaa kodanik, kes oli alates 1994. aastast elanud koos naisega Bonaire's (Hollandi Antillid) väitis, et sellel ajal, kui tema kolis Bonaire'i, pidid välismaalased maksma seal elanikuks registreerimise eest tagatisraha. Valitsus pidi tagatisraha tagastama pärast kümme aastat seal elamist. Ta kaebas, et kohalikud ametivõimud olid tagastanud raha siiski vaid Hollandi kodanikele ning keeldusid ametlikult teistele ELi kodanikele tagatist tagasi maksmast. Kaebuse esitaja väitis, et sellise tavaga rikutakse ELi seadusi. Tundes, et teda on diskrimineeritud, palus kaebuse esitaja abi ombudsmanilt. Kaebuse esitaja loal saatis ombudsman kaebuse komisjonile edasi.

2476/2010/NF

SOLVITile edastatud kaebus

Hispaania kodanik esitas ombudsmanile kaebuse liikluse peadirektoraadi vastu (Hispaania siseministeeriumi allasutus), kes ei tunnistanud tema Ühendkuningriigi D1-kategooria juhiluba ning võis minna vastuollu ELi juhilubasid käsitleva seadusega. Kaks nädalat pärast kaebuse esitamist võttis kodanik ombudsmaniga ühendust ja teatas, et ta oli esitanud kaebuse SOLVITile, kes oli talle teatanud, et algatab uurimise. Ombudsman saatis kaebuse edasi Hispaania SOLVITile.

1769/2010/PL

Lissaboni lepingu ajajärgul on väga tähtis, et institutsioonid arendavad ja edendavad kodanike teenindamise kultuuri ja nende õiguste austamist. Eeltoodud temaatilise analüüsi eesmärk oli anda ülevaade ombudsmani 2010. aasta uuringute ulatusest ja eriilmelisusest ning tutvustada eri vahendeid, mille abil ombudsman on üritanud edendada teeninduskultuuri põhimõtteid, ja aidata muuta põhiõiguste harta igapäevaseks tegelikkuseks. Lugejad, kes soovivad tutvuda ombudsmani uurimistega üksikasjalikumalt, võiksid kindlasti kasutada otsinguvõimalusi ombudsmani veebisaidil, et tutvuda põhjalikuma lõppotsuste, soovitusettepanekute ja eriettekannete koguga, mis on veebis kättesaadavad.

2 Suhted institutsioonide, ombudsmanide ja muude sidusrühmadega

Selles peatükis antakse ülevaade Euroopa Ombudsmani suhetest ELi institutsioonide, ombudsmanidest kolleegide ja teiste oluliste sidusrühmadega 2010. aastal. Peatükis kirjeldatakse lühidalt kohtumisi, seminare ja teisi tegevusi, mis korraldati eesmärgiga tagada kaebuste tõhus menetlemine, jagada parimaid tavasid võimalikult laialdaselt ning suurendada erinevate sidusrühmade seas teadlikkust ombudsmani rollist.

Suhted institutsioonide, ombudsmanide ja muude sidusrühmadega

2.1 Suhted ELi institutsioonide, organite ja asutustega¹

Euroopa Ombudsman kohtub pidevalt ELi institutsioonide liikmete ja ametnikega, et arutada halduse kvaliteedi tõstmise viise ning tagada oma märkuste, soovitude ja aruannete nõuetekohane järgimine.

Arvestades, et kõige suurem osa uurimistest, mis ombudsman igal aastal läbi viib, on seotud Euroopa Komisjoniga, tehakse märkimisväärseid pingutusi selleks, et pidada pidevat sidet komisjoni liikmete ja ametnikega.

Arvestades, et kõige suurem osa uurimistest, mis ombudsman igal aastal läbi viib, on seotud Euroopa Komisjoniga, tehakse märkimisväärseid pingutusi selleks, et pidada pidevat sidet komisjoni liikmete ja ametnikega. 2010. aastal kohtus Nikiforos Diamandouros Euroopa Komisjoni presidendi José Manuel Durão Barroso, komisjoni asepresidendi Maroš Šefčovičiga, kes vastutab institutsioonidevaheliste suhete ja haldusküsimuste eest, komisjoni asepresidendi Viviane Redingiga, kes vastutab õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse eest ning siseturu ja teenuste voliniku Michel Barnier'ga. Ombudsman kohtus ka komisjoni peasekretäri Catherine Day, õigustalituse peadirektori Luis Romero ning komisjoni töötajate esindaja Mercedes de Solaga. Uurimisjärgsete meetmete võtmise jälgimiseks kohtus ombudsmani õigusosakonna juhataja kord kuus institutsioonidevaheliste suhete eest vastutava komisjoni peasekretariaadi direktoriga ning esines novembris ettekandega komisjoni koordinaatoritele, kes vastutavad ombudsmani uurimiste eest.

Ombudsmani suhted komisjoniga ei piirdu pelgalt uurimistega seotud tegevusega: Nikiforos Diamandouros kohtus 2010. aastal Eurobaromeetri eest vastutavate komisjoni ametnikega ning tegi esimest korda Euroopa dokumentatsioonikeskustele ettekande teabele juurdepääsu teemal. Ombudsmani personal jätkas sidemete arendamist SOLVITiga, teabevõrgustikuga Enterprise Europe Network ja teabevahetuse peadirektoraadiga.

Ombudsmani suhetes Euroopa Parlamendiga oli 2010. aastal eriti olulisel kohal ombudsmani valimine (vt allpool) ning, nagu alati, täiskogul toimunud arutelu ombudsmani tegemistest eelmisel aastal. See toimus 25. novembril 2010 Euroopa Parlamendi liikme Mariya Nedelcheva koostatud aruande alusel. Ombudsman esitas oma 2009. aasta aruande Euroopa Parlamendi petisioonikomisjonile 4. mail, selles oli tal ka võimalus esitada eriettekanne, mis käsitles komisjoni vähest koostööd ühe uurimise korral (vt jaotis 1.4 eespool). Aruannet arutati ka Euroopa Parlamendi 25. novembri täiskogu istungil. 2010. aasta teised huvipakkuvad sündmused olid ettekanne petisioonikomisjonile seoses määruse nr 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele) läbivaatamisega, ettekanne põhiseaduskomisjonile Euroopa kodanikualgatuse kohta ning kohtumine õiguskomisjoni haldusõiguse töörühmaga.

Oktoobris sõitis Nikiforos Diamandouros Luksemburgi Euroopa Liidu Kohtusse, et anda ametivanne uueks ametiajaks. Sellele järgnesid kohtumised Euroopa Kohtu esimehe Vassilios Skourisega, Üldkohtu esimehe Marc Jaegeriga ning Avaliku Teenistuse Kohtu esimehe Paul

¹ Lühiduse huvides kasutatakse terminit „institutsioon“ kõikide ELi institutsioonide, organite ja asutuste tähenduses.

Ombudsman esitas oma 2009 aasta aruande Euroopa Parlamendi presidendile Jerzy Buzekile 21. aprillil ning parlamendi petitsioonikomisjonile 4. mail. Täiskogul toimunud arutelu ombudsmani 2009. aasta tegevuse kohta toimus 25. novembril 2010 ja põhines parlamendiliikme Mariya Nedelcheva koostatud aruandel.

Mahoney'ga. Enne seda oli ombudsman osalenud konverentsil, millega tähistati Avaliku Teenistuse Kohtu viiendat aastapäeva. Luksemburgis vannet andes kohtus ombudsman ka Euroopa Investeerimispannga (EIP) presidendi Philippe Maystadtiga ning esines ettekandega teemal „Eetika ja ombudsman“ Euroopa Teadusnõukogu sõltumatu teadusnõukogu 27. plenaaristungil.

Kõnealuse aasta teiste tähtsündmuste seas oli esinemine Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaadi peadirektoritele, direktoritele ja üksuste juhtidele ning kohtumine Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juhtkonnaga ning kõne Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti sümposiumil teemal „Põhiõiguste struktuuri tugevdamine ELis“. Peale selle toimusid 2010. aastal kohtumised Euroopa andmekaitseinspektori Peter Hustinxiga, Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) juhi David Bearfieldiga, nõukogu haldusosakonna peadirektori William Shapcottiga, Euroopa Keskkonnaameti asedirektori Gordon McInnesiga, Euroopa poliitika nõustajate

büroo asejuhataja Margaritis Schinasiga ning Euroopa Komisjoni individuaalsete maksete haldamise ja maksmise ameti direktori Stephen Questiga. Samuti esines ombudsman kahel korral Erasmuse avaliku halduse programmis osalejatele, kohtumised korraldas Euroopa haldusjuhtimise kool.

Euroopa Ombudsmani valimine

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 228 lõikes 2 on sätestatud, et ombudsman valitakse iga Euroopa Parlamendi valimise järel viimasega samaks ametiajaks. Valimismenetluse üksikasjad on sätestatud Euroopa Parlamendi kodukorras.

Euroopa Parlament avaldas kandideerimiskutse ombudsmani ametikohale Euroopa Liidu Teatajas 10. septembril 2009,² seades taotluste esitamise tähtajaks 9. oktoobri 2009. Hääletamine Euroopa Ombudsmani valimiseks toimus Strasbourgis 20. jaanuaril 2010 peetud täiskogu istungil. Nikiforos Diamandouros valiti

Suhted institutsioonide, ombudsmanide ja muude sidusrühmadega

esimeses hääletusvoorus 340 häälega tagasi Euroopa Ombudsmani ametikohale. Pierre-Yves Monette kogus 289 häält ja Vittorio Bottoli 19 häält. Kehtivaks loeti 648 hääletussedelit. Pärast tagasivalimist teatas Nikiforos Diamandouros, et tema peaeesmärgid on: tagada, et kodanikud saaks Lissaboni lepingust ja põhiõiguste hartast igakülgset kasu kodanike teeninduskultuuri tugevdamine kogu ELi administratsioonis ja ombudsmani büroo tõhususe edasine parandamine.

Üksikasjalikum teave Euroopa Ombudsmani valimise kohta on avaldatud Euroopa Parlamendi veebisaidil aadressil: <http://www.europarl.europa.eu/electionombudsman/>

2.2 Suhted ombudsmanide ja samalaadsete asutustega

Paljud kaebuste esitajad pöörduvad ombudsmani poole siis, kui neil on probleeme riiklike, piirkondlike või kohalike haldusasutustega. Euroopa Ombudsman teeb tihedat koostööd oma ametikaaslastega liikmesriikides, et tagada kodanike ELi õigusega seotud kaebuste kiire ja tõhus menetlemine. Enamasti toimub selline koostöö Euroopa ombudsmanide võrgustiku egiidi all. Praegu hõlmab võrgustik 90 bürood 32 riigis ning sinna kuuluvad Euroopa Liidu liikmesriikide, ELi kandidaatriikide ja teatud teiste Euroopa riikide riiklikud ja piirkondlikud ombudsmanid ning samalaadsed asutused, samuti Euroopa Ombudsman ja Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjon.

Euroopa Ombudsman teeb tihedat koostööd oma ametikaaslastega liikmesriikides, et tagada kodanike ELi õigusega seotud kaebuste kiire ja tõhus menetlemine.

2010. aastal oli võrgustiku jaoks erilise tähtsusega uue visuaalse identiteedi kasutuselevõtt koos Euroopa Ombudsmani uue visuaalse identiteediga (vt allpool). Sel korral 27. septembril Brüsselis toimunud üritusel osalesid ombudsmanid ja nende büroode töötajad Austriast, Belgiast, Taanist, Prantsusmaalt, Ungarist, Itaaliast, Norrast, Portugalist, Sloveeniast ja Ühendkuningriigist. Euroopa ombudsmanide võrgustiku uue logo kujundus väljendab võrgustiku identiteeti ja väärtusi ning rõhutab samas selle liikmete püüdu jõuda laia üldsuseni.

27. septembril 2010 toimus Brüsselis üritus Euroopa Ombudsmani ja Euroopa ombudsmanide võrgustiku uute visuaalsete identiteetide kasutuselevõtu tähistamiseks. Üritusel osales üle 150 inimese, kelle seas olid 10 riigi ombudsmanid ja nende büroode töötajad.

Võrgustiku üks eesmärk on hõlbustada kaebuste kiiret edasisaatmist pädevale ombudsmanile või samalaadsele asutusele. 2010. aastal suunati kaebuse esitaja 977 korral edasi Euroopa ombudsmanide võrgustiku liikme poole või soovitati tal võtta ühendust võrgustiku liikmega. 1. peatükis kirjeldatakse sellist koostööd põhjalikumalt.

Kaebuste menetlemist mõjutab vahetult ka kehtiv erimenetlus, mille kohaselt riiklikud või piirkondlikud ombudsmanid võivad paluda Euroopa Ombudsmanil vastata päringutele ELi õiguse ja selle tõlgendamise kohta, sealhulgas konkreetsete juhtumite menetlemise käigus tekkivatele päringutele, kirjalikult. 2010. aastal esitasid riiklikud ombudsmanid kolm päringut: Austria ombudsmani nõukogu esitas päringu ELi eeskirjade kohta sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimisel, Eesti ombudsman liidu kodanike ja nende pereliikmete õiguse kohta liikmesriikide territooriumil vabalt liikuda ja elada ning Belgia föderaalset ombudsmanid kahekordse käibemaksustamise kohta Euroopa tasandil.

Üldisemalt kirjeldades toimib võrgustik ELi õiguse kohta teabe ja parimate tavade vahetamise vahendina seminaride, kaks korda aastas ilmuva uudiskirja ning elektroonilise arutelu ja dokumentide jagamise foorumi (EUOMB foorum ja veebisait) ning elektroonilise igapäevaste uudiste teenuse kaudu. Nende vahendite abil 2010. aastal arutatud küsimuste seas oli kodanike vaba liikumise õigus, ELi õiguse rakendamine riigiabi valdkonnas, sõidukite maksustamine, rände ja varjupaiga taotlemisega seotud probleemid, diskrimineerimine, keskkond ja puudega inimeste õigused. Peale selle teavitas Euroopa Ombudsman 2010. aastal võrgustikku kuuluvaid riiklike ombudsmanide oma kavatsusest sõnastada ELi ametnike eetikapõhimõtted. Ta palus nende abi tagamiseks, et selline sõnastus võtaks igakülgset arvesse liikmesriikide parimat tava. Võrgustikku kuuluvad riiklikud ombudsmanid vastasid positiivselt palvele anda teavet avaliku elu eetikapõhimõtete sõnastuse kohta oma riigis ja olid valmis arutama teemat järgmisel, iga kahe aasta tagant toimival seminaril, mis korraldatakse 2011. aastal Kopenhaagenis.

Suhted institutsioonide, ombudsmanide ja muude sidusrühmadega

Euroopa ombudsmanide võrgustiku seitsmes piirkondlik seminar toimus 2010. aasta novembris Austrias Innsbruckis. Seminaril olid esindatud piirkondlikud ombudsmanid ja samalaadsed asutused Austriast, Belgiast, Saksamaalt, Itaaliast, Hispaaniast, Šveitsist ja Ühendkuningriigist.

Vahepealsetel aastatel peetakse seminare riiklikele ja piirkondlikele ombudsmanidele, mida korraldavad ühiselt Euroopa Ombudsman ja tema riiklik või piirkondlik ametikaaslane. Euroopa ombudsmanide võrgustiku seitsmenda piirkondliku seminari korraldasid ühiselt Euroopa Ombudsman ja Tirooli ombudsman Josef Hauser. See toimus 7.-9. novembrini 2010 Austrias Innsbruckis. Seminaril olid esindatud ombudsmani bürood kuuest ELi liikmesriigist, kus tegutsevad piirkondlikud ombudsmanid või samalaadsed asutused (Belgia, Saksamaa, Hispaania, Itaalia, Austria, Ühendkuningriik). Esimest korda olid kohal ka Šveitsi piirkondlikud ombudsmanid, kes said Euroopa ombudsmanide võrgustiku täisliikmeks 2009. aasta suvel. Seminar andis võimaluse käsitleda väga erinevaid teemasid, sealhulgas piirkondlike ombudsmanide roll, teadmiste jagamine Euroopa Liidu õigusest, nii Euroopa Liidu kui ka piirkondlike ombudsmanide tegevus keskkonna valdkonnas ning uue extraneti arendamine Euroopa ombudsmanide võrgustikule.

Kontaktametnikud tegutsevad esimese kontaktpunktina Euroopa ombudsmanide võrgustiku teiste büroode jaoks. Nad kohtusid seitsmendat korda 6.-8. juunini 2010 Strasbourgis. Arutelud keskendusid Lissaboni lepingu tähendusele ombudsmanide tegevuses, piiriülesele tervishoiule ja patsientide õigustele ning keelele, milles välismaalasi teavitatakse liikluseeskirjade rikkumistest. Nagu ka seitsmendal piirkondlikul seminaril, tutvustas Euroopa Ombudsmani büroo võrgustiku extraneti projekti, mis asendab 2011. aastal EUOMB foorumi ja veebisaidi. Esimest korda peeti ühiselt nõu SOLVITiga, et arutada ühiseid probleeme ja tugevdada koostööd. Ühisel nõupidamisel käivitati projekt võrgustikku kuuluvate riiklike ombudsmanide pädevuste kindlaksmääramiseks. Projekti eesmärk on koguda selget ja igakülgset teavet kaebuste liikide kohta, millega ombudsmanid saavad või ei saa tegeleda. Tulemustest peaks saama väga suurt kasu igaüks, kellel on vaja anda kaebuste esitajatele kiiret ja täpset nõu selle kohta, kes on pädev neid aitama.

Koostöö arendamisel oma ametikaaslastega ulatus ombudsmani tegevus kogu aasta jooksul Euroopa ombudsmanide võrgustiku liikmete tegevustest kaugemale. Ürituste seas, kus Nikiforos Diamandouros 2010. aastal osales, oli Rahvusvahelise Ombudsmanide Instituudi Euroopa konverents oktoobris Barcelonas. Konverentsi teema oli „Euroopa avatud ühiskonnana“, aruteludes keskenduti sisserändajate õigustele.

© ARAG, 2010

Lisaks eespool nimetatud seminaridele kasutas Euroopa Ombudsman 2010. aastal ELi liikmesriikidesse toimunud visiite ombudsmanidest kolleegidega kohtumiseks. Nikiforos Diamandouros kohtus oma kolleegidega reisiril Taani (jaanuaris), Ühendkuningriiki (märtsis), Belgiasse (novembris) ja Kreekasse (novembris). Juunis külastas ombudsman oma ametikaaslast Serbias seoses Serbia hea halduskäitumise koodeksi ametliku esitlemisega Serbia parlamendile. Serbia tava järgib suures osas Euroopa koodeksit. Oktoobris võõrustas ombudsman Serbia ombudsmani büroo delegatsiooni. Samuti osales ombudsman Vahemeremaade ombudsmanide ühenduse neljandal kohtumisel, mis peeti juunis Madridis.

2.3 Suhted muude sidusrühmadega

Euroopa Ombudsmani kohustus on tagada, et iga isik või organisatsioon, kellel on probleeme ELi institutsioonidega, oleks teadlik oma õigusest esitada ombudsmanile kaebus haldusomavoli kohta. Samuti püüab ombudsman igati tõsta üldist teadlikkust oma jõupingutustest läbipaistvuse, vastutamise ja teeninduskultuuri edendamisel ELi haldusasutustes.

Teabevahetuse vallas oli aasta tähtsündmuseks 27. septembril kasutusele võetud Euroopa Ombudsmani ja Euroopa ombudsmanide võrgustiku uus visuaalne identiteet (vt eespool). See sündmus langes kokku asutuse viieteistkümnenda aastapäevaga ja tõi kokku ELi institutsioonide esindajad, ombudsmanid, vabauhendused, huvirühmad ja ajakirjanikud. Peaesineja oli Euroopa Parlamendi asepresident Rainer Wieland, kahe uue logo põhiideed tutvustas uute visuaalsete identiteetide looja Philippe Apeloig. Euroopa Ombudsmani

Suhted institutsioonide, ombudsmanide ja muude sidusrühmadega

uue logo sinine ja kollane värv meenutavad Euroopa lippu, ringi kuju väljendab ühtsust ja konsensust. Ringi sees olevad kahesuunalised nooled väljendavad suhtlemist ja dialoogi, mis on Euroopa Ombudsmani meetodi põhijooned. Üksteise peal asuvate noolte mustrist moodustub võrdusmärk, mis sümboliseerib võrdsust ja õiglust.

2010. aastal korraldas ombudsman ka mitu temaatilist üritust, et juhtida tähelepanu tema tegevusele konkreetsetes valdkondades. 12. märtsil korraldas ta Brüsselis ürituse teemal „Euroopa Ombudsmani uus ametiaeg – mida oodata?“. Ürituse eesmärk oli arutada koos huvitatud pooltega ombudsmani prioriteete aastateks 2009-2014. Mitmele ettekandele, sealhulgas komisjoni asepresidendilt Maroš Šefčovičilt ja Euroopa Parlamendi endiselt presidendilt Pat Coxilt, järgnenud aruteludes osalesid kodanikud, vabähendused, äriühingud, huvirühmad, ajakirjanikud ja piirkondlike ametiasutuste esindajad ning esitasid palju kasulikke ideid, mis aitavad ombudsmanil oma strateegiat ellu viia. 28. septembril – rahvusvahelisel avaliku teabe päeval – korraldas ombudsman koos organisatsiooniga Transparency

Teabevahetuse vallas oli 2010. aasta tähtsündmuseks 27. septembril kasutusele võetud Euroopa Ombudsmani ja Euroopa ombudsmanide võrgustiku uus visuaalne identiteet. Sündmus langes kokku asutuse 15. aastapäevaga ja tõi kokku üle 150 inimese. Peasineja oli Euroopa Parlamendi asepresident Rainer Wieland, kes on fotol koos Nikiforos Diamandourosega. Samuti on fotol näha Euroopa Ombudsmani uus logo.

International ürituse teemal „Läbipaistvus ELi tasandil ja liikmesriikides“.

Rahvusvahelist avaliku teabe päeva tähistatakse alates 2003. aastast ning selle kutsusid ellu teabele juurdepääsu toetajad üle kogu maailma. Samuti kutsus ombudsman aprillis 2010 Brüsselis kokku mõttekoja läbipaistvuse teemal eesmärgiga luua kasulikke ideid ja strateegiaid selle kohta, kuidas ta saaks edendada läbipaistvuse põhimõtet ELi haldusasutustes. Osalejate seas oli pensionil olevaid kõrgeid ametnikke ELi peamistest institutsioonidest ja akadeemilise ringkonna esindajaid. Mõttekojas toimus elav mõttevahetus selle üle, kuidas ombudsman saab kaasa aidata läbipaistvuse põhimõtte elluviimisele ning seal esitati eesolevateks aastateks palju uuenduslikke ja innustavaid ideid. 10. juunil korraldas ombudsman seminari ELi finantseeskirjadest. Nikiforos Diamandourose ettepanekud ELi finantsmääruse uuendamiseks hõlmasid järgmisi valdkondi: halduskoormuse vähendamine, maksetega viivitamine, alltöövõtjate ja töötajate õigused, liigselt makstud summade tagasinõudmisest loobumine, *ex gratia* maksed erandlike haldusomavoli juhtumite korral ning heastamisvahenditest teavitamine.

2010. aastal korraldas ombudsman mitu temaatilist üritust, et juhtida tähelepanu oma tegevusele konkreetsetes valdkondades. Nende seas olid üritused ombudsmani uue ametiaja, finantsmääruse ja läbipaistvuse kohta. Viimati nimetatud rahvusvahelisele avaliku teabe päevale pühendatud üritusel osales ligikaudu 100 inimest. Koos organisatsiooniga Transparency International korraldatud üritust juhtis Euroopa Parlamendi asepresident ja Euroopa Parlamendi liige Diana Wallis.

Esimest korda kutsuti ombudsman juunis Tökyös toimunud seitsmendale sõltumatute aruandlusmehhanismide aastakoosolekule. Kohal olid sõltumatute aruandlusmehhanismide esindajad mitmest rahvusvahelisest finantsinstitutsioonist, sealhulgas Euroopa Investeerimispank. Arutluse all olnud teemad hõlmasid üldsuse teavitamist ja keskkonnaalaste vaidluste lahendamist. Ungaris Budapestis toimunud kohtumisel, mille korraldas vabaühendus CEE Bankwatch, esindas bürood aruandluse ja finantsinstitutsioonide küsimustes ombudsmani peasekretär Ian Harden. Konverentsi eesmärk oli viia kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad kokku rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide ja ELi aruandlusmehhanismidega.

Kokku tutvustas ombudsman 2010. aastal oma tegevust ligikaudu 40 üritusel, kus osalesid õigusringkondade esindajad, äriühendused, ekspertiisrühmad, vabaühendused, piirkondlike ja kohalike haldusasutuste esindajad, lobistid ja huvirühmad, õppejõud, kõrgetasemelised poliitilised esindajad ja riigiametnikud. Sellised konverentsid, seminarid ja

kohtumised toimusid nii Brüsselis ja Strasbourgis kui ka liikmesriikides. 2010. aastal kujunes eriti huvitavaks külaskäik Ühendkuningriiki, mille raames peeti mitu loengut ombudsmani rollist Lissaboni lepingu järgsel ajal. Nikiforos Diamandouros esines Manchesteri ja Hulli ülikoolis ning University College Londonis. Ta osales ka Euroopa Parlamendi Edinburghi infobüroo korraldatud üritusel, kus räägiti Euroopa kodanike algatusest ning Euroopa Komisjoni Londoni esinduse korraldatud üritusel.

2010. aastal esinesid büroo töötajad rohkem kui 60 korral ligikaudu 1 800 kodanikule üle kogu ELi. Enamik küllastajaid oli pärit Saksamaalt, järgnesid Belgia ja Madalmaad. Kuigi vahendite nappus seab piirangud esitluste arvule, mida saab aastas teha, püüab ombudsman nii palju kui võimalik huvitatud poolte kutsetele ja palvetele vastata.

2010. aastal hõlmas ombudsmani peamine meediategevus aastaaruande avaldamise korral aprillis Brüsselis peetud pressikonverentsi ja kohtumist ajakirjanikega juunis, et arutada strateegiat uueks ametiajaks. Samuti andis Nikiforos

Suhted institutsioonide, ombudsmanide ja muude sidusrühmadega

Diamandouros ligikaudu 40 intervjuud ajakirjanikele trükiväljaannetest, raadiost ja televisioonist ning elektroonilisest meediast. Aasta jooksul anti välja 24 pressiteadet, mis olid seotud selliste teemadega, nagu ombudsmani strateegia uueks ametiajaks, läbipaistvuse küsimused Euroopa Parlamendis, Euroopa

Ja lõpetuseks, 12. märtsil andis Poola alaline esindaja Euroopa Liidus Jan Tombinski Brüsselis peetud tseremoonial Nikiforos Diamandourosele üle Poola Vabariigi teenetemärgi Ohvitseri Rist, millele esitas ombudsmani hiljuti hukkunud Poola inimõiguste volinik Janusz Kochanowski. Nikiforos

Nikiforos Diamandourost autasustati Poola Vabariigi teenetemärgiga Ohvitseri Rist tema tegevuse eest inimõiguste edendamisel ELis ja kaugemal.

Pettustevastases Ametis (OLAF), Euroopa Raviametis, Euroopa kodanike algatus, komisjoniga seotud maksevaidlused ning komisjoni suutmatust teha ombudsmaniga siirast koostööd. Trüki- ja elektroonilises meedias avaldati Euroopa Ombudsmani tegevuse kohta üle 1 400 artikli.

Diamandourost autasustati Poola Vabariigi teenetemärgiga Ohvitseri Rist tema tegevuse eest inimõiguste edendamisel ELis ja kaugemal. Risti annab Poola Vabariigi president välismaalastele või väljaspool Poolat elavatele poolakatele silmapaistva panuse eest Poola ja teiste riikide ning rahvaste vahelise koostöö arendamiseks.

5. jaanuaril 2009 käivitatud ombudsmani uue veebilehe kujundust muudeti 2010. aasta septembris, et see väljendaks asutuse uut visuaalset identiteeti. Veebisaiti täiendati pidevalt kogu aasta jooksul otsuste, juhtumite kokkuvõtete, pressiteadete, lähenevate sündmuste üksikasjade, audiovisuaalse sisu, väljaannete ning muude dokumentidega. Turvalisuse tõstmiseks integreeriti veebipõhisesse kaebuse esitamise vormi SSL-krüpteerimine ning enamikule veebisaidi lehekülgedele lisati sotsiaalsete võrgustike nupud. Ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2010 külastas ombudsmani veebisaiti rohkem kui 305 000 külastajat, kes kokku vaatasid rohkem kui 6,5 miljonit lehekülge. Suurim arv külastajaid oli Luksemburgist, millele järgnesid Prantsusmaa, Poola, Hispaania ja Itaalia. Eriti suurt huvi tunti ombudsmani veebilehel avaldatud interaktiivse juhendi vastu, mille eesmärk on aidata inimestel välja selgitada kõige sobilikum organ, kelle poole nad oma kaebusega pöörduda saaksid. 2010. aastal otsis ja sai ombudsmani interaktiivse juhendi kaudu abi enam kui 19 000 inimest.

Ajavahemikul
1. jaanuarist kuni
31. detsembrini
2010 külastas
ombudsmani
veebisaiti
rohkem kui
305 000 külastajat,
kes kokku vaatasid
rohkem kui
6,5 miljonit
lehekülge.

3

Ressursid

Käesolevas peatükis antakse ülevaade 2010. aastal ombudsmani käsutuses olnud vahenditest. Selles kirjeldatakse büroo struktuuri ning jõupingutusi, mis tehti töötajate seas tõrgeteta teabevoogu tagamiseks ning kutsealase arengu võimaluste suurendamiseks. Peatüki teises osas käsitletakse ombudsmani eelarvet.

Ressursid

3.1 Personal

Et asutus saaks nõuetekohaselt täita oma kohust haldusomavoli kohta 23 asutamislepingu keeles esitatud kaebustega tegelemisel ning ombudsmani tegevust rohkem tutvustada, töötavad asutuses kõrgelt kvalifitseeritud ja mitut keelt oskavad töötajad. Korrapärased töötajate koosolekud koos iga-aastase töötajate mõttekojaga aitavad kõiki töötajaid teavitada büroos toimuvatest arengusuundumustest ning arutleda selle üle, kuidas nende töö aitab saavutada asutuse eesmärke.

planeerimisest, andes eeskätt inspiratsiooni ja kasulikke suuniseid poliitika kavandamiseks. Mõttekojad kuuluvad iga-aastaste ürituste kalendrisse ning annavad töötajatele ja praktikantidele võimaluse jagada oma vaateid ombudsmani töö ja tegevusega otseselt seotud teemade kohta. Eesmärk on arendada ja suurendada asutuse väärtuste ja peaeesmärgi mõistmist ning aidata kaasa nende tõhusale järgimisele.

2010. aastal toimus töötajate mõttekoda 24.-26. veebruarini ja keskendus temale „Euroopa Ombudsmani nägemus järgmiseks viieks aastaks“. Mõttekoja

2010. aastal toimus töötajate mõttekoda 24.-26. veebruarini ja keskendus temale „Euroopa Ombudsmani nägemus järgmiseks viieks aastaks“.

Töötajate mõttekoda ja koosolekud

Euroopa Ombudsmani töötajaskonna mõttekojad moodustavad lahutamatu osa ombudsmani strateegilisest

raames toimunud arutelude eesmärk oli anda panus Euroopa Ombudsmani strateegia kujundamiseks uueks ametiajaks.

Töötajate korrapärased koosolekud kutsutakse kokku ka selleks, et tagada

Töötajate korrapärased koosolekud kutsutakse kokku selleks, et tagada töötajate seas tõrgeteta teabevoog ning suurendada kutsealase arengu võimalusi. Juulis ja detsembris said ombudsmani töötajad kokku Strasbourgis, et saada värsket teavet asutust mõjutavate haldus-, õigus- ja poliitikaalaste arengusuundumuste kohta. Kohtumisele eelnes 2010. aastal komisjoni ühtse turu alase abi teenuste tegevuskava tutvustamine töötajatele.

töötajate seas tõrgeteta teabevoog ning suurendada kutsealase arengu võimalusi.

Et aidata töötajatel olla kursis suundumustega teistes ELi institutsioonides, kutsub ombudsman päevakajalisi küsimusi tutvustama ka välisesinejaid. 20. aprillil tutvustas komisjoni peasekretariaadi parema reguleerimise ja institutsionaalsete küsimuste eest vastutav direktor Jens Nymand-Christensen ombudsmani õigusosakonna töötajatele uusimaid arengusuundi projektis „EU Pilot“, mille eesmärk on tagada ELi õiguse tulemuslik rakendamine liikmesriikides ning kaebuste kiire lahendamine. 9. detsembril kuulasid ombudsmani töötajad suure huviga siseturu ja teenuste peadirektoraadi siseturupoliitika direktori Emer Daly ja ühtse turu alase abi teenuste töökonna projekti eest vastutava ametniku Cristina Giménez-Estoli ettekannet ühtse turu alase abi teenuste tegevuskavast. Kutsealase arengu võimaluste edendamiseks korraldati 2010. aastal Strasbourgis Lissaboni lepingu, selge eneseväljenduse ja mõtete kaardistamise koolitusi.

Ombudsman ja tema töötajad

Ombudsmani büroo ametikohtade loetelus oli 2010. aastal 63 ametikohta. 2010. aasta lõpus oli ombudsmani büroo struktuur alljärgnev:

Euroopa Ombudsman: P. Nikiforos Diamandouros

Ombudsmani kabinet

Kabineti juhataja:
Zina Assimakopoulou

Peasekretariaat

Peasekretär:
Ian Harden

Õigusosakond

Õigusosakonna juhataja:
João Sant'Anna

Õigustalitus A

Talituse juhataja:
Gerhard Grill

Õigustalitus B

Talituse juhataja:
Peter Bonnor

Õigustalitus C

Talituse juhataja:
Marta Hirsch-Ziemińska

Õigustalitus D

Talituse juhataja:
Fergal Ó Regan

Ressursid

Kantselei

Kantselei juhataja:
Peter Bonnor

Haldus- ja finantsosakond

Haldus- ja finantsosakonna juhataja
(ajutine kohustäitja):
João Sant'Anna

Haldus- ja personalitalitus

Talituse juhataja:
Alessandro Del Bon

Eelarve- ja finantstalitus

Talituse juhataja:
Loïc Julien

Teabetalitus

Talituse juhataja:
Ben Hagard

Meedia, ettevõtluse ja kodanikuühiskonna talitus

Talituse juhataja:
Rosita Agnew

Euroopa Ombudsmani andmekaitseinspektor on Loïc Julien.

Täielik ja ajakohastatud töötajate nimekiri koos üksikasjaliku teabega ombudsmani büroo struktuuri ja iga üksuse ülesannete kohta on 23 keeles kättesaadav ombudsmani veebisaidil (<http://www.ombudsman.europa.eu>). Kui soovite nimekirja väljatrukki, võtke ühendust ombudsmani bürooga.

3.2 Eelarve

2010. aasta eelarve

Alates 1. jaanuarist 2000 on ombudsmani eelarve olnud Euroopa Liidu eelarve iseseisev osa (praegu VIII osa)¹. See on jaotatud kolmeks jaoks. Esimene jagu hõlmab palku, lisatasusid ja muid personalikulusid. Teise jakku kuuluvad ehitised, mööbel, seadmed ja mitmesugused tegevuskulud. Kolmandas jaos on institutsiooni üldisest tegevusest tekkinud kulud.

2010. aastal moodustasid eelarveassigneeringud kokku 9 332 275 EUR.

Institutsioonidevaheline koostöö

Vahendite võimalikult tõhusa kasutamise tagamiseks ja töötajate tarbetu dubleerimise vältimiseks teeb ombudsman võimalusel koostööd teiste ELi institutsioonidega. Kuigi sellisel viisil osutatud teenuste eest esitatakse arve loomulikult Euroopa Ombudsmanile, on koosöö võimaldanud tõhususe arvelt ELi eelarvet märkimisväärselt kokku hoida. Eriti tihedat koostööd teeb ombudsman.

- Euroopa Parlamendiga siseauditite ja majandusarvestuse osas, samuti tehniliste teenuste, sh hoonete, infotehnoloogia, sidesüsteemide, tervishoiuteenuste, koolituse, kirjaliku ja suulise tõlke osas;
- Euroopa Liidu Väljaannete Talitusega kirjastamise erinevates küsimustes;
- Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskusega, kus tehakse paljud tõlked, mida ombudsman vajab kodanike heaks töötamisel.

¹ Nõukogu määrus (EÜ, ESTÜ, Euratom) nr 2673/1999, 13. detsember 1999, millega muudeti Euroopa Ühenduste üldelarvele kohaldatavat 21. detsembril 1977 vastu võetud finantsmäärust (EÜT L 326, 1999, lk 1).

Eelarvekontroll

Vahendite tõhusa haldamise tagamiseks kontrollib ombudsmani siseaudiitor Robert Galvin pidevalt asutuse sisekontrollisüsteeme ja büroo tehtud finantstoiminguid.

Nagu ka teisi ELi institutsioone, auditeerib ombudsmani Euroopa Kontrollikoda.

Kuidas Euroopa Ombudsmaniga ühendust võtta?

Posti teel

Euroopa Ombudsman
1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex

Telefoni teel

+33 (0)3 88 17 23 13

Faksi teel

+33 (0)3 88 17 90 62

e-posti teel

eo@ombudsman.europa.eu

Veebisait

<http://www.ombudsman.europa.eu>

Kui soovite käesolevat trükist lugeda suures kirjas, siis võtke palun ühendust Euroopa Ombudsmani bürooga. Samuti püüame taotluse korral edastada audioversiooni.

Käesolev *Aastaaruanne* on avaldatud internetiaadressil:
<http://www.ombudsman.europa.eu>

© Euroopa Liit, 2011

Kõik fotod: © Euroopa Liit, kui ei ole märgitud teisiti.

Hariduslikel ja mittekaubanduslikel eesmärkidel paljundamine on lubatud, tingimusel et viidatakse allikale.

Kujundus ja küljendus: Rosendahls - Schultz Grafisk, Albertslund, Taani, ning EntenEller A/S, Valby, Taani.

Kasutatud fondid: FrutigerNext ja Palatino.

Printed in Luxembourg

ISBN 978-92-9212-259-1 . ISSN 1725-972X . doi:10.2869/32165 . QK-AA-11-001-ET-C

Väljaannete talitus

Mixed Sources
Product group from well-managed
forests and other controlled sources

Cert no. EUF-COC-051203
www.fsc.org
© 1996 Forest Stewardship Council